Serie nouă
APRILIE 2018
4
(CCI)
48 pagini
ISSN
1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

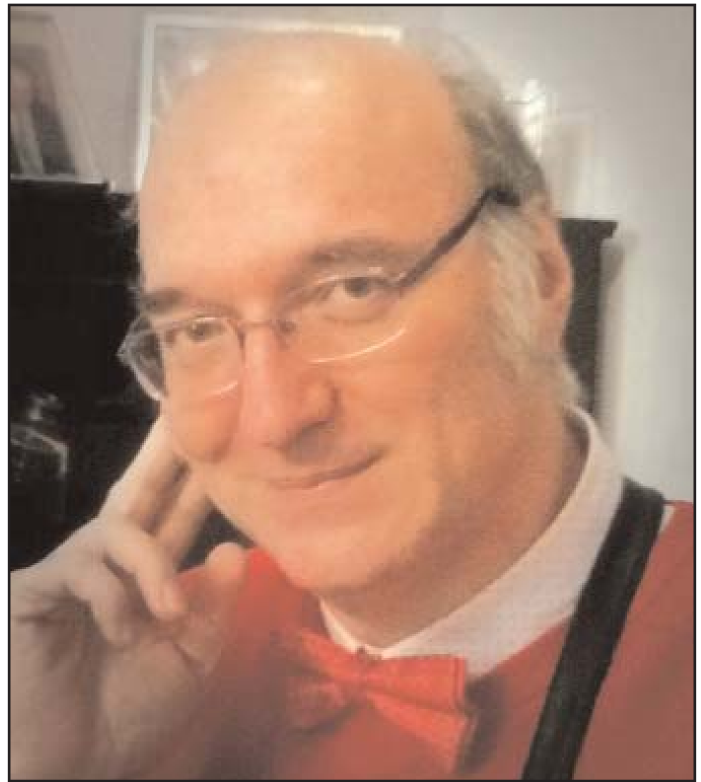
Din sumar:

✓Premiile revistei "Actualitatea Muzicală" pe 2017
✓Simfonicele Filarmonicii "George Enescu"
✓SIMN 2018 - Avanpremieră
✓Gala Hope VI
✓"*Providenţa*" Margaretei Pâslaru
✓Sanremo - istoria unui festival (V)

În imagine:
Laureați şi invitați la premiile A.M.
(foto: Cristina Ardelean)

Aglomerare

Tot mai mult şi mai mult, cele de odinioară se adună cu cele de-acum, pretinzându-se aceleiaşi conştiinţe. La rându-i, aceasta aleargă când după un model revolut, când după unul de ultimă oră, căutându-şi în fond propriul rost. Viteza alergării pare să crească direct proporţional cu aglomerarea diferitelor moduri de-a fi, care de care mai "exemplare". Simultan, nostalgia clasicului şi exuberanţa modernului se comprimă până la limita compactării în configurarea unor ciudate metafore. Un text de ieri interpretat printr-o regie de azi, tălmăcit eventual de o critică care-şi caută repere de universalitate în arhetipurile consumismului şi/sau comercialului. Între tehnologie, estetică şi autenticitate diferenţierea axilologică este doar o chestiune de metodă empirică, prezentată însă academic-elucubrant. Acum, odinioară şi cândva, asemenea lui aici, acolo şi dincolo, au devenit obiecte atribuibile oricărei semnificaţii, răspunsuri prefabricate, nestimulate nici măcar de efortul unor întrebări minimale, într-o logică a spontaneităţii şi originalităţii exotice balansând între absurd şi inutil, între fleac minuscul şi eveniment bombastic. Tot mai repede şi mai repede, îngrămădindu-se contorsionant, toate cele ale culturii se conglomerează conştiinţei celui înclipat inerţiilor lucrative năvălind de-a valma, în front deschis lateral către infinit, fără vreun criteriu de succesivitate. Clipa echivalează absolutului, care echivalează totului de nimic şi nimicului din tot ceea ce maschează nicăieri-ajungerea cu sentimentul unei imperative necesităţi, cu deliciul pseudovalorii. Fiecare conştiinţă rulează ameţitor pe un traseu în care nu există staţii, popasuri, răgazuri şi, paradoxal, nici capete. Te poţi sui din mers, din alergare, fără posibilitatea de a mai coborî vreodată, fără certitudinea că eşti acolo unde trebuie şi fără să-ţi mai pui problema încotro. Mărimea numărului certifică masa, cadenţa mulţimii legitimează individul, conferindu-i iluzia tradiţiei ca modalitate de participare cosmogonică. În fond, nimeni nu se duce undeva anume, dar toţi ştiu, toţi sunt siguri, toţi sunt la fel de nerăbdători să ajungă, să nu piardă momentul evenimenţial al întâlnirii, al unei presupus miraculoase „ciocniri" cu destinul, cu zeul suprem, într-un orizont transcendent decondiţionat de cele ale lumii cu dor, de anonimat, de murire, de toate cele care ne dau de grijă şi spaimă. În tot acest iureş, intersecţiile sunt surse de catastrofe, de iremediabile întreruperi, de fracturi mortale. De aceea traseele trebuie să fie necontenit paralele,

discrete şi, în aparenţă, unice. În autobuzul fiecăruia se poate ţipa oricât, se poate invoca, se poate blestema. Important este ca sunetul să nu străbată, ca nimic să nu se vadă: un straniu zumzet provenind din tăcere şi nemişcare, precum un nicăieri al pretutindenului. Simt, deci sunt; mi-e foame, deci exist; vreau, deci *îmi* sunt. La ce bun o fiziologie a cugetului, în afară de amarului gust al înstrăinării de cele ştiute?

George BALINT

DIN SUMAR

Premiile AM pe 2017.................................2-7

Simfonicele Filarmonicii "G. Enescu".....8-12

Pe scena Ateneului................................13-22

SIMN 2018 - Avanpremieră..................24-25

Componistica feminină românească.....26-27

Pe scena Studioului "Mihai Jora"..........28-31

Simpozion şi Colocviu la Iaşi................31-33

Caritabil - Hope VI................................34-35

Punctul pe j ...azz....................................36

Richard Clayderman în turneu............38-39

"*Providenţa*" Margaretei Pâslaru.........40-41

Istoria unui festival - Sanremo (V).......42-43

Discuri...47-48

Sărbătoarea noastră…

Pe colțul de lângă fereastră era o coală de ploaie peste care așezasem, dintr-o nostalgică întâmplare, o bucată de spirit. După o vreme, ploaia a contenit și, în mod miraculos, bucata aceea de spirit a trecut prin geamul ferestrei spre a se întregi cu albastrul seninătății. Tăcut-melodios, pe coala fără-de-ploaie glisa acum o petală de rază. În sfârșit, primăvara venise.
(**George BALINT**)

Ce putea fi mai frumos decât faptul că festivitatea anuală de acordare a premiilor revistei noastre a coincis cu apariția numărului 200 din seria nouă a publicației la care trudim cu toții de aproape trei decenii? De aceea nici n-am făcut o festivitate aparte, oricum n-am vrut să sune prea pompos și să ne împăunăm excesiv, chiar dacă în sufletul nostru inima a bătut mai tare și am fost nespus de mândri. La urma urmei, meritele covârșitoare aparțin forului tutelar, Uniunea compozitorilor și muzicologilor din România. La începutul anului 1990, în efervescența editorială a vremii, UCMR a decis să adauge o publicație mai "sprințară", cu apariție (atunci) bilunară, celei care deja avea prestigiul consolidat în breaslă, "Muzica", dar care nu se adresa publicului larg. Zis și făcut, s-a organizat un concurs la sediul de atunci al Uniunii, de la Ateneul Român, și s-a constituit primul nucleu redacțional, condus de Luminița Vartolomei, cu Mihai Cosma, Octavian Ursulescu, Carmen Stoianov, Ioan Dobrinescu, un fotograf, pornind cu entuziasm la treabă într-o cameră încăpătoare de la Conservator. Ani buni revista s-a tipărit pe hârtie de ziar și

Adrian Iorgulescu, Alina Mavrodin, Teodor Vasiliu

s-a găsit la vânzare la Opera Română, magazinul "Muzica", Conservator, parcă și la Ateneu, iar colegul Octavian Ursulescu a reușit câțiva ani s-o pună în vânzare, prin plasatoare, chiar și la Sala Palatului și la Teatrul de revistă "Constantin Tănase"! A fost, să-i zicem așa, perioada romantică a "Actualității Muzicale". Gala premiilor noastre s-a desfășurat cu regularitate, intrând în tradiție ca ea să aibă loc la câtva timp după premiile UCMR, pentru a se evita confuziile, deși și acum unii colegi din presă ne asociază prestigioaselor distincții ale Uniunii, probabil și datorită faptului că, așa cum este normal, gala este deschisă tradițional de cuvântul președintelui. Un moment de cotitură a avut loc în urmă cu 17 ani, odată cu apariția primului număr pe hârtie velină, tipărit color, revista fiind distribuită, ca la casele mari, în țiplă, merite mari revenind redactorului-șef din acea perioadă, compozitorul Mircea Drăgan. Pe coperta celui dintâi număr (va trebui ca, prin strădania colegului Costin Aslam, să strângem pe un raft încăpător toate cele 200 de numere de până acum!), ne

George Balint

amintim, apărea duetul Talisman (Alin Oprea, Tavi Colen), cu mare priză în acea perioadă datorită melodiei de mare succes "Atât de singur". În ultima vreme ne bucurăm și de sprijinul neprecupețit al Ministerului Culturii și al Identității Naționale.

...Și iată-ne ajunși la ediția cu numărul 28 a galei premiilor "Actualitatea Muzicală", desfășurată în primăvara capricioasă a acestui an. Important și absolut meritoriu este faptul că revista nu și-a încetat nici o clipă apariția, fiind nu numai unica publicație muzicală reușind această performanță, dar și singura cu un caracter profesionist, reunind cele mai prestigioase semnături și mai ales acoperind absolut toată gama genurilor muzicale. Și tot fără întrerupere are loc și festivitatea noastră, intrată deja în conștiința lumii muzicale și nu numai, așa încât și de această dată audiența a fost pe măsură, Aula Palatului Cantacuzino fiind arhiplină, "vegheați" atent de colegii de la posturile de televiziune (ca de fiecare dată colega noastră Oana Georgescu a realizat un cuprinzător film-reportaj pentru Senso TV), între care ProTV, Kanal D, Antena Stars, de cei de la agențiile de știri și din presă (Florian Gheorghe a publicat mai multe articole

pe această temă în "Libertatea") şi de numeroşi fotoreporteri. Scena a fost dominată de roll-up-urile sponsorilor noştri Catena, Fildas Art, Senso TV, ceilalţi

Octavian Lazăr Cosma

parteneri implicându-se în premiile acordate (minunate cărţi de la editura Litera, aduse de Raluca Tîrnăuceanu, mare prietenă a revistei) sau în cocktail (licori delicate trimise de la Panciu de doamna Lili Stoica, prietenă constantă a muzicii). Preşedintele UCMR, Adrian Iorgulescu a prefaţat la obiect şi cu nelipsitu-i umor manifestarea, subliniind încă o dată independenţa totală a colegiului redacţional în desemnarea laureaţilor şi orientarea premiilor către alte zone ale lumii muzicale, îndeosebi către arta interpretativă. După dânsul a luat cuvîntul redactorul-şef şi editorialistul revistei, George Balint, care a dat semnalul de începere cu câteva inspirate parabole şi metafore. Cum "Actualitatea Muzicală" are doi redactori responsabili, unul pentru genurile clasice, celălalt pentru cele din aria divertismentului (muzică uşoară, pop, rock, jazz, folk), primii laureaţi au fost prezentaţi de prof. univ. dr. Mihai Cosma.

Ca de obicei, laureaţii secţiunii de muzică clasică pentru anul 2017 acoperă o zonă largă şi diversă. După ce, la sugestia conducerii Uniunii, am ajustat puţin nominalizările, pentru o optimă configuraţie, ne-am oprit asupra unui muzicolog (academicianul Octavian Lazăr Cosma - *Laudatio* de Dumitru Avakian), unui interpret (dirijorul Gabriel Bebeşelea), unui Festival internaţional (Oradea Music Open) şi asupra zonei de mecenat, reprezentată de compania Automobile Bavaria Group şi de Michael Schmidt Stiftung.

Opera academicianului **OCTAVIAN LAZĂR COSMA** reprezintă un element de singularitate şi de unică acoperire a unor fapte muzicale din trecutul culturii naţionale, coroborate cu activitatea şi profilurile marilor noştri muzicieni (fie ei creatori sau interpreţi). Suita de volume (nouă la număr) *Hronicul muzicii româneşti*, urmată de suita de volume care reflectă Universul muzicii româneşti (Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România, Filarmonica "George Enescu", Opera Română

Dumitru Avakian

din Bucureşti, Opera Română din Cluj, Simfonicele Radiodifuziunii), pentru a nu cita decât operele fundamentale ale muzicologului, înseamnă mii şi mii de

Florin-Silviu Ursulescu, Marina Voica, Alina Mavrodin, Andra, Alina Marinescu

pagini de cercetare științifică de pionierat, cu sondarea, identificarea, studierea și comentarea materialelor istorice, de arhivă sau din presa vremii. Volumele premiate, apărute în 2017, sunt cele cu numerele 2 și 3 din Hronicul Operei Române din București, tipărite de către prestigioasa Editură a Academiei Române. Sunt cărți masive, bogat ilustrate, care parcurg epoca interbelică, anii celui de-al doilea război mondial și anii de glorie ai instituției din deceniile 1950-1970, când pe această scenă au strălucit mari voci, aureolate și de recunoaștere internațională.

GABRIEL BEBEȘELEA este liderul de necontestat al tinerei generații de dirijori români. Nu demult a terminat masteratul la Universitatea Națională de Muzică București, luându-și apoi zborul către centrele muzicale ale lumii. Nu a ocolit nici marile concursuri de specialitate, unde s-a făcut remarcat și a primit și o bursă de specializare la Viena, capitală în care a locuit o vreme și unde a participat la multe proiecte artistice, căpătând și o mare experiență. Este printre foarte puținii maeștri români care și-au putut trece în CV invitații de a dirija mari orchestre din Rusia, element de mare prestigiu în cariera sa, aflată încă la început. Nu a ocolit orchestrele românești, fiind legat de Filarmonica din Sibiu și de cea din Cluj, dar nerefuzând nici invitațiile celorlalte orchestre ale noastre. La pupitrul Filarmonicii ”Transilvania” a realizat și o restituire istorică, legându-și numele de apariția pe CD a oratoriului *Strigoii* de George Enescu, finalizat de Cornel Țăranu. Și nu numai: multe alte partituri de compozitori români fiind în repertoriul promovat, la cel mai înalt nivel calitativ, de tânărul dirijor român, iubitor atât de muzică simfonică, cât și de operă.

Gabriel Bebeșelea

Mihai Jurca

ORADEA MUSIC OPEN (ce titlu inspirat!) este creația artistică a tenorului **Alexandru Badea** care, în echipă cu **Mihai Jurca** (director), a pus bazele unui eveniment complex, care aduce în orașul din Crișana maeștri de prestigiu, străini dar și români, din domenii variate precum operă, operetă, balet, muzică de cameră, cor, arte plastice, estetică și filozofie, literatură etc. Deja de la prima ediție, desfășurată în 2016, festivalul a câștigat admirația publicului și a observatorilor, crescând apoi de la an

Livia Gauzin, Andra, Marina Voica, Ioan Gauzin

la an, atât ca anvergură cât şi prin oferta culturală şi prin grija pentru calitate şi pentru atractivitate. Cei doi realizatori au fost recompensaţi cu Premiul pentru managerierea unui eveniment artistic.

Ceremonia de decernare a premiilor, găzduită ca în toţi cei 28 de ani precedenţi, de Aula Palatului Cantacuzino, a fost deschisă, după salutul preşedintelui Adrian Iorgulescu, cu prezentarea activităţii de mecenat, dar şi de management cultural a Fundaţiei ”Michael Schmidt”, care

Horia Moculescu

susţine numeroase proiecte proprii în Transilvania sau în alte zone ale ţării (restaurare de biserici şi de orgi, concerte, festivaluri, filme documentare), sau se implică, împreună cu Automobile Bavaria Group, în susţinerea marilor proiecte internaţionale româneşti, cum ar fi, de exemplu, Festivalul Internaţional de Teatru de la Sibiu sau Concursul şi Festivalul The International Grand Prix of Romania, cel mai strălucitor proiect de operă din ţara noastră. Cele două entităţi susţin valoarea şi tinereţea, având-u-i ca ambasadori pe violonistul Alexandru Tomescu şi violoncelistul Răzvan Suma. Diplomele, adresate managementului şi patronatului acestui binom, au fost primite în numele lor de doamna

Teodor Vasiliu, Alina Mavrodin

Olivia Stapley, vechi colaborator şi prieten al proiectelor noastre muzicale.

Aminteam la un moment dat de afluenţa ieşită din comun (deşi obişnuită la festivităţile noastre), asaltaţi fiind de reprezentanţii mass-media. Şi cum să nu fie aşa, când în primul rând din sală (şi în fotografia de pe copertă) se aflau, umăr lângă umăr, trei doamne, mari artiste din trei generaţii, fiecare înnobilând genul muzical pentru care au fost premiate şi înfrumuseţându-ne viaţa în tot acest răstimp. **MARINA VOICA** a reuşit o performanţă neegalată, fiind pentru a treia oară laureată în aceşti 28 de ani de existenţă a distincţiilor noastre. De această dată pe diploma sa scria “O viaţă dedicată cântecului” - nimic mai potrivit pentru a răsplăti o carieră exemplară de aproape şase decenii şi mai ales faptul că este în plină activitate, nu numai în plan interpretativ, ci şi creator. Pentru că a lansat anul trecut remarcabilul album de autoare “Şi afară plouă, plouă”, la casa de discuri Eurostar, album conţinând numai compoziţii proprii. Deci chiar dacă aparent premiul recompensează întreaga sa carieră, el se referă, ca şi în cazul celorlalţi laureaţi, şi strict la anul 2017, în care Marina Voica

Marina Voica

a susţinut numeroase concerte în ţară şi peste hotare şi a avut zeci de apariţii în emisiuni de televiziune. Un spiritual “laudatio” pentru Marina Voica a oferit compozitorul Horia Moculescu, colaborator de-o viaţă al artistei, chiar dacă a mărturisit că nu i-a compus, din păcate, decât două melodii; dar nu este niciodată prea târziu! Între cei care au ţinut să fie alături de ea la acest eveniment s-au numărat şi Oana Sîrbu (nu putem uita victoria acesteia la populara emisiune a Antenei 1, “Te cunosc de undeva”, interpretând tocmai un şlagăr al Marinei Voica), compozitorul Jolt Kerestely, trei corifei ai Radio-ului public din vremea când acesta însemna ceva (Titus Andrei, Lucia Popescu Moraru, Adriana Marian), bunii prieteni, promotorii Livia şi Ioan Gauzin, Daniela Imre, poeta Rodica Elena Lupu. Cu câţiva ani în urmă, Marina a susţinut un aplaudat recital pe scena festivalului de romanţe “Crizantema de aur”, aşa încât s-a reîntâlnit cu încântare cu directoarea artistică a festivalului, interpreta **ALINA MAVRODIN**. Aceasta a reprezentat, cum spuneam, generaţia următoare, fiind, la începutul activităţii sale, un nume de rezonanţă al tinerei generaţii de

soliști de muzică ușoară, cucerind în anii ’80 cele mai importante trofee ale genului, cel al festivalului de la Mamaia și “Steaua fără nume” a Televiziunii. Evident că a abandonat catedra (este profesoară de matematică!), s-a dedicat muzicii, a condus ansambluri de copii (cu care a cucerit alte premii), a înregistrat melodii ale compozitorilor importanți, în frunte cu Laurențiu Profeta, a editat discuri, a devenit o ziaristă de temut în județul Dâmbovița. În această ultimă postură a condus împreună cu soțul său, Teodor Vasiliu, cel mai important trust de presă din Târgoviște. Încet-încet, Alina Mavrodin s-a apropiat de romanță, cu atât mai mult cu cât soțul ei a fost de

Andra, Octavian Ursulescu, Adrian Iorgulescu

numeroase ori prezentator al “Crizantemei de aur” (au și realizat, în cuplu, una dintre cele mai reușite versiuni de comperaj, la un moment dat). Și iată că după ce a fost în Aulă alături de Teodor Vasiliu, în urmă cu câțiva ani, atunci când acesta a fost premiat pentru monumentala sa lucrare “Istoria Crizantemei de Aur”, acum rolurile s-au inversat! În ultimii ani, Alina Mavrodin a devenit directoare artistică a festivalului internațional de la Târgoviște, căruia i-a dat o nouă dimensiune, ridicându-l la un nivel înalt: a pus bazele Centrului cultural pentru UNESCO “Cetatea romanței”, a inaugurat tot la Târgoviște “Casa romanței”, muzeu în premieră al acestui îndrăgit gen muzical, și mai ales a coordonat anul trecut o strălucită ediție jubiliară a festivalului. În cuvântul ei de mulțumire a subliniat apăsat istoria veche și trainică a romanței (de altfel premiul i-a fost acordat pentru “Perseverență în cultivarea tradițiilor românești”), precum și rolul jucat de Teodor Vasiliu, pe care l-a invitat la microfon, în edificarea adevăratului monument care este în prezent “Crizantema de aur”, care a devenit... itinerant, prin concertele “Romanța ne unește”, consemnate de noi în nr. 2. Au ținut să fie alături de ea prezentatoarele festivalului de la Târgoviște, Alexandra Velniciuc și Miruna Ionescu, laureați la ultimele ediții, Ionel Bratu Voicescu, Viorel Covaci, Marin Voican Ghioroiu, așa cum în sală s-a aflat Doina Moga, distinsă cu premiul I la “Crizantemă” la ediția a X-a, cu piesa „E-o zi de toamnă”, versuri Cecilia Silvestri, interpret Marcel Roșca!

Toți cei de față au fost impresionați când la scara cu lei a “tras” un microbuz negru cu însemnele Andrei, din care a descins fericită, jovială, atât de populara și de valoroasa interpretă. Dar din timp sosise soțul ei, cunoscutul realizator TV Cătălin Măruță, pentru a se convinge că totul este în regulă. **ANDRA**, tânăra artistă distinsă cu premiul “Vedeta anului”, reprezintă cea de-a treia generație de care aminteam, ea dominând cu autoritate anul 2017 prin concertele de la Sala Palatului și Ateneul Român, prin discuri, turnee, precum și prin prezența în juriul unui concurs TV de mare audiență, ea întâlnindu-se aici de altfel cu Adrian Despot, alt jurat de la ProTV. Andra s-a declarat onorată și emoționată s-o îmbrățișeze pe Marina Voica, iar vecinei de scaun Alina Mavrodin i-a declarat că iubește dintotdeauna romanța și că n-ar fi exclus s-o vedem într-o zi în recital la Târgoviște!

Așa cum se obișnuiește, specialiștii noștri pe genuri și-au recomandat laureații, Florian Lungu pe trompetistul **SEBASTIAN BURNECI** (“Premiul muzicii de jazz”), iar Florin-Silviu Ursulescu formația **VIȚA DE VIE** (“Premiul muzicii rock”). În alocuțiunea sa, el a făcut un scurt istoric al formației înființate în 1996 și botezate astfel de Adrian Ordean, în studioul căruia a înregistrat primele piese. În 1997 apare albumul “Rahova”, iar consacrarea vine în 1999, prin apariția albumului “Fenomenal” (casetă audio) și a piesei de mare impact “Basul și cu toba mare”, bazată pe un refren al formației americane Rage Against the Machine. În 2000 primește premiul “Otto” acordat de revista “Bravo” pentru cea mai bună formație. Realizează împreună cu trupa Timpuri Noi albumul “Lucky Nights Live”, iar în 2001

Sebastian Burneci, Florian Lungu

lansează “Exxtra”, album interesant, colaboratori fiind artiștii rap Parazitii, Ganja, K-Gula, discul fiind premiat în 2002 pentru “Cel mai bun album alternativ” de către asociația producătorilor de fonograme, UPFR. După

albumul "Doi", Vița de vie lansează "9704", o selecție de pe primele 4 albume, primind în 2004 şi 2005 premiul "MTV

Florin-Silviu Ursulescu

Best Live". Formația se implică în 2006 în campania socială "Deschide-ți inima", împotriva discriminării persoanelor afectate de virusul HIV, iar în anul următor într-o alta, "Îmi pasă" (pentru asociația UpDown), odată cu lansarea albumului "Egon". Se înființează casa de discuri VdV, noul album, "Fetish", fiind distribuit împreună cu "Gazeta sporturilor". În aprilie 2012, Sorin Dănescu - claviaturi, co-fondator, părăseşte formația la numai două săptămâni de la concertul aniversar susținut la Opera Națională. De-a lungul timpului din formație au mai făcut parte Pepino, Vrabie, Jojo, Burete, componența actuală fiind: Adrian Despot-voce, chitară (fost component al celebrei "Şcoli a vedetelor" a lui Titus Munteanu), Adrian Ciuplea - chitară bas, Cezar Popescu - chitară, Sorin Tănase - baterie, Mihai Ardelean - claviaturi. În 2016 a fost lansat albumul "Şase". Distincția revistei noastre răsplăteşte stilul complex al grupului, un rock alternativ cu ramificații interesante (rap, rapcore, hardcore, reggae), precum şi faptul că este mereu în căutarea modernizării sonorităților. Experiențele muzicale sunt bine ancorate datorită seriozității instrumentiştilor şi aportului lui Adrian Despot, proaspăt membru al UCMR, absolvent al UNMB. Show-ul trupei este dinamic şi antrenant, iar implicarea în campanii umanitare este notabilă.

Un premiu special pentru continua susținere a muzicii şi a muzicienilor a fost înmânat doamnei **Alina Marinescu,** directoare generală "Catena", dânsa transmițând un mesaj din partea doamnei Anca Vlad, a cărei prietenie față de "Actualitatea Muzicală" este cunoscută (anul trecut a dăruit UCMR un bust în bronz al lui George Enescu, realizat de un cunoscut sculptor, rudă cu Margareta Pâslaru). De altfel doamnei Vlad îi datorăm ca de fiecare dată strălucitul cocktail cu care-i desfătăm de fiece dată pe invitații noştri, fireşte după realizarea fotografiei pentru copertă. Un alt premiu pentru parteneriat

Vița de vie

a fost acordat doamnei Raluca Tîrnăuceanu, de la editura Litera. Ne-am bucurat mult să fie alături de noi vice-preşedintele UCMR, Ulpiu Vlad, ca şi Alexandra Dobre, directoarea Centrului pentru seniori al Municipiului Bucureşti, despre ale cărei realizări muzicale am scris. Cu toții ne-am regăsit în jurul mesei din sufragerie, la o şuetă şi un comentariu, regalați cu produsele culinare oferite de Catena (nu vă speriați, nu medicamente, deşi şi acestea erau... leacuri pentru stomac!) şi cu extrasele din produse ale... viței de vie trimise de la Panciu de doamna Lili Stoica ("Tricotton Junior"). Cum trece timpul, parcă mai ieri apărea nr. 1, iar acum, peste 2 ani vom ajunge la ediția a 30-a a galei noastre... Sănătoşi să fim cu toții! (foto: Cristina Ardelean)

Alina Marinescu, Mihai Cosma, Octavian Ursulescu

C. MIHAI, U OCTAVIAN

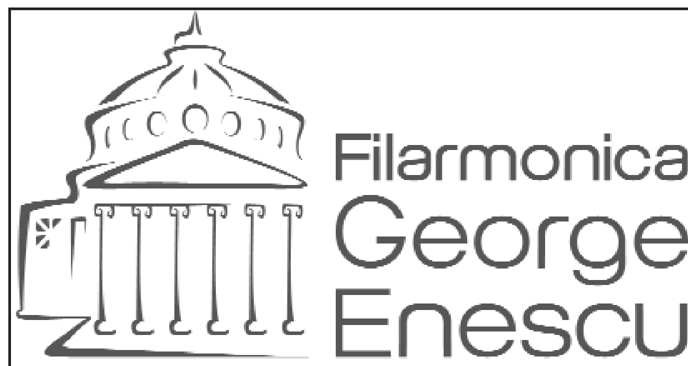
Seară Bach, Schubert, Dediu

Stagiunea Filarmonicii bucureştene a programat pe 1 şi 2 martie obişnuitul concert simfonic care de această dată i-a adus împreună pe scena Ateneului Român pe doi dintre cei mai apreciaţi muzicieni români ai ultimelor decenii: flautistul Ion Bogdan Ştefănescu şi dirijorul Camil Marinescu, acestora alăturându-li-se violonistul Gabriel Voicu, un artist cu o bogată activitate desfăşurată îndeosebi în Germania, unde actualmente activează nu doar ca solist ci şi ca dirijor.

Programul ales pentru cele două seri a cuprins trei lucrări ce aparţin tot atâtor epoci, acestea având ca punct comun atenţia acordată melodiei şi tiparelor formale, deşi stilistic reliefează caracteristicile perioadelor în care au fost compuse: Barocul, Romantismul şi Muzica secolului XXI. Pentru început, ne-a fost propusă o călătorie în atmosfera luxuriantă a Barocului din secolele XVII-XVIII prin intermediul *Concertului pentru două viori şi orchestră* de Johann Sebastian Bach, prezentat pentru prima dată în ţara noastră în adaptarea pentru flaut şi vioară. Faimos în versiunea iniţială, Concertul in re minor BWV 1043 a fost prezentat de către Ion Bogdan Ştefănescu şi Gabriel Voicu într-o variantă interpretativă în care îmbinarea timbrală a viorii cu flautul a potenţat expresivitatea partiturii, fără a atenua ceva din alura virtuozică a primei părţi, de pildă, în care Ion Bogdan Ştefănescu a impresionat prin travaliul frazărilor şi agilitatea tehnică, iar Gabriel Voicu s-a evidenţiat prin rigoare şi acurateţe intonaţională, cei doi realizând astfel un discurs canonic de ţinută. Reluat aproape *ad litteram* în partea a treia, acest tip de discurs a fost completat de una dintre cele mai frumoase interpretări ale mişcării mediane, timbrul flautului îngemănându-se în chip angelic cu cel al viorii într-o pagină muzicală ce poate sta sub semnul celebrei devize a lui Bach *„Muzica este scrisă spre lauda lui Dumnezeu şi desfătarea sufletului”*.

Gabriel Voicu

Seara a continuat cu un al doilea moment concertant, de această dată publicul fiind purtat în contemporaneitate prin intermediul lucrării *Plastic-Rock Concerto* aparţinând lui Dan Dediu, unul dintre cei mai importanţi compozitori români din ultimele decenii. Scris pentru flaut, vioară şi orchestră de coarde, Plastic-Rock Concerto, care porneşte de la ideea adaptării unora dintre caracteristicile rock-ului la principiile limbajului simfonic concertant, a prilejuit celor doi interpreţi, Ion Bogdan Ştefănescu şi Gabriel Voicu o incursiune în lumea muzicii contemporane, ambii demonstrând o cunoaştere amănunţită a procedeelor tehnice tipice fiecăruia dintre instrumente. De altfel, atât Ion Bogdan Ştefănescu, mai familiarizat cu un astfel de limbaj muzical, cât şi Gabriel Voicu, ne-au ajutat să pătrundem din nou în lumea sonoră a lui Dan Dediu, unde am recunoscut cu plăcere verva, ludicul şi inventivitatea procedeelor ce subscriu principiilor vechiului *concerto grosso* atât în texturi armonice şi melodice tipice muzicii începutului de secol XXI, cât şi cantilene solistice construite pe fragmente ce amintesc de hard-rock-ul anilor 1970, în care au strălucit formaţii precum Deep Purple sau Led Zeppelin.

Ultimul opus propus a fost *Simfonia nr.9* în Do major de Franz Schubert, care a condus publicul în perioada de început a Romantismului. Aflată la confluenţa a două stiluri – clasic şi romantic – Simfonia nr. 9 de Schubert a prilejuit dirijorului Camil Marinescu valorificarea vastelor sale cunoştinţe muzicale, recognoscibile în modalităţile prin care a ştiut să aducă în prim-plan elementele cheie ale unei partituri complexe cu un profil variat, în care se regăsesc ecouri de cânt romantic, ritmuri de marş şi de dans, teme de romanţă şi elemente populare maghiare. De altfel, experienţa în domeniul teatrului liric, dublată de ştiinţa alegerii gesticii potrivite unei astfel de lucrări, au contribuit la realizarea de către Camil Marinescu a unei versiuni a cărei dramaturgii se apropie de cea a unei opere, fiecare dintre cele patru mişcări constituindu-se într-un veritabil act, iar ecourile ultimei simfonii beethoveniene într-un leitmotiv *avant la lettre*.

Autoritar şi bun comunicator cu membrii orchestrei, Camil Marinescu a realizat o variantă a *Simfoniei nr.9* de Schubert, de o remarcabilă amploare şi poeticitate, ce a încheiat o seară dedicată unora dintre marile opusuri ale literaturii muzicale universale interpretate de muzicieni români. De asemenea, un câştig al acestor concerte l-a constituit şi programarea unui opus scris de un compozitor autohton primit cu deschidere de public, deşi muzica contemporană nu-i este tocmai accesibilă.

Ion Bogdan Ştefănescu

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Maria Bîldea, Ion Ivan-Roncea şi Gheorghe Costin – echilibrul în performanţa interpretativă

Parcurgând, în debutul acestei primăveri, afişele evenimentelor derulate la Ateneul Român sub sigla Filarmonicii "George Enescu", atenţia mi-a fost atrasă de noutatea unui dublet instrumental ce conţinea numele unor prestigioşi harpişti cu o marcantă carieră internaţională – Maria Bâldea şi Ion Ivan-Roncea – ataşate unui program care expunea, concentrat, alăturarea unor partituri concertante elaborate la distanţă de două secole (ai căror autori erau Pedro José Blanco şi, respectiv, Maciej Małecki). În postura de cap de afiş al concertelor din 8 şi 9 martie figura dirijorul Gheorghe Costin, potenţial garant al unor seri simfonice consistente din punct de vedere valoric, în care lucrărilor celor doi compozitori menţionaţi li se alăturau veritabile "hituri" ale creaţiei orchestrale româneşti şi universale!

Confirmându-mi aşteptările, transcripţiile pieselor din *Codex Caioni* realizate de Doru Popovici – una din cele mai vehiculate mostre de aranjament muzical pentru orchestră de coarde din întreaga componistică românească – au fost redate cu naturaleţe şi vivacitate într-o ambianţă dinamică incitantă, Gheorghe Costin accentuând, printr-o gestică elegantă, fluiditatea exprimării. Supleţea dialogurilor timbrale, caleidoscopul antrenant al diverselor mişcări bazat pe evidenta omogenitate a gesturilor interpretative, agilitatea inteligent stăpânită pentru a modela fără întrerupere substanţa sonoră sunt câteva din virtuţile care au caracterizat expresia orchestrală pe parcursul acestui debut de concert, admirabil susţinut de „pachetul" corzilor.

Momentele solistic-orchestrale care i-au avut ca protagonişti pe Maria Bîldea şi pe Ion Ivan-Roncea au probat receptivitatea sporită a celor doi experimentaţi instrumentişti

Ion Ivan-Roncea, Maria Bîldea
Foto: Marius Vâjoaica

faţă de partiturile abordate. În clasicul *Concert pentru două harpe* aparţinând lui Pedro José Blanco şi în neoclasicul *Concertino în stil vechi pentru două harpe şi orchestră de coarde* al lui Maciej Małecki, Maria Bîldea şi Ion Ivan-Roncea ne-au invitat să survolăm perioade de creaţie distanţate cronologic dar perfect înrudite stilistic, aliajul interpretativ al celor doi artişti impresionând prin delicateţea rafinată a sonorităţilor, sincronismul intenţiilor, echilibrul edificiilor sonore construite morfologic şi sintactic riguros, cu un profesionalism fără cusur. Bisul oferit – dansul grecesc de provenienţă folclorică *Zonaradiko*, special conceput pentru două harpe de către fostul student al Mariei Bildea, Theodoros Matoulas – a conferit strălucire finalului evoluţiei cuplului solistic.

Nota de sensibilitate romantică în care s-a încheiat seara s-a datorat complexităţii expresive a uneia din cele mai tumultuoase, mai pasionale pagini orchestrale din literatura muzicală: simfonia programatică *Manfred*. Traseul muzical ce uneşte, sinuos, amploarea acumulărilor tensionale cu lirismul poetic consubstantial creaţiei ceaikovskiene a fost ghidat cu fermitate de către bagheta lui Gheorghe Costin, reliefând în primul rând liniile de forţă ale construcţiei dramaturgice în integralitatea sa.

Trăsătura dominantă a performanţei interpretative s-a dovedit a fi – la nivelul întregului repertoriu – echilibrul, toate cele patru texte muzicale îmbinându-se într-un tablou

Gheorghe Costin
Foto: Marius Vâjoaica

sonor de referinţă pentru ideea de clasicitate, ca paradigmă fundamentală a discursului artistic.

Loredana BALTAZAR

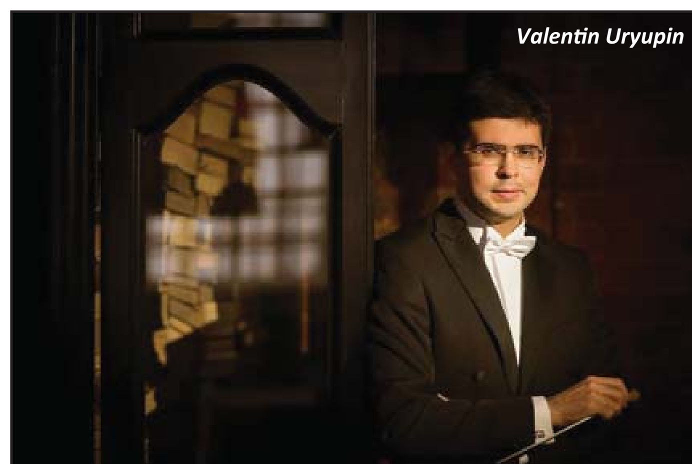
Valentin Uryupin şi Dana Borşan - un concert remarcabil

Concertul orchestrei Filarmonicii George Enescu din 15 martie 2018 a urcat puternic moralul unui public numeros, venit într-o seară în care vântul straşnic anunţa o schimbare bruscă a vremii. Cel puţin trei lucruri au avut un efect de elevaţie: calitatea programului, valoarea şi performanţa interpreţilor şi climatul de căldură care s-a stabilit de la bun început între protagonişti, molipsind publicul cu dorinţa de a participa la un act de cultură de nivel înalt.

La mai bine de jumătate de secol de la compunerea lor, *Variaţiunile cinematografice* de Dumitru Capoianu sună la fel de atrăgător şi de proaspăt. Ideea de a prelucra aceeaşi temă în patru genuri - simfonic, cameral, «ilustrativ» şi «jazzy» a fost un prilej pentru Capoianu de a-şi demonstra imaginaţia, umorul şi iscusinţa în de-ale orchestraţiei. De la bun început, în prima parte, *Andante un poco moderato*, cu debut misterios în registrul grav la lemne şi pian, s-a putut aprecia gestica foarte personală, precisă, plină de energie, aici sacadată, a dirijorului Valentin Uryupin, pe care îl auzeam şi vedeam pentru prima oară. Înalt, dirijând fără podium, Uryupin s-a impus din prima clipă ca o prezenţă pregnantă, interesantă şi extrem de eficientă. Publicul l-a urmărit cu atenţie crescândă, aclamându-l la sfârşitul concertului. Melodia lirică de la violoncele a sunat admirabil. *Allegro vivo*, partea a doua a *Variaţiunilor cinematografice*, în ritm aksak, cântată de percuţie, contrabaşi şi pian a relevat temperamentul impetuos al compozitorului dar şi al dirijorului, care a construit întreaga secţiune pe o singură răsuflare. Ceea ce Capoianu însuşi desemnează ca fiind «muzică ilustrativă» - partea a treia, *Fluente, con allegrezza* a scos în evidenţă excelenţa interpretării

celor doi harpişti ai Filarmonicii George Enescu, Ion Ivan-Roncea şi Ioana Nicolescu şi măiestria concertmaistrului Dan Enăşescu, al cărui solo a sunat foarte expresiv, în contrast cu percuţia incisivă. Foarte bine au sunat şi flautul şi cornii. Atmosfera puţin stranie a părţii a treia e în contrast cu caracterul extravertit al părţilor extreme; prin mişcările de data aceasta plastice, unduite, Uryupin a obţinut exact efectul sonor pe care şi l-a dorit. Este, cu siguranţă, un dirijor cu un spectru larg al mijloacelor tehnice: foarte variate, ele îi permit sinteza între concizie extremă şi atenţie la detaliu. Finalul, *Tempo di cha-cha-cha* combină neoclasicul cu jazz-ul: orchestra a sunat ca un adevărat big band cu xilofon adăugat; s-a remarcat timbrul celor două saxofoane iar motivul «cha-cha-cha» a plonjat publicul în atmosfera «vintage» a anilor ′60. Mi-a apărut în faţa ochilor silueta lui Dumitru Capoianu, în geacă maro de piele (la multiplele faţete ale personalităţii sale, foarte bine surprinse în textul lui Mihai Cojocaru din programul de sală, trebuie adăugat şi faptul că era un pasionat motociclist – îi plăceau libertatea de mişcare şi simţul riscului); aproape că i-am văzut zâmbetul hâtru şi simpatic şi parcă i-am auzit vocea. În foaierul Ateneului i-am regăsit bustul de bronz – Dumitru Capoianu a fost directorul Filarmonicii între 1969-1973 şi omagiul din această seară a fost cât se poate de potrivit, după 45 de ani. Mai mult, ideea de a începe concertul cu o piesă din repertoriul românesc le-a amintit «veteranilor» de vremurile când în Filarmonică se promova cu consecvenţă creaţia compozitorilor autohtoni şi publicul avea apetenţă deopotrivă pentru repertoriul clasic şi cel contemporan.

În *Concertul nr. 2 în fa minor pentru pian şi orchestră* de Chopin, Dana Borşan s-a dovedit din nou o pianistă de anvergură, ajunsă la un moment de maturitate artistică ce însumează experienţele anterioare, deschizând în acelaşi timp noi perspective. Nimic didactic sau ostentativ nu s-a putut decela în tratarea muzicii celui pe care mulţi îl consideră cel

Valentin Uryupin

mai dificil de interpretat compozitor; nimic sentimental sau facil: dimpotrivă, un Chopin matur, deopotrivă puternic şi fragil, dramatic şi visător. Pianistica sa frumoasă - de fapt, perfectă, îi permite dozări impecabile între mâini, eleganţă discretă şi expresivitate neexagerată a pasajelor rapide, schimbări de sunet de la ceţos sau estompat la strălucitor. Tonul epic şi totodată capricios nu e niciodată afectat sau preţios. Este vorba aici de sensibilitate şi nu de sentimentalism, dublată de luciditate, logică, claritate a gândirii şi în acelaşi timp de un subtil joc cu hazardul, cu riscul, care face momentul plămădirii sunetelor şi mai incitant.

Uryupin a acompaniat-o superb: orchestra s-a mulat ca o mănuşă pe meandrele discursului chopinian.

După pauză, în *Simfonia a doua în re major, op. 73* de Brahms, Uryupin şi-a demonstrat pe deplin atât calibrul, cât şi originalitatea. Deşi orchestra nu a sunat peste tot impecabil, nici ca intonaţie, nici ca ritmică – bunăoară, în final, s-a auzit mult mai bine în piano, la intensităţi maxime apărând forţări ale sunetului - au impresionat supleţea stărilor şi trăirilor, simţul timpului - nimic nu a părut prea lung sau static - stabilitatea construcţiei şi originalitatea funciară a dirijorului. Mijloacele sale tehnice sunt multe şi variate; pe alocuri gestica mâinilor sale mari şi expresive o aminteşte pe cea a lui Ghenadi Rojdestvenski, unul din iluştrii săi profesori. Câştigător în 2017 al premiului I la concursul «Georg Solti» de la Frankfurt, Uryupin este, printre altele, dirijor permanent al Orchestrei MusicAeterna, fondată la Perm, în Rusia, de deja celebrul şi în Europa de vest Teodor Currentzis. Agreabil, modest şi natural în conversaţie, Uryupin dirijează cu bucurie de câte ori este invitat în România, apreciază fără rezerve orchestrele filarmonice din Bucureşti şi Cluj; în stagiunile viitoare este deja invitat să dirijeze la Berlin, Tokyo şi Frankfurt. Va deveni, probabil, în câţiva ani, una din

Dana Borşan

celebrităţile pe care Festivalul Enescu se va bucura să o invite. Publicul bucureştean l-a aplaudat cu entuziasm – prilej de reflecţie reînnoită asupra impactului fenomenului artistic autentic asupra spectatorilor de cele mai felurite orientări şi gusturi.

Lena VIERU CONTA

P.S. Aflăm cu durere că s-a stins concertmaistrul **Dan Enăşescu**, unul din cei mai valoroşi şi devotaţi muzicieni ai Filarmonicii George Enescu. Este o mare pierdere! Fie-i ţărâna uşoară şi amintirea veşnică!

Dan Grigore – 60!

Concertul care ne-a amintit momentul debutului artistic al maestrului Dan Grigore a avut loc de această dată la sfârşit de martie; cu participarea dirijorului Misha Katz; este un obişnuit al sălilor noastre de concert, muzician aşteptat de marele public, un artist a cărui vibraţie lăuntrică rezonează cu cea a lui Dan Grigore pe direcţia sentimentului înnobilator al comunicării angajate. Comunicarea este, în ambele cazuri, angajată dar de manieră diferită; cu totul pasională inclusiv prin gest şi mişcare scenică, dar ferm controlată, la Misha Katz, autentic înnobilatoare, în egală măsură posesivă la Dan Grigore.

Indiscutabil, un întreg program de muzică rusă de secol XIX, de început de secol neoromantic XX, apoi prezenţa a doi artişti care inflamează spiritele, întreaga atmosferă realmente sărbătorească, totul a animat sala. Momentul

culminant al serii l-a adus realizarea celui de al doilea *Concert pentru pian şi orchestră, în do minor*, de Serghei Rahmaninov. Nu a fost o evoluție solistică acompaniată de ansamblu; se poate vorbi de un travaliu simfonic în care pianul şi orchestra se potențează reciproc; iar aceasta începând cu acordurile

Dan Grigore

inițiale, placate, ale pianului, un cumul al tensiunii care întâlneşte şuvoiul temei inițiale intonate de orchestră. Este momentul declicului inițial care hrăneşte tensiunea dramatică a întregii părți a lucrării, moment magistral împlinit de solist în mod special în reluarea programului, în a doua seară.

Impresionant de observat, la Dan Grigore sunetul pianistic capătă elocvența unei comunicări cantabile de uimitoare sensibilitate, nuanțând planurile evoluției muzicale, de asemenea aspectul tematic al vocii principale cât şi planurile secundare, abia perceptibile ale susținerii orchestrale, în partea mediană, lentă, a lucrării. Poți observa aici extensia uimitoare a muzicii de după muzică, de după sunet; moment pe care cei doi artişti au puterea de a-l crea, de a-l întreține. Este posibil ca tocmai acest tip de momente cu totul aparte să o fi impresionat pe Cella Delavrancea, minunatul om şi artist evocat în atâtea rânduri de Dan Grigore.

În finalul concertului, celebra *Vocaliză* de Rahmaninov i-a reunit pe muzicienii aflați pe scenă sub semnul înfiorat al nostalgiei cântului orchestral, acea nostalgie tipic slavă, potopitoare; un veritabil excurs liric în mersul căruia sunetul pianului se lasă a fi abia ghicit; drept un licăr al unor prețioase aduceri aminte. In prima parte a concertului, celebra Suită din baletul *Spărgătorul de nuci* de Ceaikovski a indus literalmente farmecul sugestiei mişcării create şi impulsionate de muzica însăşi; este un dar pe care muzicianul rus îl deține în mod absolut. Pe parcursul primului concert, cel de joi în mod special, salba de bijuterii ale miniaturilor orchestrale, cizelarea sonoră minuțios dar strălucitor conturată a acestora, m-a făcut să cred că – în privința acestor miniaturi orchestrale - această uimitoare performanță a fost arareori atinsă în sălile noastre de concert. In debutul serii de muzică, Uvertura operei *Ruslan şi Liudmila* de Mihail Ivanovici Glinka, pe drept cuvânt supranumit a fi părinte al muzicii ruse, a fost animată de mişcarea entuziastă, strălucitoare, atent cizelată a corzilor; drept un semnal luminos al unei seri de neuitat. Emoționant cu totul! ...de stai să observi.

Din cei 130 de ani petrecuți de la fondarea clădirii Ateneului Român, una dintre cele mai frumoase săli de concerte din Europa, aproape jumătate, un număr de şase

Misha Katz

decenii, pianistul Dan Grigore şi le-a petrecut aici, pe această scenă; ...în fața publicului bucureştean pe care l-a iubit, l-a respectat, public cu care a întreținut o relație de entuziasmantă cordialitate. Este de remarcat, la aplauzele finale ale concertului de joi seara, actualul director-manager al Filarmonicii, d-ul Andrei Dimitriu, i-a înmânat fostului director, maestrului Dan Grigore, un impresionant buchet de flori.

Dumitru AVAKIAN

In Kuwait City, Filarmonica bucureşteană a făcut senzație!

Foto: Virgil Oprina

Aplauze prelungite, aclamații entuziaste, nesfârşite rechemări la rampă; suplimente muzicale oferite la solicitarea insistentă a publicului... Atmosfera unei generoase comunicări i-a însoțit pe muzicienii români pe parcursul întregului serial al concertelor susținute la sfârşit de martie în Kuwait City, în fabulosul complex cultural Sheikh Jaber Al-Ahmad (JACC). Nici nu putea fi altfel! Aici a concertat colectivul simfonic al Filarmonicii bucureştene conduse de maestrul Horia Andreescu; au fost alcătuite programe de concert de o varietate cuceritoare. S-a încercat a face o apropiere între două zone spirituale

diferite, între cultura muzicală europeană şi, pe de altă parte, anume idiomuri ale muzicii arabe tradiționale aflate astăzi într-o vădită înnoire, într-o vădită apropiere față de atributele gândirii muzicale europene. Ideea de bază privind structurarea programelor a constituit-o realizarea unei adevărate salbe de miniaturi orchestrale, aproape patruzeci la număr, dispuse pe parcursul a trei concerte... Piese orchestrale de o diversitate seducătoare, de la Schubert şi Rossini la Ceaikovski, Georges Bizet, Manuel de Falla sau Grigoraş Dinicu, de la Brahms la Dvorak, de la Verdi la piesele muzicienilor din familia Strauss; ...la lucrările orchestrale ale unor muzicieni ai locului, lucrări cu caracter predominant poematic ce tind a ridica intonațiile tradiționale

Foto: Virgil Oprina

arabe din Golful Persic, la nivelul muzicii culte, de concert. Este efortul general al colectivității locului, al oamenilor întreprinzători, dinamici, de a accede la nivelul cel înalt al circulației valorilor; acum predominant în plan economic, mâine cu siguranță în plan cultural artistic. Publicul actual este divers; dar este selectat inclusiv de prețul înalt al biletului de intrare, situat undeva la nivelu marilor săli de concerte ale lumii. Mulți dintre cei prezenți în sală sunt descendenți la a doua, la a treia generație ai grupurilor migratoare ale deşertului. Prețul petrolului a ridicat țara. Tradiționala îmbrăcăminte albă, din cap până în picioare, a oamenilor deşertului a devenit costumul de gală al acestor oameni ai locului mândri de originile lor. Eforul privind susținerea turneului actual a fost datorat în bună parte organizatorului acestui eveniment, domnului Abdelkader Aziz, prezent moment de moment în preajma muzicienilor noştri. Greu de imaginat acribia, profesionalismul dar şi inspirația cu care muzicienii ansamblului, dirijorul Horia Andreescu, au îngrijit finisarea acestor piese ce fac înceobşte deliciile marelui public de concert; inclusiv aici, în marele centru cultural ce poartă numele întemeitorului actualului stat modern. Ar fi interesant de observat datele patrimoniului muzical al locului pentru a aprecia grija cu care muzicienii actuali tind a ridica aceste valori la nivelul circulației de sorginte europeană. Mă refer la idiomul de bază preponderent monodic ce înglobează elemente cromatice caracteristice de aleasă savoare, o ornamentație bogată, pe alocuri luxuriantă. Sunt date ce cunosc un transfer firesc în cadrul unor structuri problematizate în plan polifonic; altele adoptă mijloace de prelucrare ce aparțin culturii clasice europene cum sunt secvențările extinse sau expansiunea cu sens dezvoltător a elementelor cromatice. Este un început încurajator. Am în vedere marea personalitate a culturii kuwaitiene care este Ali Zakaria Alansari, muzician şi diplomat format la înalte universități din Cairo şi din Exeter, din Anglia; mă refer la urmaşii actuali ai acestuia cum sunt Bassam Al-Baloushi, Ahmad Al Qallaf, Yousif Halawa, Mishal Hussain, Abdulaziz Shabkoh, Khalid Nouri, autori de piese orchestrale care exaltă un lirism nostalgic expozitiv, prudent valorificat în plan orchestral. Am redescoperit cu acest prilej originile orinetale ale lautei, vechiul şi actualul oud, instrument prezent în întreaga cultură muzicală europeană a Renaşterii. Am întâlnit aici doi remarcabili rapsozi ai acestui instrument, pe Hamad Barousli, pe Abdullah All-Mulla. Acreditată de viața muzicală de orientare europeană din țările Golfului, mezzo-soprana kuwaitiană Amani Al-Hajji, abordează curajos marele repertoriu al genului de operă; de această dată cu un repertoriu divers, clasic şi romantic. Deschis relativ recent marelui public, cu mai bine de un an în urmă, centrul cultural JACC este un spațiu în adevăr fabulos. Cuprinde mai multe săli de teatru, spații expoziționale generoase, o bibliotecă pentru copii, mai multe săli de concert dintre care una, cea mai importantă, este multifuncțională şi se poate plia exigențelor înalte ale sălilor de operă. Este locul în care au concertat muzicienii români, o sală de aproximativ două mii de locuri; dispune de o acustică reglabilă în funcție de natura evenimentului pe care acest spațiu îl găzduieşte. Voi mai adăuga faptul că legătura dintre aceste spații somptuoase se realizează eficient, prin intermediul unor culoare largi, luminoase, iar circulația pietonală este asigurată de pasajele rulante funcționale. Contrastul termic dintre soarele

Foto: Virgil Oprina

dogoritor ce stăpâneşte spațiile exterioare şi răcoarea accentuară a spațiilor interioare, de lucru, nu i-a descurajat pe muzicienii noştri; nici măcar furtuna de nisip iscată din deşertul arab, potopind tot ce este viu rămas în afara zgârie-norilor ce bordează cartierul select, centrul economic de la malul mării. O societate aflată în deplin avânt economic tinde a se avânta inclusiv spre cultură. Inclusiv spre muzica lui Beethoven. Odată în plus, muzica de spiritualitate europeană îşi dovedeşte vocația universală. Iar muzicienii români acreditează această realitate.

Dumitru AVAKIAN

Concert vocal-simfonic

Filarmonica bucureşteană - în colaborare cu Centrul Naţional de Artă ***Tinerimea Română* -** a prezentat în 4 martie pe scena Ateneului Român **Oratoriul** ***Patimile după Matei*** de **Johann Sebastian Bach,** capodoperă a repertoriului vocal-simfonic. Elaborată pe un libret de Christian Friedrich Picander, cea mai vastă creaţie bachiană, ***Matthäus Passion BWV 244*** - este realizată cu ajutorul unui aparat orchestral extins (în care distingem prezenţa orgii şi a basului continuu), a două coruri şi a câtorva solişti ce întruchipează personajele principale: Evanghelistul, Isus, apostolii Iuda şi Petru, Judecătorul Pilat şi soţia acestuia, soldaţi şi femei credincioase. Evenimentul prestigios s-a bucurat de participarea unor nume de rezonanţă ale muzicii actuale: dirijorul **Cristian Măcelaru, Orchestra Naţională de Tineret**, **Corul de cameră** ***Preludiu*****, Corul de Copii Radio.** Alături de aceştia au evoluat cinci distinşi solişti: tenorul **Nicholas Phan,** soprana **Rodica Vică,** altista **Antonela Bârnat,** başii **Cristian Hodrea** şi **Iustinian Zetea.** Ca notă generală, menţionăm colaborarea de excepţie dintre muzicienii de pe scenă, precum şi contribuţia importantă a corului ***Preludiu*** (pregătit de exigentul maestru Voicu Enăchescu), care a întruchipat convingător personajul colectiv (poporul), ce ocupă un rol de excepţională însemnătate în cadrul acţiunii.

Pe tot parcursul desfăşurării lucrării monumentale, am apreciat prestaţia excepţională a dirijorului Cristian Măcelaru, care a reuşit să coordoneze impecabil muzicienii de pe scenă, în vederea evidenţierii cât mai expresive şi veridice a acţiunei complexe şi bogate în evenimente. Tenorul Nicholas Phan – excelent cunoscător al muzicii baroce -, a interpretat cu pasiune şi dăruire rolul Evanghelistului, care, prin intermediul recitativelor face legătura dintre diferitele tablouri şi episoade ale oratoriului. La fel ca domnia sa, ceilalti solişti au dat dovadă de profesionalism şi creativitate în conturarea personajelor. Genialul compozitor a evocat magistral sentimentele poporului, ce exprimă prin intermediul corurilor sentimente contradictorii: ura şi cruzimea, în contrast cu durerea şi compasiunea.

Foto: Virgil Oprina

Din acest punct de vedere, trebuie sa menţionăm contribuţia importantă a celor două ansambluri corale (pregătite de dirijorii Voicu Enăchescu, respectiv, de Voicu Popescu). La fel de important ne-a apărut rolul orchestrei, care intonează introduceri de ample dimensiuni, ce sugerează atmosfera scenelor şi ariilor pe care le preced. Sub bagheta inspirată a dirijorului, orchestra a conturat cu măiestrie temele-imagini, precum şi comentariile simfonice. În acest context, menţionăm prestaţia entuziasmantă a *Orchestrei Române de Tineret*, ansamblu alcătuit din elita tinerilor muzicieni actuali (fiecare din ei fiind solist sau membru în formaţii camerale cunoscute). Cristian Măcelaru a realizat la nivel artistic superior corespondenţa dintre sonorităţile orchestrale şi specificul sentimentelor întruchipate de personajele dramei (solişti şi coruri). De asemenea, dirijorul a reuşit să valorifice expresiv contribuţia fiecărui element al limbajului muzical; frumuseţea melodică, pulsaţia ritmică, aspectul timbral şi tonal al procedeelor polifonice, originalitatea construcţiei muzicale şi, nu în ultimul rând, îngemănarea ingenioasă a diferitelor surse sonore: orchestrale, corale, solistice etc. Toate acestea, realizate la parametri optimi, în scopul reliefării bogăţiei conţinutului şi profunzimii semantice a lucrării.

Au fost momente emoţionante precum dialogul realizat de soprana Rodica Vică şi vioara solo, ca şi dialogul său cu flautul şi oboaiele din aria ce evocă patimile crucificării; impresionant a fost şi dialogul dintre bas şi violoncel. Interpreţii au subliniat caracterul tulburător şi profund al muzicii (diferit faţă de dramatismul oratoriului *Johannes Passion*). Publicul a urmărit cu emoţie traseul cuprinzând naraţiunea propriu-zisă (în stil recitativ), episoadele acţiunii (redate prin intervenţia soliştilor, adeseori în stil arioso), comentariile mulţimii (realizate coral), precum şi dezvoltările simfonice şi culminaţiile expresive. Evocând patimile Mântuitorului, compozitorul se adesează tuturor semenilor care au îndurat suferinţa. În paralel cu sentimentele religioase, muzica transmite solidaritatea autorului faţă de oamenii de pretutindeni, atitudinea sa fermă împotriva nedreptăţii şi urii.

Oratoriul constituie o adevărată frescă muzicală şi o antologie a procedeelor componistice ce dezvăluie vasta experienţă a lui Bach în domeniul vocal-simfonic. Impunătoarea creaţie nu exprimă doar necesitatea oglindirii de sine a artistului, ci mai ales, nevoia tenace a perfecţionării de sine. Prezentarea oratoriului ***Matthäus Passion*** în România constituie un eveniment de marcă în viaţa muzicală actuală, ce demonstrează perenitatea capodoperelor. Mai presus de toate, concertul de la Ateneu reprezintă un omagiu adus frumuseţii suverane a omului şi a vieţii.

Carmen MANEA

Recital Ting-I Lee

La Sala mică a Ateneului a avut loc în data de 6 martie recitalul pianistei Ting-I Lee, câştigătoare a premiului II la Transylvanian International Competition, Braşov - 2017, un concurs a cărui primă ediţie a avut loc vara trecută. Programul a început cu *Sonata în si bemol major KV 281* de Mozart, care nu a fost avantajată de sunetul pianului Kawai, prea masiv şi dur pentru sala Mica a Ateneului. A fost un Mozart energic, cu opţiuni muzicale care nu au contribuit întotdeauna la eleganţa stilului: acompaniamentele în terţe repetate din tranziţiile părţii I au sunat la fel de tare ca melodia ce ar fi trebuit să le

survoleze cu dezinvoltură, pe când altele – în partea a doua, *Andante amoroso* - au fost excesiv de "expresive". Au frapat, dar nu au convins, rezolvările în forte ale dominantei la tonică în tema concluzivă din expoziţia şi repriza părţii a doua - ce-i drept notate *forte* în partitură - după *piano*-ul trilurilor pe dominantă: o răsturnare a gestului galant rococo, într-un fel de joc al surprizelor. Ludicul nu s-a transmis publicului, Ting-I Lee simţind, probabil, că dinamica din partitură e contrară cutumei şi neasumându-şi până la capăt riscul contrastului puternic. Cât de ad litteram trebuie citit un text muzical? Cât de scurt trebuie făcut un staccato? Cât de exactă e durata unei pauze, când elocvenţa cere o cezură mai mare decât cea indicată? Ting-I Lee redă partitura atât de stricto sensu, încât, deşi articulaţiile frazelor sunt corecte, conţinutul muzical pare mimat, nu şi interiorizat. Discursul s-a desfăşurat pe nerăsuflate: nicio fracţiune de secundă n-a prelungit vreo pauză, niciun moment de spontaneitate nu a bucurat urechea, totul gonind ambiţios către un scop final nerelevant. Partea a treia a sunat mai bine, Ting-I Lee părând să se fi obişnuit deja cu pianul şi cu sala. Detaliile bine gândite şi mijloacele tehnice cizelate nu au putut totuşi salva interpretarea - zeloasă, silitoare – de impresia de monotonie. Întâmplător, cu o seară înainte fusesem la o serată muzicală cu Dan Grigore, în care pianistul i-a demonstrat scriitorului Radu F. Alexandru şi publicului de ce îl consideră pe Mozart un mare om de teatru: în cadrul unei fraze muzicale, motivele pot suna ca replici ale unor personaje diferite, cu schimbări de atitudine fulgerătoare, cu o mobilitate a stărilor tipică temperamentelor vivace, imaginative, maleabile. Or, la Ting-I Lee succesiunea motivelor contrastante a avut efectul unei pantomime sârguincioase, gestul formal înlocuind conţinutul afectiv.

Toccata în sol minor BWV 915 de Bach a fost mult mai convingătoare: sunetul mai cald, tonul meditativ, cu momente de intimitate, fugato-urile precise, clare; contrastele, întreaga construcţie au ţinut atenţia trează şi au creat o senzaţie de monumentalitate. Momentele de fugato au fost foarte bine realizate. Probabil că pianistei îi e mai apropiată această muzică; interpretarea lui Bach a părut mai empatică, mai puţin convenţională decât cea a lui Mozart.

Fragmentele din *Pasărea de foc* de Stravinski transcrise pentru pian de Guido Agosti în 1936 ofereau un regal de efecte sonore şi dramatice, dar Ting-I Lee nu le-a exploatat la maximum: începutul *Dansului infernal al lui Kaşcei* a fost lipsit de tensiune şi incisivitate, iar apariţiile subite ale Păsării de foc nu au surprins niciodată - nici un fel de freamăt sau mister nu a tulburat grija pentru corectitudinea notelor şi indicaţiilor din text. *Berceuse* a sunat frumos – timbrul pianului s-a schimbat brusc, probabil datorită surdinei şi s-au putut imagina culori, iar *Finalul* a fost chiar foarte reuşit, exceptând revenirea fadă, şcolărească a motivului Păsării de foc. Trebuie însă spus că toată suita a fost cântată cu o anumită abilitate şi ştiinţă pianistică; din păcate, scopul acestora nu a părut totdeauna înţeles.

Sonata în do minor D 958 de Schubert s-a încadrat în acelaşi peisaj: coexistenţa unor bune mijloace pianistice cu o asimilare mai degrabă formală a stilului şi a conţinutului ideatic al muzicii, însuşite, probabil, de la multiplii profesori menţionaţi în biografie. S-au văzut o bună tehnică şi o înţelegere a formei; s-au mai auzit şi înşiruiri de sunete mecanice (ascensiunea dinamică de după tema a doua din partea I), acompaniamente bătute la mâna stângă (în reluarea temei a doua în octave), pedale imperfecte, rezolvări şi sfârşituri de frază cu accente neaşteptate pe tonică. Dar au existat şi momente frumoase: la joncţiunea dezvoltării cu repriza în partea I, cromaticele fantomatice la mâna dreaptă s-au suprapus cu măiestrie pe tema din bas; frazele suspendate din partea a III-a, *Menuetto* şi schimbările bruşte de nuanţe au fost bine realizate, iar în partea a patra pianista a reuşit în sfârşit o bună dozare a acompaniamentului cu temele din discant. Gamele staccato au fost excelente, s-au auzit şi pianissimo-uri fine, dar ritmul galopant, quasi-punctat al stângii în tema a doua (do diez minor în expoziţie şi si b minor în repriză) a fost stagnant, nu a dat direcţie şi sens discursului muzical; notele lungi ale temei din discant au sunat disparat, nelegat semantic.

Tot recitalul mi-a lăsat o impresie paradoxală, de mijloace bune puse în slujba unor scopuri nu totdeauna pertinente muzical, de opţiuni artistice dictate - într-o logică inversă - de manualitate, atunci când sensul muzical ar trebui să fie cel ce mobilizează tactilitatea şi simţul kinetic în a găsi soluţii pianistice, urechea veghind mereu asupra rezultatului.

Mi-am adus aminte de o frază de acum vreo 35-40 de ani a muzicologului Philipp Herschkowitz, elev al lui Alban

Ting-I Lee

Berg, despre pe-atunci tânărul Pollini: "îţi dă impresia unui excelent şofer de taxi care te duce direct la destinaţie, fără să-i pese ce treabă ai acolo". Sigur, se poate ataca afirmatia şi, oricum, ea nu i se mai aplică azi lui Pollini. Respectând proporţiile, am plecat de la recital cu imaginea unei bune maşini de talie medie cu motor excelent, rulând cu asiduitate dar fără scop spre depărtări, în timp ce potenţialii călători o urmăresc de la distanţă cu impasibilitate şi uneori cu nedumerire.

Lena VIERU CONTA

La aniversarea Ateneului Român

Miercuri 7 martie 2018 pe prima scenă muzicală a ţării, Filarmonica George Enescu din Bucureşti a susţinut un concert dedicat aniversării a 130 de ani de la inaugurarea clădirii Ateneului.

Programul acestui concert omagial a fost susţinut în mare parte de Corul Filarmoncii George Enescu, dirijat de Iosif Ion Prunner şi a cuprins *Liturghia nr. 2* de Eduard Wachmann, Johannis Brahms *Două Motete op. 21*, Giuseppe Verdi "Corul sclavilor" din opera *Nabucco* şi Scena din biserică din opera *Cavalleria rusticana* de Pietro Mascagni. A acompaniat la pian Andrei Licareţ.

Interludii de mare spectaculozitate şi interes muzical au fost interpretările oferite de Cvintetul de suflători de alamă "Atheneum" cu Oleg Răileanu la trompetă, Octavian Bogdan la trompetă, Ioan Gabriel Oprea la corn, Florin Pane la

trombon şi Laurenţiu Sima la tubă. Partiturile executate de ei au fost celebrul *Canon* de Johann Pachelbel, cei cinci ocupând într-o stelaritate pe poziţii cât mai depărtate unele de altele în sală, realizându-se astfel o amplă pluristereofonie şi impresia de nestăpânit că sunetele veneau din afară pentru a se reîntâlni sub cupola Atenelui.

Pe lângă acest *Canon* care este o piesă de rezistenţă, am ascultat cu plăcere transcrierea pentru acest tip de formaţie a unor pagini din repertoriul mozartian, cum ar fi *Eine Kleine Nachtmusik*, dar şi altele. Publicul a urmărit cu atenţie întregul program, considerându-se gratulat.

Am urmărit acest efect de la prima compoziţie audiată, *Liturghia nr. 2* de Eduard Wachmann, o lucrarea care acum a fost auzită pentru prima pe o scenă de concert. Textul aici este după tipicul ortodox, dar muzica este scrisă în stilul corurilor semnate de Brahms şi Bruckner, în tehnica de compoziţie germană la nivelul epocii sale de creaţie. Eduard Wachmann s-a născut la Bucureşti la 1836 şi a murit tot la Bucureşti în 1908. A fost o primă audiţie absolută pe scena de concert a acestei compoziţii redutabile ca forţă şi ţinută expresivă şi este de remarcat, alături de fervoarea coriştilor arta dirijorală a distinsului Iosif Ion Prunner care a creat sonor traiectorii de sensuri şi de accente şi a împlinit în spirit laic, desigur, misiunea sacerdotală impusă aici de textul literar şi muzical.

Cele *Două motete op. 21* de Johannes Brahms sunt o muzică protestantă, în care frumuseţea expresiei este

Corului Filarmonicii "George Enescu"

relevantă prioritar. Este şi ceea ce a conturat dirijoral Iosif Ion Prunner aflat în prezenţa acestei bogăţii de artă constantă şi magnifică.

Sunt între titlurile celebre de coruri de operă două care au fost alese pentru acest concert omagial. Le-am amintit deja.

Ce este de spus atât pentru" Corul sclavilor" din opera *Nabucco* de Giuseppe Verdi şi despre "Scena din biserică" din opera *Cavalleria rusticana* de Pietro Mascagni este condiţia artistică a coriştilor şi a maestrului de cor care nu au cedat în faţa tentaţiei succesului facil.

Totul a fost aci corespunzător exigenţelor de tip expresiv şi a acurateţei de natura celor solicitate de studiourile de imprimare.

Ateneul Român, dacă putem să-l personalizăm, a fost inaugurat în 1888, într-o perioadă de înflorire a României de atunci, iar zicala … *Daţi un leu pentru Ateneu*.. trebuie înţeleasă în sensul realităţii istorice când leul era leu-aur, drept urmare numai cei de înaltă poziţie au contribuit la ridicare acestei construcţii splendide care a trecut prin două războaie mondiale şi prin două cutremure devastatoare. Şi astfel putem vedea că nu există numai un destin al oamenilor sau, generic, al cărţilor, dar şi al clădirilor. Şi mi-a plăcut o spusă a unui om de artă de la Chişinău care afirma că Ateneul Român este Casa Culturii Româneşti. Şi aşa şi este.

O aniversare la 130 de ani, nu este un jubileu. Un astfel de moment jubiliar s-a celebrat tot la Ateneul Român în 2008, când s-au pronunţat reprezentanţi ai Ministerului Culturii, ai Academiei Române şi ai Uniunii Compozitorilor şi

Athenaeum Brass Quintet

Muzicologilor din România. Acum nu s-a ilustrat o asemenea reprezentabilitate. Dar nu are a face.

Ceea ce am văzut şi am auzit au fost interpretări de puternică inspiraţie şi excelenţă profesională, vocală şi instrumentală, la nivelul de exigenţă al unora dintre cele mai înalte ierarhii din universul muzicii.

Mircea ŞTEFĂNESCU

Recital cameral

În seara de 11 martie am avut ocazia să audiem un recital cameral ce ne-a oferit şansa de a ne apropia de un univers muzical mai puţin explorat de interpreţii autohtoni. Este vorba de repertoriul dedicat formulelor camerale de duo şi trio de la sfârşitul secolului al XIX-lea şi începutul secolului XX în care sonorităţile devenite tradiţionale se împletesc cu cele moderne care aveau să anticipeze o parte dintre prefacerile limbajului sonor de la mijlocul secolului XX. Autorii invitaţiei în lumea muzicii de cameră din prima jumătate a veacului trecut au fost trei artişti români cu o activitate interpretativă

Cristian Niculescu

recunoscută şi apreciată în ţară şi în străinătate: flautistul Ion Bogdan Ştefănescu, violonistul Gabriel Voicu (pe cei doi i-am

putut asculta evoluând împreună şi în cadrul unui recent concert simfonic) şi pianistul Cristian Niculescu, ultimii doi cu o mare parte a carierei desfăşurată în Germania, unde au apariţii frecvente pe scene importante.

Recitalul, organizat în Sala Mare a Ateneului Român, a debutat cu *Sonata pentru vioară şi pian* de Claude Debussy, Gabriel Voicu propunând o versiune a acestei lucrări în care am regăsit atât elemente specifice stilului compozitorului francez precum aspectul fluid, acvatic al liniilor melodice sau arabescurile ce ornamentează frazările, cât şi elemente de virtuozitate ce au amintit de cele din folclorul maghiar ce l-au inspirat pe Debussy în acest opus şi au pus în evidenţă calităţile tehnico-interpretative ale lui Gabriel Voicu, posesor al unei trăsături de arcuş de fineţe şi al unei abilităţi tehnice vizibile în pasajele mai dificile din punct de vedere intonaţional şi ritmic.

Sonatina de Darius Milhaud a adus o primă alternanţă timbrală între vioară şi flaut, în lucrarea lui Milhaud fiind rândul lui Ion Bogdan Ştefănescu să fie protagonist al discursului muzical. Menţinând publicul în mediul sonor francez al primelor decenii ale secolului XX, Ion Bogdan Ştefănescu, însoţit de Cristian Niculescu, a realizat o variantă a partiturii ce a reliefat bogăţia de stări sugerate de muzica lui Milhaud şi virtuozitatea ce rezidă din utilizare unor procedee precum trilul sau tremolo-ul în partea I ori a unor figuri ritmice împrumutate din jazz în mişcarea mediană, expresivitatea versiunii fiind completată şi de alegerile anumitor nuanţe în momentele cheie ale lucrării.

După ce prima parte dedicată mai degrabă virtuozităţii s-a încheiat cu *Sonata pentru flaut, vioară şi pian* de Bohuslav Martinu, în care cei trei muzicieni şi-au dat mâna în realizarea unei variante dinamice şi pline de vervă a acestei lucrări, recitalul a continuat cu o a doua parte în care programul ales a pus accentul mai mult pe melodie. Astfel, am ascultat varianta pentru vioară, flaut şi pian a celor *Cinci piese* pentru două viori şi pian de Dmitri Şostakovici, în care s-au detaşat sunetul cald al viorii, supleţea sonorităţilor flautului şi eleganţa frazărilor pianului, cei trei muzicieni construind o versiune plină de sensibilitate, lirism şi graţie a opusului, în polca finală acesta căpătând şi un uşor aspect jovial.

Programul a continuat apoi cu *Frumosul rozmarin* de Fritz Kreisler şi *Meditaţie* din opera *Thais* de Jules Massenet, două pagini celebre în care violonistul Gabriel Voicu s-a remarcat prin eleganţa frazărilor, rafinamentul vibrato-ului şi echilibrul dintre lirism şi virtuozitate, urmate de cele *Şase dansuri pe ritmuri bulgăreşti* din *Mikrokosmos* pentru pian de Béla Bartók, interpretate de Cristian Niculescu, ce a amintit de statutul său de virtuoz al claviaturii, frenezia ritmurilor şi complexitatea liniilor melodice devenind argumentele unei versiuni de un foarte bun nivel tehnic.

Recitalul de duminică s-a încheiat cu *Şase instantanee sonore* pentru flaut, vioară şi pian de Wilhelm Popp, o lucrare în care timbrurile celor trei instrumente se întrepătrund într-un discurs sonor dominat de eleganţă şi rafinament dar şi de vădite influenţe schubertiene şi chiar mozartiene, subordonate însă spiritului romantic al partiturii.

Complex şi bogat din punct de vedere stilistic, recitalul susţinut de Gabriel Voicu, Ion Bogdan Ştefănescu şi Cristian Niculescu, ale cărui ultime ecouri au păstrat parfumul piesei *Dimineaţa după nuntă* scrisă de marele violonist Ion Voicu (acesta a fost unchiul lui Gabriel Voicu), oferită drept bis, se înscrie printre acele manifestări ce au promovat cu succes repertoriul muzicii din prima jumătate a secolului XX mai puţin abordat la noi dar deosebit frumos şi variat.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Recital Eva Garet

În galeria de copii şi minuni ai artei interpretative româneşti acced zilnic spre glorie noi şi diverse talente, pe care istoria le va cerne, decanta şi finalmente le va acorda statutul de muzician matur, cu o valoare cuantificabilă de la maestru la geniu. Ne bucurăm că, în general, copiii minune afirmaţi în ultimii 150 de ani au avut norocul împlinirii: George Enescu, Cella Delavrancea, Aurelia Cionca, Lola Bobescu, Clara Haskil, Valentin Gheorghiu, Silvia Marcovici, Mihaela Martin, Gabriel Croitoru şi alţii. Noul secol ne descoperă şi el talente variate, îmbogăţite cu toată experienţa tezaurizată de învăţământul românesc şi mondial, uimindu-ne cu personalităţi mai puternice, mai complexe, într-o maturizare rapidă, fără fisuri cauzate de arderea etapelor tradiţionale. Un astfel de caz este pianista Eva Garet, afirmată încă de la 6-7 ani în competiţii şi concerte, ajunsă acum la 12 ani deja o certitudine. După debutul ca solistă a *Concertului Nr. 23* de Mozart, cu Orchestra Naţională Radio sub bagheta lui Stefan Novak, Eva Garet a susţinut la Ateneul Român, Sala mică, un recital de o consistenţă ideatică, sensibilă şi chiar fizică absolut notorie, demonstrând adagiul corneillean că

valoarea nu aşteaptă numărul anilor. Programul ales de interpretă, cred că împreună cu remarcabila sa profesoară, Mihaela Zamfirescu, a avut valoarea unei capsule spaţiale de cultură pianistică pământeană expediată spre alte lumi.

A început cu un eşantion baroc straniu, Scarlatti, s-a cabrat beethovenian pe elanul *Pateticii*, a statuat bel-canto-ul pianistic chopinian chiar într-o pagină de maximă virtuozitate - *Studiul Revoluţionar* -, a subliniat specificul componistic feminin intr-un *Studiu* de Cecile Chaminade, a simfonizat lisztian *Divina Comedie* în Sonata *Dante* şi a încheiat cu un proces invers, de pianisticizare a vestitei *Rapsodii enesciene pentru orchestră nr. 1 în La major*. Numai enunţarea acestor coordonate stilistice ne dă fiori asupra efortului de întrupare sonoră a adevărurilor sensibile încastrate în structurile muzicale desfăşurate pe parcursul a peste 80 de minute de viaţă, ale Evei şi ale noastre. Dozarea efortului e o sintagmă desuetă, pentru că tânăra pianistă conversează cu instrumentul şi cu visul său lăuntric, într-un dialog permanent calm, aproape fără nici un control vizual, într-o bucurie perpetuă de împărtăşire cu ceilalţi a mesajelor încredinţate de atâţia iluştri compozitori. O menţiune specială pentru "incipit"-ul recitalului, *Sonata K 513 în Do major* de Scarlatti, cu trei arcuri ideatice şi dinamice, permiţându-i interpretei să tatoneze lin terenul, într-o legănare pastorală şi apoi să cucerească claviatura şi tempourile cu jocuri năstruşnice. Poate că *Patetica* lui Beethoven se va împlini altfel peste ani, dar abordarea ei cu o responsabilitate profesională sinceră şi completă a salvat-o de la o viziune "prematură" generată de

vârstă. Eva Garet a fost cucerită de farmecul melodic al acestei muzici, urmând a înțelege armonic şi structural drama titanului de la Bonn pe măsură ce se va confrunta ea însăşi cu meandrele vieții acesteia.

Deja, cred că a suferit pe parcursul recitalului de degradarea continuă a acordajului pianului, un instrument destul de modest pentru astfel de program şi o astfel de pianistă. Cele două studii romantice de Chopin şi Chaminade au revelat o capacitate "transfizică" de dominare a claviaturii, venită dintr-un elan interior de sorginte neobişnuită. Sonata "Dante" de Liszt a fost un poem pianistic de o maturitate covârşitoare, înglobând trăsături de poezie, culoare şi dramaturgie aproape neverosimile pentru cei 7 ani de studiu, dar perfect credibile cu gândul la materialul sonor parcurs de pianistă în toți aceşti ani. Revelația a constituit-o *Rapsodia nr. 1* de Enescu, una dintre cele mai dificile transcripții pianistice a vreunui opus orchestral, care pune la mare încercare atât pe interpret, cât şi pe ascultător, obişnuit cu diversitatea timbrală originară. Eva Garet a "povestit" cu calm toate episoadele cunoscute, iubindu-le şi iubindu-ne, cucerind insurmontabilul cu farmec şi dezinvoltură, pentru a ne convinge în final că a meritat să ajungem în 2018, pentru a vedea ce talente va mai confirma veacul nostru.

Camelia PAVLENCO

Centrul Național de Artă TINERIMEA ROMÂNĂ în anul marii aniversari

Iubeşti – când ulciorul de-aramă/ se umple pe rând, de la sine/ aproape, de flori şi de toamnă,/ de foc, de-anotimpul din vine.../ Iubeşti – când sub timpuri prin sumbre/ vâltori, unde nu ajung sorii,/ te-avânți să culegi printre umbre/ bălaiul surâs al comorii... ne spunea Lucian Blaga în poemul "Iubire"; tâlcul versurilor sale îl descoperă oricine de bună credință. Frumuseți, adevăruri şi multă iubire au presărat depănarea a nu mai puțin de 140 de ani de istorie clădită pe o cale a naşterii şi evoluției formațiilor care, de la bun început, au avut, apoi au păstrat cu sfințenie patru țeluri: susținerea, perfecționarea şi popularizarea valorilor româneşti creatoare şi interpretative, precum şi o educație muzicală complexă şi completă ca dominată a activității membrilor de mai târziu ai **Tinerimii Române**.

Orchestra Română de Tineret

Foto: Virgil Oprina

Societatea Tinerimea Română (1878), astăzi ființând sub genericul **Centrul Național de Artă Tinerimea Română** (din 1992), a pornit de la o asociere literar – ştiințifică a elevilor Liceului "Matei Basarab" (instituție fondată de domnitorul Alexandru Ioan Cuza ca gimnaziu prin decretul nr.158 din anul 1859), pentru ca în prezent să se constituie într-o structură de tip filarmonic: Ansamblul folcloric ***Cununa Carpaților***, cu o cronică de 70 de ani; Corul de cameră ***Preludiul***, ce împlineşte 46 de ani de existență; Ansamblu ***Archaeus***, cu 33 de ani de activitate; Cvartetul ***Arcadia***, care a împlinit 12 ani de la înființare; ***Orchestra Română de Tineret*** (2008); ***Orchestra Romanian Sinfonietta*** (2010); ***Orchestra Junior*** (2013).

Pornind în urmă cu zece ani un uimitor destin la inițiativa violoncelistului şi profesorului Marin Cazacu, precum şi sub bagheta dirijorului Cristian Mandeal, ***Orchestra Română de Tineret*** ne-a invitat - în mijlocul lui martie 2018 - la o serată aniversară: cea de-a zecea sărbătorire a propriei existențe, dar şi depănarea a 140 de ani ai **Tinerimii Române**.

Astfel, într-o friguroasă seară de sâmbătă, în atât de îndrăgita sală de concerte a Ateneului Român, ansamblul simfonic alcătuit din tineri instrumentişti - reprezentați cu profesionalism de violonistul Valentin Şerban, concert maestru al ***Orchestrei Române de Tineret*** - a încălzit inimile părinților, colegilor, profesorilor, criticilor şi melomanilor cu un program de lucrări semnate *Enescu*, *Liszt* şi *Rahmaninov*.

Înțelegerea textului enescian din partitura *Rapsodiei române a II-a op. 11 în Re major*, studiu datorat maestrului Cristian Mandeal după **modelul Celibidache**, a adus sub cupola Ateneului un sentiment de redescoperire a purității vechilor linii melodice modale şi tonale, o bucurie a ritmurilor străbune; desigur, complexitatea orchestrei lui Enescu a pus la încercare forțele tinerilor muzicieni, dar munca şi talentul, avântul vârstei, totodată imboldul dat de asumarea acestei responsabilități s-au tradus printr-o audiție de zile mari. Şi serata a continuat în aceeaşi atmosferă: *Fantezia ungară pe teme populare* catalog S (Humphrey Searle) 123 şi *Concertul nr. 2 pentru pian şi orchestră în La major S 125*, ambele de Franz Liszt, iată creații pe parcursul cărora orchestra a desfăşurat o plăcută *conversație* cu un instrument solist, pianul, şi cu un instrumentist experimentat, pianista de origine bulgară Plamena Mangova. Am remarcat, şi de altfel auditoriul a apreciat faptul, o verticalitate armonico-timbrală confortabilă şi în totală concordanță cu acel caracter tumultos şi pătimaş al compozitorului-pianist care a fost iubit de întreaga Europă a secolului al XIX-lea.

În partea a doua a serii, tonul, culorile, dinamica s-au schimbat, au devenit mai spectaculoase; timp dedicat lui Serghei Rahmaninov şi *Simfoniei sale a II-a în mi minor op. 27*, lucrarea de anvergură a marelui postromantic rus ne-a dezvăluit un potențial interpretativ pe care maestrul Marin Cazacu l-a intuit încă din faza de idee: tinerii noştri instrumentişti, fie absolvenți ai Universităților Naționale de Muzică ori aflați în stadiile de masteranzi, fie studenți ai acestor instituții de învățământ superior, sunt dornici să cunoască şi să practice arta sunetelor în toate formele tehnice şi de exprimare ale acesteia. Mai mult, fiecare dintre tinerii noştri muzicieni împart studiul individual între cel pentru un repertoriu personal şi cel potrivit programului colectiv, căci numai astfel

se poate obține o cunoaștere extinsă a fenomenului unic numit **Muzică**. Revenind la momentul secund al concertului aniversar, câteva puncte trebuie comentate. Partea I - *Largo – Allegro moderato* – a însemnat pentru ***Orchestra Română de Tineret*** clipa redării unei stări pe care Rahmaninov i-a conferit-o scriiturii sale în intenția de a omagia spiritul ceaikovskian. Partea a II-a - *Allegro molto* – a aparținut alămurilor ca performanță, urmate de corzi precum o ştafetă: rigurozitate dar şi impetuozitate, instrucție dar şi energie debordantă, încât am avut impresia că dirijorul datorează interpreților relieful acestui *scherzo* şi nu invers. Partea a III-a – *Adagio* – s-a depănat mai degrabă ca un *andante*, decizie luată de maestrul Cristian Mandeal pentru că evident era mai potrivită componenței orchestrei decât un foarte lent discurs; tempo-ul conferit părții a III-a a transpus emoția noastră în atmosfera variațiunii cu numărul 18 din Rapsodia op.43 a aceluiaşi compozitor (pe o temă de Paganini), un fel de realitate-vis ce ne transmite întotdeauna tuturor – artişti şi melomani - o caldă serenitate. Şi am ascultat partea a IV – a – *Allegro vivace* – fragment de simfonie care a prevestit naşterea suitei de Dansuri simfonice op.45, aşadar am urmărit acest final ca pe încă o confirmare a iubirii, trudei şi dorinței de adevăr, elemente pentru care maestrul Marin Cazacu a urnit munții voind să realizeze un mecanism complex; a reuşit spre a ne dărui momente de grație!

Adriana ROGOVSCHI

Şi nu am înțeles de ce...

Nu cred să mai fi participat până acum la vreun recital care să instaleze în ființa mea o atât de profundă tristețe. Cu atât mai mult, cu cât avea în compoziție toate ingredientele necesare unuia original, creativ, luminos şi surprinzător, ceea ce garanta atingerea unor trepte de curiozitate, mirare şi succes. Programul: variat, frumos, destul de dificil şi specific unor curente din istoria muzicii universale, a fost interpretat de reprezentanți ai unor etape cheie – de vârstă şi pregătire – din parcursul drumului spre statutul de profesionist şi chiar de profesionistul matur, care încă studiază.

De aceea mă aşteptam să găsesc o mare aglomerație (fiind îngrijorată chiar că nu voi găsi loc). Dar sala a fost descurajant de goală. *Şi nu am înțeles de ce.* Să fie oare atât de singuri tinerii muzicieni prin vremurile noastre? Sau să fie atât de suficienți încât nu am invitat pe nimeni să-i asculte, neinteresându-i părerea altora?; sau poate să nu-şi fi dorit decât emblema Ateneului Român pe CV-ul lor? Unde le-au fost colegii de clasă şi de breaslă? Unde le-au fost profesorii, prietenii, rudele, vecinii? Să nu mai existe azi curiozitate, interes pentru artă, pentru muzică? Foarte curios! În cariera mea (atât ca profesor, cât şi ca critic) am fost la numeroase recitaluri susținute de elevi, în special ai Liceului de Muzică „Dinu Lipatti" şi de Coreografie „Florea Capsali" din Bucureşti, şi de fiecare dată mă întâmpina o îmbulzeală de nedescris. Dar o îmbulzeală sănătoasă, de susținere, de încurajare, poate şi de invidie – dar constructivă, o îmbulzeală în care elevi şi profesori urmăreau cu sufletul la gură ce se întâmpla pe podium. Acum însă, nimic din toate astea. Şi ei, protagoniştii erau atât de singuri acolo pe scenă că aproape mă durea sufletul. Ce trist! *Şi nu am înțeles de ce.* Doar dacă cumva, o fi fost ceva premeditat, un concert secret, o înțelegere între muzicieni şi Ateneu în sensul că: *eu cânt pentru tine, dar rămâne între noi*. Nu cred să fi fost asta, mai ales că Ateneul neacceptând târgul a rămas pe tot parcursul serii posomorât şi amărât. Şi nici nu putea fi altfel că doar el de 130 de ani îşi deschide brațele pentru muzica pe care o găzduieşte cu drag. Iar muzica nu-i egoistă. E generoasă. Ea nu se face pentru ea ci pentru alții, pentru public, pentru ascultători – ce-i care în final fac selecția. Ea se face şi se cântă ca să împărtăşească bucurie, istorie, poveste, poeme, lumină, culoare, încântare, armonie, sentimente, speranțe, iubire. Acum însă, la recitalul din 21 Martie, ea muzica, a rămas grosso modo între 4 pereți, ce-i 15-18 ascultători în rărire şi ei, reprezentând ca număr, mai puțin decât comisia unui examen. *Şi nu am înțeles de ce.*

În fine, cât priveşte pe cine şi ce am ascultat, adaug în continuare spre lămurire, „fotografia scrisă" a concertului. Seara a început cu debutul tânărului pianist Antonio Crețu, elev în clasa a V-a care a interpretat „Studiu de Concert op. 17" de Smetana, „Grande Valse" de Concert op. 41 de Glazunov şi „Tocata" op. 105 de Bowen, destul de curat şi bine ancorat în semnele de punctuație din partituri, exagerând spre finaluri cu fortissimo-uri (dar ce să-i faci, e la modă şi uşor de realizat). A fost servit de o tehnică bună, ce o are în sânge, la fel ca şi tendința de alunecare spre stilul cafe concerte-ului în care se simte confortabil. Sigur, e doar la început. Mai are timp

Mădălina Claudia Dănilă

de învățat şi corectat. A urmat Clarisa Gheorghe o adolescentă, eleva aceluiaşi Liceu de Muzică „George Enescu" din Bucureşti, a cărei voce de mezzo-soprană a dat viață unor cunoscute partituri de Stradeila, Vivaldi, Mozart, Gluck şi Felicia Donceanu, înduioşind prin aplomb şi evidenta dorință de a place, de a reuşi, ceea ce e un pas important pentru un viitor cântăreț. Mai are de rezolvat asortarea timbrului cu emisia, impostarea vocii fiind destul de deficitară, datorită împingerii sunetului în zona superioară a cutiei de rezonanță, imprimându-i astfel o tentă metalică, neprietenoasă. Dar şi ea mai are de învățat şi corectat. Important este că debutul ei n-a trecut neobservat, de mine cel puțin. Şi în fine, la final, am ascultat profesionistul în persoana pianistei Mădălina Dănilă – doctorand şi pedagog la UNMB care prin programul abordat: complex, de finețe şi temperament, compus din Skriabin (*Studiu în mi major*), Haydn (*Sonata în do major*), Bartok (*14 Bagatele*) şi Levitzki (*Un poem pentru pian*), şi-a evidențiat atuurile, respectiv: asimilarea până la cel mai mic detaliu a ştiinței muzicale, acuratețea sunetului, pledoaria perfectă a discursului muzical bazată pe corectitudine şi concisiune, şi o stăpânire remarcabilă a jocului de nuanțe. I-a lipsit totuşi acea scânteie, acel ceva, care să-i particularizeze stilul, făcându-o recognoscibilă. Cu toate astea, mi-a plăcut în mod deosebit, din toate punctele de vedere, tălmăcirea absolut minunată dată Poemului „La nymphe enchantee". Păcat că nu prea a avut cine să o asculte! Mă gândesc mai ales la

studenți și colegi care ar fi avut cu siguranță ce învăța. *Și nu am înțeles de ce.* Apoi, cu imaginea poetică binecuvântată a piesei sus menționate, am ieșit din sală, străbătând întunericul Ateneului în vârful picioarelor, pentru a nu-i tulbura somnul tămăduitor. Noroc că afară m-a întâmpinat lumina (nu cea a becurilor, la fel de chioară ca de obicei) ci a zăpezii care cu albul ei proaspăt, purificator, mi-a readus zâmbetul și ceva speranță, ferindu-mă astfel de o serioasă depresie ce mă păștea, datorită faptului că *nu am înțeles de ce* a fost, ce-a fost și cum a fost, la recitalul în cauză.

Doina MOGA

100 de ani de la Unirea Basarabiei cu România – Festivalul de muzică bizantină și contemporană, ediția a XIV-a

După ce la sfârșitul anului 1917 Basarabia se desprinsese de Imperiul Țarist, devenind Republica Democratică Moldovenească, ziua de 27 martie 1918 avea să marcheze începutul succesiunii de evenimente ce vor culmina la 1 decembrie 1918 cu înfăptuirea României Mari, visul multisecular al tuturor românilor, locuitori ai teritoriului cuprins între Tisa și Nistru. În acel martie 1918, Ion Inculeț, președintele Sfatului Țării prezenta prim-ministrului român Alexandru Marghiloman declarația prin care Basarabia cerea unirea cu România, revenind astfel, după mai bine de un secol, în componența statală a țării-mamă. Din acest moment, dorința tuturor românilor de a face parte dintr-o singură țară nu mai putea fi ignorată și nici oprită, pe tot parcursul anului 1918 provinciile aflate sub o altă stăpânire declarându-și succesiv unirea cu țara, sub sceptrul Regelui Ferdinand.

În apropierea împlinirii unui secol de la momentul unirii primei provincii românești cu țara în procesul construirii României Mari, a XIV-a ediție a *Festivalului de muzică bizantină și contemporană* inițiat de compozitorul, muzicologul și dirijorul Marcel Spinei a fost dedicată acestui eveniment istoric cu puternice reverberații în acel context

Ansamblul Contemporan

social-politic și nu numai. Devenit tradițional în peisajul muzical bucureștean, *Festivalul de muzică bizantină și contemporană* este de asemenea și o manifestare prin care melomanii sunt invitați să intre în atmosfera de pregătire a sărbătorilor pascale, de care ne mai desparte puțin timp, acesta fiind rolul fundamental al evenimentului, transmis de la o ediție la alta.

Avându-l ca amfitrion pe Marcel Spinei, care a asigurat prezentarea fiecărei lucrări incluse în program, concertul-festival, precedat de cuvântul introductiv al lui Andrei Dimitriu, director al Filarmonicii bucureștene, ce a evocat semnificația zile de 27 de martie 1918, a fost conceput în două părți distincte, dedicate muzicii vocal-instrumentale și respectiv celei corale. Prima parte, în care am putut asculta cu precădere lucrări vocal-instrumentale sau instrumentale interpretate de membrii Ansamblului Contemporan coordonat de Marcel Spinei, a debutat cu lucrările *Cratima* de Grigorie Bunu Aliatu (ieromonah din prima jumătate a secolului al XV-lea) și *Alungând tristețea* de Dimitrie Cantemir, prezentate în aranjamentele realizate de același Marcel Spinei, în care am putut recunoaște culoarea specifică cântului bizantin însoțit de ison și respectiv, a pešrevurilor și taksimurilor cărora Dimitrie Cantemir le oferă și o alură melodică de sorginte românească. Concertul-festival a continuat apoi cu o alternanță între timbrul vocal și cel instrumental, aflate în ipostază solistică, aici fiind de menționat travaliul interpretativ al sopranei Simona Jidveanu, cea care a asigurat partitura protagonistului în mai multe opusuri, printre care liedurile *Cântec de zori*, *Cântec și Rugăciune* de Nicolae Coman, în care solistului îi sunt necesare, pe lângă o tehnică vocală desăvârșită (în structura

Corala Divina Armonie, dir. Marius Firca

acestor lieduri apar, melismele, cadențele și vocalizele strălucitoare ale sopranei) un foarte pronunțat simț al măsurii, perfecta stăpânire a artei solfegiului și capacitatea de a percepe anumite sunete mai speciale ale pianului, ca elemente ce fac parte din construirea sensului dorit de compozitor în realizarea acestor miniaturi. Alte lucrări în care am remarcat glasul cald și catifelat al Simonei Jidveanu au fost *Muntele și valea* de Valentin Doni și *Tăcerea* de Vlad Burlea (ambii compozitori sunt originari din Basarabia), în ultimul opus relevându-se și calitățile de bun interpret în formații camerale ale sopranei.

Momente remarcabile ale concertului au fost și cele în care organiștii Dan Racoveanu și Fernanda Romila ne-au fascinat cu sonoritatea profundă și amplă a acestui instrument exprimată în transcripția pentru două orgi a *Nocturnei în fa diez minor* de Dinu Lipatti sau în secvența *Le verbe* din *La Nativite du Segnieur* de Olivier Messiaen, dar și cel în care l-am reascultat pe Nicolae Maxim, unul dintre cei mai apreciați flautiști români, în *Invențiuni* de Vladimir Rotaru, o lucrare impregnată de melosul popular românesc în care solistul este invitat să realizeze o demonstrație de tehnică instrumentală în cadrul căreia sunt valorificate diverse procedee specifice muzicii contemporane. De asemenea, am reținut și aspectul interesant și complex al lucrării *Pulsatio* de Ioan Dobrinescu, prezentată în primă audiție absolută de violonistul Marcel

Frandeş, un foarte bun interpret al muzicii contemporane şi psaltice şi un desăvârşit pedagog.

Un tronson semnificativ al primei părţi a fost dedicat interpretării unui număr de lucrări compuse de Marcel Spinei, pe care l-am văzut şi în ipostază de violoncelist, multe dintre acestea fiind prezentate în primă audiţie. Alături de *Les poemes d'Orphees,* Poemul *Corabia* pentru soprană, violoncel şi percuţie, *Trio nr. 2 Adyton* pentru clarinet, violoncel şi pian sau *Hommage a Messiaen* pentru cvartet şi orgă, am apreciat în mod deosebit lucrările *Hannas & Kaiphas* pentru flaut şi violă, în care Nicolae Maxim şi Ştefan Gheorghiu i-au întruchipat sonor pe cei doi mari preoţi ce au hotărât omorârea Mântuitorului într-un discurs muzical conceput sintetic şi dens din punct de vedere sintactic de către Marcel Spinei, şi *Byzantion*, concert pentru violă şi orchestră, unde Mihai Spinei alături de Ansamblul Contemporan a realizat o variantă de înaltă ţinută a unui opus complex ce face trimitere la anumite caracteristici ale cântului bizantin dar şi la ideea de unitate a celor două biserici creştine prin prezenţa instrumentelor specifice acestora în aceeaşi lucrare: orga şi toaca.

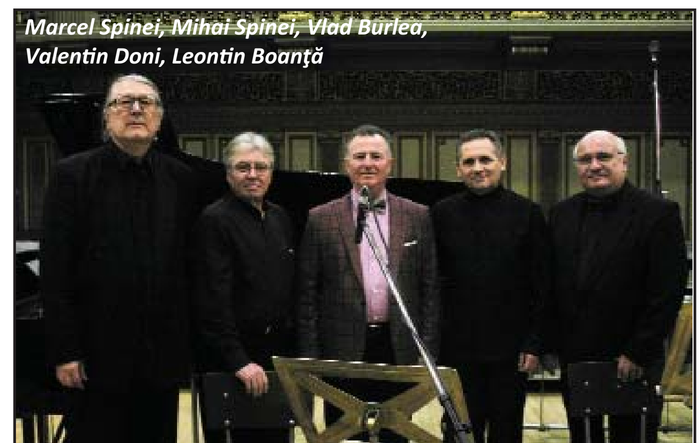
Menţionând prezenţa pe scena Ateneului Român a unor tineri precum violonista Andreea Suchici, oboista Alexandra Constantin sau membrii ansamblului de percuţie Percussionisti Adorno alături de nume consacrate precum pianistele Sanda Spinei şi Lavinia Tomulescu-Coman specializate în interpretarea muzicii contemporane, clarinetistul Leontin Boanţă sau percuţionistul Marian Micu, notăm că partea a doua a concertului a fost dedicată muzicii vocale, interpretate cu profesionalism (această parte a început în jurul orelor 22) şi măiestrie de membrii coralei Divina Armonie, dirijată de Marius Firca. Începută cu un *Tatăl nostru* de Marcel Spinei, partea a doua a cuprins poate singura lucrare muzicală cu un mesaj clar referitor la unirea Basarabiei cu România şi statul actual al Republicii Moldova, şi anume *Aduceţi Basarabia acasă* de Valentin Mandric, în care compozitorul valorifică versurile lui Virgil Ciucă prin intermediul unui discurs muzical dominat de un filon patriotic pe care l-am întâlnit de pildă în muzica corală a lui Ciprian Porumbescu. Restul programului prezentat de corala Divina Armonie a cuprins lucrări din repertoriul clasic românesc menite a ne introduce în atmosfera premergătoare apropiatelor sărbători pascale: *Pre tine te lăudăm* de Gavriil Musicescu, *Privegheaţi şi vă rugaţi* de Ioan Popescu-Brăneşti în care am apreciat solo-ul sopranei Miruna Iancu, *Cămara Ta* şi *Catavasiile întâmpinării Domnului* de Nicolae Lungu, în ultima piesă remarcându-se în ipostază solistică mezzosoprana Claudia Caia.

La capătul unui veritabil maraton muzical, aşa cum a fost concertul-festival din această seară, putem nota că evenimentul a reconfirmat complexitatea muzicii contemporane dar şi posibilitatea reunirii într-o singură seară a două genuri relativ opuse: muzica vocal-instrumentală şi instrumentală contemporană şi muzica corală aparţinând repertoriului clasic religios autohton cu precădere. Totuşi, nu putem să nu remarcăm durata de aproximativ patru ore fără pauză a primei părţi care a pus la încercare rezistenţa unui public în mare măsură nefamiliarizat cu muzica contemporană (chiar şi cei obişnuiţi cu acest gen au avut probleme în a-şi menţine atenţia la acelaşi nivel pe o astfel de durată de timp). De aceea, ne exprimăm speranţa ca la ediţia de anul viitor să se identifice soluţiile necesare conceperii echilibrate din punctul de vedere al duratei concertului, astfel încât spectatorii să se bucure pe deplin de programul muzical propus în cadrul evenimentului.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Convorbire cu compozitorii basarabeni, şi nu numai

Au venit din Basarabia să fie alături de *fraţii* lor, la Centenarul Unirii cu România! Vremurile, acum 100 de ani, erau tulburi, schimbări profunde măcinau Europa, comenta **Andrei Dimitriu**, Directorul General al Filarmonicii şi amintea de poporul simplu care a dorit unirea tuturor provinciilor strămoşeşti, şi a făcut-o! Venit de la Chişinău, **Vlad Burlea** a participat, alături de Ansamblul CONTEMPORAN la interpretarea frumoasei sale lucrări *Tăcerea*" (1996), pe versuri de Vlad Druc pentru soprană şi ansamblu (p.a.). Şi lui **Vladimir Doni**, bine-cunoscut dirijor în toată Europa şi compozitor, i-am audiat interesanta lucrare *Muntele si Valea*" (1987), pe versuri de B.P.Haşdeu. La fel şi lucrarea lui **Vladimir Rotaru** *Invenţiuni,* pentru flaut. **Mihai Spinei**, din părinţi basarabeni, a compus, printre altele - *Cadenzele* la *Concertul pentru violă şi orchestră* de Marcel Spinei, interpretat remarcabil (p.a.a.)! Schimbul de idei cu fraţii de dincolo de Prut a fost interesant, creând punţi care se vor continua - la Chişinău şi în întreaga Europa. Şi **Marcel Spinei** s-a angajat să promoveze muzica românească din Basarabia şi Bucovina, aşa după cum o face - de o viaţă - pe cea din România, în toată Europa. **Ioan Dobrinescu** sprijină, prin formaţia sa profesională muzica românească de peste tot unde sunt români care creează. Sonata sa *"Pulsatio"* pentru vioară a fost fermecătoare (p.a.a.)! **Marius Firca** se apleacă spre muzica corală, adunând şi alţi compozitori, precum: **Valentin Mandric** cu incendiara sa - *Aduceţi Basarabia acasă,* **Marcel Spinei** cu *Tatăl nostru,* sau **Alexandru Racu** (+) *Toată suflarea*

Marcel Spinei, Mihai Spinei, Vlad Burlea, Valentin Doni, Leontin Boanţă

să laude pre Domnul. Din prima parte a Festivalului remarcăm *Cratima* (1437) moldoveanului ieromonah **Grigorie Bunu Aliatu** - ultimul protopsalt al catedralei Sf. Sofia din Constantinopol (+1453), pentru soprană şi iison. Ne-a bucurat faptul că Preasfinţitul Părinte Episcop-vicar patriarhal Varlaam Ploieşteanul - trimis special al Preafericirii Sale Patriarhul Daniel, plăcându-i mult această cântare, a dorit să aibă acces la partitură. Ne-am conformat imediat. Să amintim şi alţi compozitori – cu care "vorbim peste timp", precum **Dimitrie Cantemir** cu *"Alungând tristeţea"* (1700), pentru ansamblu - vis la plaiul strămoşesc. Se consideră muzica sa turcească, dar are şi muzică românească şi grecească. După 100 de ani, Anton Pann culegea o melodie pe care o transcria pe psaltică, ce se descoperă a fi compoziţia lui Cantemir! În discuţia noastră – *aoristă* - alături de alţi români, îl amintim pe **Dinu Lipatti** cu *Nocturna* op.6 (1939), transcripţie pentru orgă la patru mâini de Dan Racoveanu, o piesă nostalgică, elevată (p.a.). Am meditat - rememorându-l pe **Nicolae Coman**, în

frumoasele sale lieduri: *Cântec de zori* (1971) pe versuri de Mariana Dumitrescu, *Cântec* (1977) pe versuri de Nichita Stănescu şi *Rugăciune* (2000) pe versuri de Mihai Eminescu. Mare compozitor şi poet aparte, vizionar din universul mirific al sunetelor adunate în picături de rouă, au fost *cântate* şi trei poezii de-ale sale *Les poèmes d'Orphées* op.18 (1992), de Marcel Spinei, lucrare dintr-un univers transcendental. În pregătirea Sărbătorilor Pascale, din *connexio* cu *Înaltul,* am "vorbit" şi cu **Olivier Messiaen**, audiind geniala sa lucrare pentru orgă *Le Verbe* (1935) din Suita *La Nativité du Seigneur*. Autorul, un credincios profund, considera inutile comentariile omeneşti asupra *Întrupării Domnului*, taina imaterială a credinței creştine! Lucrarea a fost interpretată epocal! Tot din istoria creştină, Marcel Spinei a amintit de cei doi preoți iudei făţarnici, judecători ai lui Iisus Hristos – Anna şi Caiafa, prigonitori ai sfinților apostoli, scriind *Hannas & Kaïäphas* op.110 (2017) pentru flaut şi violă (p.a.a.). Lucrarea este gândită pe un sistem modal cu sonorități incisive, întrerupte de câteva pedale pe cvinte liniştitoare – apariția lui Iisus Hristos. Desprinse din sonoritățile de orgă, de acelaşi autor - *Hommage à Messiaen* op. 111 (2017), pentru quartet de coarde şi orgă, a urmărit câte ceva din tehnica sonoră utilizată de Messiaen, un pretext pentru a susține desfăşurarea unui instrument solist – orga, într-o lume confuză, în distrugere. Tot din existența sinuoasă modernă provine şi *"Corabia"* op.106 (2017), pe versuri de Matei Vişniec (p.a.a.), de acelaşi compozitor, pentru soprană, percuție şi violoncel. Muzica aduce explozii de mânie, într-o linişte aparentă, un dialog asupra vieţii şi morţii; o pictură zugrăvită pe un zid, undeva într-o mahala .... Trio-ul nr.2 *Adyton* op.83 (2016), pentru pian, clarinet şi violoncel (p.a.a.), ne duce în sala *Templului antic grecesc* destinată profeţiilor. Sunetele *povestesc* din *oracolele Pithiei*, solo sau în grup, adunate într-o matcă antică; ele sunt completate cu vocile soliştilor, într-un susur galactic. Ultimele două lucrări din convorbirile noastre au fost: *Byzantion - Concert pentru violă şi orchestră* op.40 nr.4 (2017), (p.a.a.) – din lumea religioasă bizantină şi laică, şi *Anemous* op.66 (2008 / rev.2015), pentru ansamblu, bazat pe sistemul heterofonic, lucrări de mari dimensiuni, de acelaşi autor. Festivalul, de cca.4 ore, s-a desfăşurat sub egida ICR, ca şi manifestările culturale de la Chişinău, *fiind singurele dedicate amintirii a 100 de ani de la Unirea Basarabiei cu România (27 martie 1918)* ...

Marcel SPINEI

Festivalul „Chei" de la UNMB – Ediția a X-a

S-au împlinit zece ani de când, Universitatea Națională de Muzică din Bucureşti a inițiat proiectul unui festival propriu care să ofere publicului bucureştean şi nu numai, o imagine panoramică asupra multitudinii activităților artistice şi de cercetare ale tinerilor aflați la diferite niveluri ale formării lor profesionale în domeniul muzical. Ediția a zecea a Festivalului „CHEI" a debutat – ce fericită coincidență! - de Bunavestire (**25 martie 2018**), la Ateneul Român, cu evoluția de excepție a Orchestrei „Concerto" formată din studenții Facultății de Interpretare Muzicală, condusă de conf. univ. dr. Bogdan Vodă. Formația plurivalentă de compozitor şi pedagog a dirijorului, experiența sa artistică şi didactică a făcut posibilă o prestație de înalt nivel a ansamblului în postura de acompaniator în momentele concertante, dar şi de susținător a unei partituri complexe, în cazul ***Simfoniei de cameră op. 110a*** de **D. Şostakovici**. Atmosfera de elegie funebră a părții întâi, al cărei material sonor fugat cuprinde latent semnătura muzicală a autorului (DSCH), în contrast cu exuberanța plină de energii nebănuite a sonorităților părții mediane, muzica valsantă conținând ironii şi aluzii la diferite teme muzicale cunoscute şi, în sfârşit, revenirea la atmosfera depresivă inițială, au fost redate cu maximă expresivitate de tinerii conduşi cu măiestrie de experimentatul lor dascăl.

Soliştii evenimentului de la Ateneu au fost trei tineri în plină ascensiune artistică. Pianistul Mihai Ritivoiu, discipol al profesorilor Alma Peter Apostoleanu şi Viniciu Moroianu şi-a desăvârşit studiile muzicale la Guildhall School of Music&Drama din Londra, obținând diferite distincții şi medalii. Daniel Dascălu, deasemenea produs al şcolii pianistice româneşti (prof. Eliza Bârzescu, la liceu şi ulterior, prof. univ. dr. Dana Borşan), şi-a completat studiile la Viena sub îndrumarea prof. Martin Hughes, fiind în prezent doctorand al Universității Naționale de Muzică sub îndrumarea aceleiaşi reputate pianiste, Dana Borşan. Cei doi interpreți au evoluat în tandem în ***Concertul pentru două piane şi orchestră BWV 1060*** de **J. S. Bach**. Țesătura contrapunctică, imitațiile specifice scriiturii bachiene, incursiunile modulatorii generatoare de tensiune sonoră au fost clar şi inteligent construite dinamic şi timbral de cei doi tineri într-un interesant şi consistent dialog muzical.

Mihai Ritivoiu, Daniel Dascălu

Atmosfera meditativă de rară profunzime degajată de tema părții a II-a, necesitând o ştiință a tuşeului care să asigure celor doi parteneri de conversație sonoră, consensul, dar în acelaşi timp şi individualizare solistică, a fost excelent redată de tinerii protagonişti. Partea a III-a, izbucnire de energii sonore într-o țesătură polifonică extrem de elaborată a fost urmărită cu interes de publicul auditor.

Concertul pentru vioară şi orchestră BWV 1042 a beneficiat de o tălmăcire cel puțin insolită oferită publicului de Vlad Hîrlav Maistorovici, interpret şi compozitor deja afirmat în viața muzicală europeană, luând în considerare activitatea sa solistică desfăşurată pe marile scene ale Europei (Wigmor Hall Londra, Salle Flagey Bruxelles, Kulturhaus Helferei Zürich, Sala Mare a Conservatorului din Sankt Petersburg, Merkin Hall New York, Ateneul Român) în compania unor prestigioase orchestre (European Union Chamber Orchestra, Lausanne Chamber Orchestra, South Bank Sinfonia, Sinfonia Cymru Cardiff etc.) şi participarea ca invitat al unor cunoscute festivaluri (Verbier Festival, St. Prex Festival, Spoleto Festival, Enescu Festival, SoNoRo Festival). În postura de compozitor, Vlad a fost distins la vârsta de 17 ani cu premiul Concursului de Compoziție George Enescu

2003, după care au urmat alte succese. Compozițiile sale au beneficiat de interpretări ale unor cunoscute ansambluri sau soliști (London Symphony Orchestra, New European Strings condusă de Dmitri Sytkovetski) fiind apreciate la superlativ de presa de specialitate: „atrăgătoare și răsunătoare" (Musical America), „plasticitate a exprimării" plină de „contraste vii" (London Financial Time), „minunat vârtej de sunete" (The Classical Rewue). Școlit la vârsta mică în România (prof. Adrian Ceapă și Ioana Croitoru) și format la Yehudy Menuhin School (prof. Natalia Boyarski), Royal College London (maestrul Felix Andiewsky), absolvent de masterate la Conservatoarele din Lausanne (maestrul Pierre Amoyal) și

Bogdan Vodă, Vlad Maistorovici

Conservatorul din Florența (Maestrul Bruno Canino), doctorand în compoziție al UNMB, sub îndrumarea prof. univ. dr. dhc. Dan Dediu, Vlad a interpretat concertul bachian într-o manieră cu totul personală, potrivită dublei sale vocații. El a individualizat partida solistică printr-o ornamentică plină de strălucire și fantezie din care a răzbătut evident creativitatea sa proprie, apanaj al laturii sale de compozitor, fără însă a leza stilistic scriitura capellmaistrului de la Köthen. Întreaga sa evoluție solistică a emanat bucuria de a se exprima prin intermediul muzicii, dorința de comunicare plenară cu publicul, comuniunea totală cu partitura căreia îi dădea viață dar și cunoașterea profundă a posibilităților sonore ale instrumentului cu care făcea corp comun. Paleta dinamică fin concepută, a conferit vitalitate părților în tonalitate majoră și profunzimi nebănuite cantilenei meditative cu iz improvizatoric din partea a II-a a concertului.

Evenimentul inaugural al celei de-a Zecea Ediții a Festivalului „CHEI" a fost doar un prim element al bogatei manifestări ce s-a desfășurat pe parcursul întregii săptămâni. Bunăoară, **luni, 26 martie**, în sala „George Enescu" a UNMB au avut loc un ***Concertul cameral*** al studenților de la Facultatea de Interpretare Muzicală (pianiștii Livyka Știrbu-Sokolov,Cristina Gârbea și Cătălin Răducanu, fagotista Alexandra Stanciu, violistul Eugen Cojocaru, Duo-urile Adriana Cîlțea-harpă și Mihai Vaida-flaut și Ana Bădică, Marius Boldea-pian, Trio Doris Iorga-oboi, Robert Ivanov-fagot, Monica Gemene-pian, alături de Ansamblul de suflători „Concerto" dirijat de conf. univ. Bogdan Vodă) și ***Concertul Coralei „Nicolae Lungu"*** a Patriarhiei Române dirijată de lect. univ. dr. Stelian Ionașcu. ***Spectacolul de actorie și mișcare scenică*** intitulat *Dacă e să fie...* de **marți, 27 martie**, coordonat de regizorul Filip Ristovski a pus în valoare preocupările de formare multilaterală a studenților claselor de operă a căror evoluție nu constă doar în interpretarea muzicală a rolului, ci și în susținerea actoricească a partiturii personajelor întruchipate. Dirijorul Valentin Gruescu, profesor universitar care a dovedit de-a lungul anilor pe lângă talentul său dirijoral, vocația de a se apropia cu dragoste de tinerii pe care îi formează, a oferit în aceeași seară, clipe de reală încântare împreună cu studenții formației sale corale *Juventus Academica*. Cele aproape douăzeci de numere ale spectacolului, reprezentând fațete diverse ale repertoriului coral în sincronie și diacronie, au pus în valoare tot atâția studenți care au evoluat în calitate dirijori, finalul fiind condus de însuși mentorul tinerilor. **Miercuri, 28 martie** a venit rândul studenților de la secția compoziție jazz, muzică ușoară, coordonați de pianistul Mircea Tiberian, să prezinte publicului într-un eveniment surpriză, cele mai noi performanțe ale lor; creațiile studenților claselor de compoziție au fost și ele prezentate în ***Concertul claselor de compoziție*** din Sala „George Enescu" a UNMB de la ora 19,30 unde au fost audiate lucrări interesante, folosind diferite tehnici de scriitură muzicală, dedicate diferitelor instrumente și având varii surse de inspirație. Au prezentat compoziții proprii tinerii Mohamad Zatari, Andrei Petrache, Tu Nguyen, Cătălina Lazurca, Agnes Vrânceanu, Vlad Dănilă, Mihai Codrea, Mihai Gămulescu, Sânziana Dobrovicescu și Iulia Ladea îndrumați de profesorii Dan Dediu, Mihaela Vosganian, Livia Teodorescu Ciocănea, Bogdan Vodă, Mihai Măniceanu, Diana Rotaru. Programate pentru ziua de **joi, 29 martie**, ***Concertul coral*** al formației *Psalmodia* condusă de dirijorii Gabriel Oprea și Nicolae Gheorghiță (în care au evoluat studenții de la secția de Muzică Religioasă) și ***Gala de operă*** realizată de studenții de la canto clasic acompaniați de orchestra *Universitaria* dirijată de Alexandru Ganea unde s-a demonstrat încă o dată că la clasele de canto din UNMB răsar an de an noi și noi voci valoroase, au întregit privirea panoramică asupra multitudinii de aspecte ale vieții artistice a Universității. La ***Simpozionul de muzicologie*** de **vineri, 30 martie,** coordonat de lect. univ. Irina Boga s-au prezentat

cercetări interesante ale doctoranzilor alături de două prelegeri pertinente ale prof. univ. dhc. Grigore Constantinescu și prof. univ. Lavinia Coman. În aceeași zi, în Sala „George Enescu" a UNMB, cea de-a Zecea Ediție a Festivalului „CHEI" s-a încheiat cu ***Gala Excelenței*** care a constat în înmânarea diplomelor studenților premiați la concursurile care au avut loc de-a lungul anului în cadrul UNMB: *Concursul Studențesc de Teoria Muzicii, Concursul Național de Compoziție „Ștefan Niculescu", Concursul Național de Muzicologie.* Au fost evidențiați și studenții voluntari și s-au decernat bursele de excelență. În finalul acestei sărbători a performanței au fost înmânate Diplome de Excelență personalităților care au contribuit la ridicarea prestigiului celei mai înalte instituții de formare a tinerilor muzicieni din România: Petru Andriesei, Mihail Diaconescu, Liliana Dumitrache, Cristian Mihăilescu, Ștefan Negrău, Cristian Alexandru Petrescu, Vasile Țugui și Aurelian Octav Popa.

Anda CONSTANTIN

Corul Național de Cameră „Madrigal – Marin Constantin"

La numai o zi după ce a susținut un concert la British Museum din Londra, în cadrul Festivalului *„Europe and the world"*, Corul Național de Cameră *„Madrigal – Marin Constantin"*, dirijat de Anna Ungureanu, a fost premiat la categoria Cultură și Creativitate, în cadrul Galei Valori de România 2018 organizată de revista Biz. Prin acest trofeu s-a reconfirmat statutul de brand de țară al Corului Madrigal, dar

și calitatea sa de Ambasador cultural, tematica Galei fiind celebrarea românilor care au reușit să se impună la nivel internațional prin performanță, promovând cu succes România. "*Ne-am propus să celebrăm oamenii care ne fac să fim mândri că suntem români. Ei sunt interlocutorii care merită să fie adevăratele subiecte și știri principale în această țară, iar Corul Madrigal, care a fost inclus pe lista valorilor patrimoniului imaterial al UNESCO și care este recunoscut oficial ca Ambasador al Libertății, Speranței și Păcii, nu putea să lipsească de la gala Valori de România! A fost o onoare să-i avem pe scena galei, să-i felicităm și să le aplaudam performanța: 40 de discuri, 4.500 de concerte pe cele mai prestigioase scene ale lumii, succesul, dar mai ales tenacitatea de a promova arta la cel mai înalt nivel!*" - a spus Marta Ușurelu, Redactor Șef, Revista Biz.

De remarcat și faptul că, înainte de concertul cu ocazia căruia a inaugurat Sala Rotondă de Lectură a celebrului muzeu britanic, renumitul ansamblu a fost invitat în studioul BBC Radio 3, pentru a susține un recital în cadrul emisiunii *„In Tune"*, prezentată de Katie Derham. Din 2013, Sala Rotondă de Lectură – spațiu emblematic al British Museum, a fost închisă pentru public și a fost redeschisă temporar cu ocazia Festivalului *„Europe and the world"* din această primăvară. Organizat de British Museum și Staatliche Kunstsammlungen și finanțat de Ministerul German de Externe, acest eveniment s-a desfășurat în premieră la British Museum și a sărbătorit interacțiunile culturale ale Europei cu lumea, printr-o suită de concerte și conferințe, programate de directorul artistic Daniel Kuhnel.

Celebra sală inaugurată în anul 1857 s-a dovedit însă neîncăpătoare pentru toți cei dornici să asculte lucrările propuse de dirijoarea Anna Ungureanu, de la madrigale și motete specifice Școlii Europene, piese bizantine și renascentiste - o specialitate a cunoscutului ansamblu coral, și până la lucrări românești de secol XX. *„În momentul în care am trasat direcția repertorială pentru acest concert, mi-am propus să unesc două stiluri total diferite, savuroase în egală măsură, care au existat în același moment, în două spații culturale diferite. Așa a reieșit alăturarea a două perioade și stiluri muzicale distincte ca sonoritate, stilul Bizantin și stilul Renascentist. În partea renascentistă însă găsim madrigale și motete specifice Școlii Europene și mai cu seamă Școlii Englezești din acea perioadă. La final, am pregătit o surpriză, incluzând o compoziție actuală, reprezentativă pentru identitatea națională a corului"* - a spus Anna Ungureanu, dirijor principal al Corului Național de Cameră „Madrigal - Marin Constantin" și discipol al Maestrului.

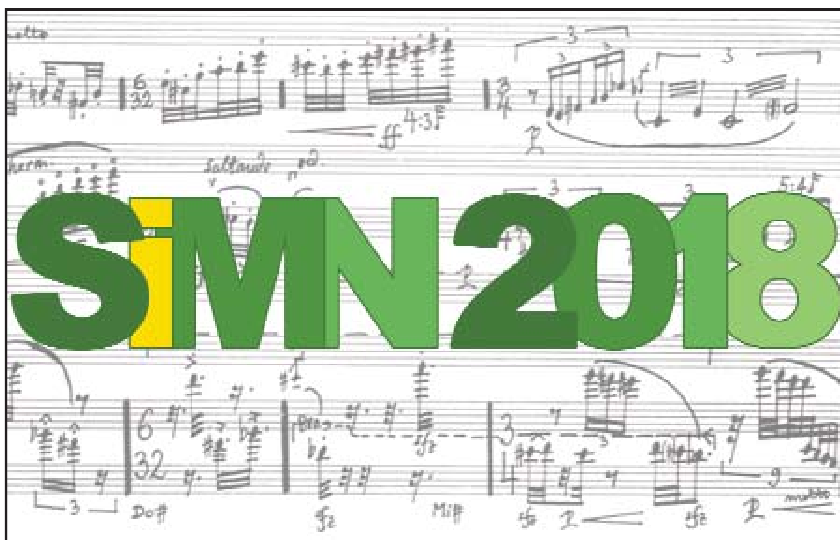
Să ne amintim și faptul că Sala Mare a Ateneului Român a fost neîncăpătoare cu ocazia tradiționalului Concert de Paști al Corului Național de Cameră *„Madrigal – Marin Constantin"*, care s-a desfășurat cu casa închisă. Emoția pe care au simțit-o cei 800 de spectatori prezenți la Ateneu a putut fi trăită și de publicul de acasă în Noaptea de Înviere, concertul fiind difuzat integral de postul Europa FM și de canalul televiziune Digi 24. Sensibilitatea evenimentului prin care Corul Madrigal a celebrat, prin tradiție (de 55 de ani, neîntrerupt!) venirea Sărbătorilor Pascale a fost desăvârșită printr-un repertoriu vibrant și evlavios, selectat cu atenție de Anna Ungureanu. Acesta a cuprins, în prima parte, lucrări din repertoriul universal, din Renaștere până în contemporaneitate, în timp ce a doua parte a fost alcătuită exclusiv din lucrări muzicale românești.

Corul Național de Cameră *„Madrigal – Marin Constantin"* este o emblemă a vieții muzicale românești și universale. Din momentul înființării sale, în 1963, de către dirijorul Marin Constantin (1925–2011), Corul Madrigal a

susținut peste 4500 de concerte aplaudate de melomani de pe întreg mapamondul, impunându-se astfel ca un adevărat „brand de țară". Este etalonul mondial al muzicii corale camerale, cu un repertoriu îndreptat către Renașterea europeană, muzica bizantină și creația contemporană românească și universală. În noiembrie 2016, Corul Național de Cameră „Madrigal – Marin Constantin" a fost recunoscut oficial ca Ambasador al Libertății, Speranței și Păcii, primind premiul "*Jean Nussbaum and Eleanor Roosevelt*" la Palatul Națiunilor Unite din Geneva, în cadrul Summitului Global de Religie, Pace și Securitate. (**Foto: Andra Aron**)

Oana GEORGESCU

Săptămâna Internațională a Muzicii Noi

International Week of New Music

Ediția XXVIII-a a festivalului Săptămâna Internațională a Muzicii Noi (20-27 mai 2018) este marcată, pe de o parte, de continuitate, iar pe de altă parte de schimbare. Continuitatea conceptuală se manifestă prin păstrarea formatului festivalului - tema acestuia rămânând "Limite... şi dincolo de ele!" şi prin menținerea liniilor de forță precum portretizarea unor compozitori români importanți - în acest an Tiberiu Olah, Liviu Glodeanu, Corneliu Dan Georgescu - omagierea loc prin comentarii de muzicologie, lansări de volume, dar şi prin accentul pus pe promovarea tinerilor compozitori şi interpreți români. Pe de altă parte, componenta proactivă a festivalului se vădeşte prin programarea unor lucrări aproape uitate, dar şi prin comenzi de lucrări de ultimă oră, scrise de compozitori contemporani consacrați sau foarte tineri, şi dedicate unor ansambluri instrumentale cu componențe mai neobişnuite. O altă noutate a ediției a XVIII-a o reprezintă realizarea unui concert în transmisie directă prin internet-streaming, din Aalborg, Danemarca, cu piese de compozitori români scrise special pentru acest eveniment.

Nu în ultimul rând, doresc să subliniez faptul că această ediție omagiază Centenarul Marii Uniri (1918-2018) prin programarea unor lucrări monumentale din repertoriul românesc contemporan.

Dan DEDIU (Director artistic)

Program

Duminică, 20 mai

• Ateneul Român, ora 19.00/ **Concerto Orchestra**, Dirijor: Bogdan Vodă/ lucrări de: Mihaela Vosganian, Valentin Doni, Adrian Iorgulescu, Bogdan Vodă

Luni, 21 mai

• UNMB – Sala George Enescu, ora 17.00/ **Recital de voce şi pian**, Claudia Codreanu, mezzosoprano, Diana Vodă, pian, Constantin Urziceanu, clarinet/ lucrări de: Sorin Lerescu, Vlad Burlea, Dinu Savu, Olguța Lupu, Diana Vodă, Tiberiu Olah, Dan Buciu, Felicia Donceanu, Gheorghe Costinescu.

• Aula UCMR, ora 19.00/ *Dublu Recital*/ **Lena Vieru Conta**, pian (*Omagiu lui Anatol Vieru*), **Ans. SonoMania** - *Crash val de pasiune*/ lucrări de: Magnus Lindberg, Einojuhani Rautavaara, Domenico Turi, Krzysztof Penderecki, Carmen Cârneci, Sabina Ulubeanu, Vlad Răzvan Baciu, Mihai Murariu.

Marți, 22 mai

• Aula UCMR, ora 17.00/ **Ans. Clarino**, Dirijor: Emil Vişenescu/ lucrări de: Nicolae Brânduş, Roman Vlad, Dan Dediu, Eugen Wendel, Doina Rotaru, Thüring Bräm.

• UNMB, Sala George Enescu, ora 19.00 / **Trio Contraste** (Ion Bogdan Ştefănescu - flaut, Sorin Petrescu - pian, Doru Roman – percuție) **& prieteni:** Anne-Marieke Evers - mezzo, **Ans. Percutissimo** - Amelia Trifu, Daniel Jumugă-Cuibariu/ lucrări de: Octavian Nemescu, Laurențiu Ganea, Laura Manolache, Violeta Dinescu, Ulpiu Vlad, Adrian Iorgulescu, Jim Hiscott.

Miercuri, 23 mai

• UNMB - Sala de proiecție, ora 11.00/ **Prelegere de compozitor Thüring Bräm** (Elveția)

• UNMB - Sala George Enescu, ora 17.00/ **Ansamblul de putere Flaut**, Dirijor: Ion Bogdan Ştefănescu/ lucrări de: Gabriel Mălăncioiu, Iulia Narcisa Cibişescu Duran, Thüring Bräm, Violeta Dinescu, Mihai Măniceanu, Felicia Donceanu, Călin Ioachimescu.

• Sala Mihail Jora a Radiodifuziunii Române, ora 19.00/ **Orchestra de Cameră Radio** Dirijor: Sebastian Felea/ **Desant 2018 - tineri compozitori români (I)**: Diana Simon, Tudor Feraru.

Joi, 24 mai

• Sala George Enescu a UNMB, ora 17.00/ **Ans. Game**/ Conducerea muzicală: Alexandru Matei/ lucrări de: Bogdan Vodă, Liviu Marinescu, Bogdan Pintilie, Ştefan Niculescu

• Ateneul Român, ora 19.00/ **Orchestra Filarmonicii "George Enescu"**, Dirijor: Horia Andreescu/ lucrări de: W. A. Mozart, Adrian Enescu, Tiberiu Olah

• UNMB - Sala de Operă şi Multimedia, ora 19.00/ **Desant 2018 - Tineri compozitori români (II)**: Direct Internet-streaming din Aalborg (Danemarca); **Ans. Wahnsinn** / lucrări de: Sebastian Androne, Şerban Marcu, Erik Sandberg, Sânziana Dobrovicescu, Cătălin Creţu, Diana Rotaru

• Sala Auditorium a UNMB, ora 21/ **"CRAZY WORLD", Nicolas Simion TRIO:** Iulian Nicolau - voce, Sorin Romanescu - chitară & electronice, Nicolas Simion – saxofoane

Vineri, 25 mai

• UNMB - Sala de Operă şi Multimedia, ora 17.00/ **Portret cu prietenii (I):** ***Omagiu lui Liviu Dănceanu*****, Ans. Archaeus**, Dirijor: Mircea Pădurariu.

• Sala Mihail Jora a Radiodifuziunii Române, ora 19/ **Un secol al României (1918-2018)/ Orchestra Naţională Radio**, Dirijor: Valentin Doni, **Corul Academic Radio**, Dirijor: Ciprian Ţuţu, **Corul de Copii Radio**, Dirijor: Voicu Popescu/ lucrări de: Tiberiu Olah, Liviu Glodeanu.

Sâmbătă, 26 mai

• UNMB - Sala Dinu Lipatti, ora 9.00/ **Simpozion muzical: Tiberiu Olah; Liviu Glodeanu**, Coordonare: Olguţa Lupu.

• UNMB - Sala de proiecţie, ora 13.00/ **Prelegere de** ***the punch card music box performer*** **şi compozitor Franz Tröger** (Germania)

• UNMB – Sala George Enescu, ora 17.00/ **Ensemble airborne extended (Austria)**/ lucrări de: Manuel Zwerger, Tomasz Skweres, Alexander Kaiser, Hannes Kerschbaumer, Matthias Kranebitter, Salvatore Sciarrino, Adina Dumitrescu

• UNMB - Sala Auditorium, ora 19.00/ **Portret cu prietenii (II):** ***Omagiu lui Thomas Beimel*****/** lucrări de: Thomas Beimel, Dan Dediu, Franz Tröger.

• Clubul Green Hours, ora 21.00/ **Irinel Anghel: GHOSTPHONY** – regresie metal-medievală/ concert experimental şi ghostperformance

Duminică, 27 mai

• Aula UCMR, ora 11.00/ **Recital de voce şi pian/** Bianca Luigia Manoleanu – soprană, Remus Manoleanu – pian/ lucrări de: Witold Lutoslawski, Pawel Mykietyn, Angelo Inglese, Livia Teodorescu-Ciocănea, Andrei Tănăsescu, Prasqual, George Balint.

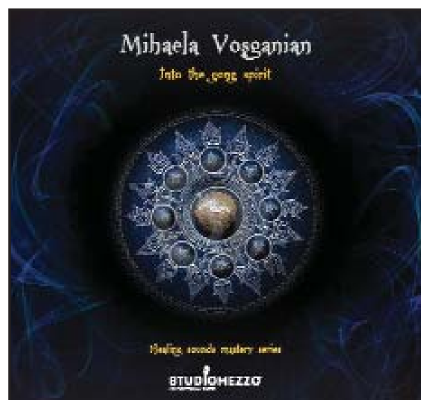
• Sala Opera şi Multimedia a UNMB, ora 16.00/ **Corneliu Dan Georgescu - 80 de ani** Prezentarea filmului "*Das Prinzip Fata Morgana*" şi a cărţii "Scrieri", Vol. I, Editura Muzicală/ Muzeul Naţional „George Enescu"

• UNMB - Sala Auditorium, ora 17.00/ **Recital de Pian - Andrei Tănăsescu**/ lucrări de: Horia Şurianu, Iuliana Ciocănea, Costin Cazaban, Maia Ciobanu, Corneliu Dan Georgescu, Teodor Ţuţuianu, George Crumb.

• UNMB - Sala George Enescu, ora 19.00/ **Profil-Sinfonietta**, Dirijor: Tiberiu Soare/ lucrări de: Constantin Basica, Cornel Ţăranu, Vladimir Tarnopolski

„Into My Gong Self"

Am în faţă un compact-disc al compozitoarei Mihaela Vosganian, intitulat *Into the Gong Spirit* (înregistrat în 2015, Studiomezzo, Bucureşti. Inginer de sunet: Marius Mitrofan). Coperţile centrate pe o mandala în culori din spectrul întunecat, adumbrit, totuşi vag luminând prin detalii, semnalizează o propunere muzicală ce nu pare a fi nici pentru oricine, nici pentru orice moment al zilei. Aşa începe şi muzica: degajând o fascinaţie estompată, gonguri în tremolo abia audibil invită la o experienţă aparte… Prezentarea compozitoarei şi a fiicei sale, Armine Vosganian, aici performer-partener, ca şi titlurile celor cinci secţiuni (*Purifications sound - Chakras sounds - Sacred bowls - Mantras journey - Divine names*) sunt în engleză, discul este gândit pentru un traseu-fără-frontiere, pentru cei, de oriunde, care îşi doresc mai mult decât o experienţă muzicală inedită, anume un răstimp susţinut şi petrecut în prezenţa sunetelor *vindecătoare*. Voce, gonguri, boluri tibetane şi boluri din quarz, toba şamanică, instrumente tradiţionale de percuţie, adunate din călătoriile de iniţiere în mai multe ţări din Asia şi America de Sud, toate concură la terapia prin 'baie de sunete' – cu

varianta: *baie de gonguri*. Acest tip de vindecare este practicat de compozitoare însăşi, dar este şi oferit în timpul sesiunilor de sunet spiritual sau workshop-uri.

Discul **„Into My Gong Spirit"** a fost lansat la Centrul Naţional al Dansului Bucureşti, sâmbătă, 31 martie, ca o încheiere la un performance cel puţin original, oricum unic în scena noastră de spectacol şi muzică contemporană: **„Into My Gong Self"** este versiunea scenică *live* a unui ritual de iniţiere sau măcar de apropiere de această tehnică, ce se inspiră din multiple surse esoterice - vechi sunete vindecătoare Tao, respiraţii yoga, pase de magie şamanică - surse cărora li se adaugă şi aceste exerciţii cu 'băi de sunete'.

Pe disc, muzica poate fi ascultată şi ca o compoziţie în sine, în care există un traseu sonor în segmente bine definite prin zona timbrală a instrumentelor pe care le activează, puncte de culminaţie, zone de liniştire sau de re-lansare, tranziţii, momente solistice – în special cele în care participă şi vocea. Mai mult însă, în spectacolul „Into My Gong Self" toată această *partitură* - incluzând şi formulările *live* - este dublată de un traiect al ritualului, la rându-i structurat după o ritmare prin care trebuie să se atingă - după anumite formule (repetiţii, creşteri-

descreşteri, secvenţe pe instrumente diferite) şi în mai multe rânduri - starea de extaz, de identificare cu Sinele (ceea ce, după cum suntem avertizaţi în textul însoţitor al discului … poate induce viziuni şi stări de 'conştienţă extinsă'… - deschiderea subiectului pare a se petrece lent, dar promite o *dezlimitare*…)

Protagonistele-interprete – compozitoarea **Mihaela Vosganian** şi fiica sa, **Armine Vosganian** (discipola mamei sale şi parteneră de scenă, cu experienţa sa de actriţă, dar şi de iniţiată în diferite tipuri de performance ritual) îşi joacă rolul de o manieră intens-implicată, ca nişte autentice *hierofante*, dăruite şi cu o voce impresionantă prin timbru, dar şi prin rostirea, în răscolitoare insistenţă, a unor cuvinte-mantre sau a unor nume-divine… Cele două interprete pun în vibraţie şi se mişcă congruent printre toate instrumentele care, altfel decât auzite pe disc, participă şi vizual la personalizarea şi împărţirea scenei în zone ritualice.

În timp sincron, dar în alt plan, mundan, **Liliana Iorgulescu** descrie printr-o coregrafie cu metafore gestuale (expresive, recognoscibile pentru stilul ei) un dans-destin, în

Armine şi Mihaela Vosganian

care descifrăm o căutare din ce în ce mai direcţionată către propriul Sine.

Un al patrulea personaj, imuabil, este realizat de **Raluca Ghideanu**, care eliberează la un moment îndelung pregătit, printr-o naştere simplă, un ghem al destinului, din firul căruia personajul-căutător ţese apoi o reţea care leagă la întâmplare (sau nu) statuile-plate, aici reprezentări ale fiinţei umane; scenografia ca o grădină-parc de obiecte şi forme în decupaje stranii poartă marca – şi ea recognoscibilă – a aceleiaşi Raluca Ghideanu.

„Into My Gong Self" - un spectacol magnetizant, o experienţă sincretică, intens spirituală. **„Into My Gong Spirit"** - un disc-document şi, aşa cum îşi doreşte compozitoarea, un instrument de practică, în susţinerea unei terapii al cărei scop este intrarea în relaxare profundă, pentru a induce astfel pacea interioară şi armonia.

Mihaela Vosganian este fondatoarea direcţiei **trans-realismul arhetipal**, o estetică spirituală care-şi propune să apeleze la funcţia arhetipală a artei – aceea de ritual, catharsis, vindecare şi atingere a extazului – precum şi să exprime o formă diferită de suprarealism, numită de compozitoare *trans-realism*. În creaţia sa, cele mai recente lucrări sincretice aliniate acestei estetici sunt *Dynamic Meditation* (performance multimedia), *White Lady s Power Places* (cross media opera) şi *Awaken Dreamer* (Visătorul treaz, o *trans-real opera*).

Carmen CÂRNECI CAVASSI

Mihaela Vosganian, *Triplu modul de practică şi terapie vibraţională prin arta sunetelor*

Din perspectiva conştiinţei, dubitaţia privind faptul că suntem ne-a provocat să investigăm, deopotrivă, asupra alcătuirii şi rostului. Întrebările *cum*, *din ce* şi *de ce* deschid necontenit imense zone de cercetare, fie pe cale ştiinţifică (observaţia), fie pe cale filozofică (reflecţia), fie pe cale artistică (contemplarea). În fond, toate sunt interpretări. Se pare însă că omul nu e împăcat cu simplul fapt de-a fi, şi asta pentru că între a fi şi a-ţi dori să fii survine necontenit o diferenţă. Unii o resimt ca mister insondabil, alţii ca un dat limitativ, alţii ca o pedeapsă la nesfârşit ş.a.m.d. Se pare că este mereu, aşadar, disconfortul unui *rest*, în raport cu deplinătatea armonizării între fenomenalitatea faptului de-a fi ca realitate şi valoarea intenţiei de fiinţare ca posibilitate. Complementar, dacă pe unii îi animă intenţia ca ideal, pe alţii îi deprimă fenomenalitatea ca precaritate. În mod cel puţin imaginar, cuplarea cu starea originară din care orice creat poate fi *re*creat, oricare neştiut devine ştiut şi durerea de-a fi se restituie ca plăcere de-a nemuri ar putea fi soluţia universală. Aprioric, trebuie să prezumăm că universul este mai degrabă în ordine (descriptibil şi predictibil) decât în dezordine (spontan şi haotic). Mai mult, nu este oare universul şi antropic, ca destinat spre-a ne crea? Orientaţi astfel, căutăm să-i aflăm virtuţile de beneficitate pentru propria noastră măruntă, efemeră şi palpabilă dezordine ce ne particularizează trăitul vieţii ca vibraţie personală.

O atare năzuinţă îşi declină în subsidiar şi Mihaela Vosganian, în cartea sa ***Triplu modul de practică şi terapie vibraţională prin arta sunetelor***, apărută recent la Editura Muzicală. Este rodul unei temeinice pregatiri în compoziţia muzicală, a unei îndelungate practici de muzician şi ca instrumentist, teoretician şi pedagog (la UNMB). S-au adăugat acestor competenţe şi înţelesurile izvorâte din profunde meditaţii personale privind substanţa vibraţiei, legitimate de o serie de experienţe iniţiatice pe care autoarea le-a dobândit nemijlocit din spiritualitatea unor tradiţii diverse: *Reiki (Usui & Karuna), Chi-Gong, Tai-Chi, Tao, Pranic Healing, Respiraţie Holotropică, Tetha Healing,* diferite practici de Yoga generale şi *Arhatic Yoga, Munay-ki, Yoga Gong, Reconectare, Shambala 13 D*, etc. Deşi încă aflată în propriul proces de accedere la întrezărirea spiritului cosmic al vibraţiei sonore, deliberat, Mihaela Vosganian face efortul unui popas, un fel de revenire la suprafaţa lumii ştiute, ordinare, spre a oferi şi semenilor, în referinţa propriei experienţe, un fruct al acestor cugetări lămuritoare. „*Dublul modul de terapie prin sunet,* pe care l-am creat, sintetizează cercetările mele din ultimii ani despre *demersul spiritual în artă,* despre *simbolismul arhetipal* sau despre *fuziunea dintre arta spiritului şi ştiinţa spiritului,* teme care fac, fiecare, obiectul studiilor mele deja publicate şi care vor reprezenta deopotrivă capitolele cărţii dedicate *trans-realismului arhetipal*.", declară autoarea încă din primul capitol al volumului.

Pornind de la înţelesul holistic al vibraţiei – lumină, culoare, sunet – perspectiva care ni se propune este aceea a Universului însuşi, echivalat unui atribut esenţial: sunetul, ca unu şi ca multiplu. O primă asociere se face între sunetele scării fundamentale – Do, Re, Mi, Fa, Sol, La, Si – considerate ca valori-diapazon de către David Husle, unul dintre pionierii terapiei sonore, şi antrenarea conştiinţei într-un proces de recuperare şi/sau atingere a ordinii spirituale. Apoi, spirala fibonacciană, ca acordaj matematic coerent (bazat pe tonul

natural A=432 Hz) cu mişcarea universului, având subtile virtuți catarctice şi taumaturgice la nivelul conştiinței umane.

Concret, sunt imaginate trei module de terapie vibrațională prin sunet, denumite: 1. *Meditația Dinamică Complexă* şi 2. *Practica Tao Yoga Master Gong*. 3. *Meditații de aliniere la cele şapte cicluri planetare şi/sau ciclurile kabbalistice anuale* (reflectate în harta natală). „*Terapia sonoră*, în viziunea mea de lucru, este în acelaşi timp un *ritual*, un *performance*, o *meditație* sau o *rugăciune*, respectiv *un parcurs spiritual*. [...] *Meditațiile prin sunet* îmbină atributele de *serenitate*, *linişte*, *privire interioară*, specifice meditației de tip hinduist şi budist – *Dhyana* sau *Vipassana* – cu cele de *concentrare*, *vizualizare*, *contemplare*, specifice meditației Tao. [...] *Meditația sonoră* poate conduce la stări de *conştiință modificată* (fie de tip transă, fie de tip regresii, progresii, viziuni); astfel se crează premisele alinierii la *Sufletul* şi *Sinele Cel mai Înalt* al participanților. De la acest nivel, se pot afla răspunsurile la nevoile noastre, iar terapia prin sunet poate deveni o unealtă utilă, concretă şi accesibilă de vindecarea şi creşterea spirituală, ce se poate alătura oricărei practici (spirituale) de zi cu zi.” Autoarea consideră importantă alegerea kairosului acestor practici prin corelarea cu momentele astrale de *hiatus* (solstiții, echinocții, lună nouă, lună plină). Treptat, se poate ajunge la o autentică conexiune cu ritmurile cosmice.

Cartea M. Vosganian ni se oferă în primul rând ca *îndrumar* în practica terapiei sonore. În acelaşi timp însă, ni se dezvăluie şi un set de principii considerate temeiuri pentru auto-cunoaşterea şi, totodată, lucrarea cu sine, atât ca făptură biologică, cât şi, mai ales, ca persoană orchestrată mirific prin trup, suflet, minte şi conştiință. Dacă o vom proba sau nu ca metodă, ține de opțiunea fiecăruia dintre noi. Cu certitudine însă, dacă admitem s-o citim, vom dobândi noi şi elegante înțelesuri privitoare la rostul şi, mai cu seamă, la modul de a ne cultiva stenic ființarea.

George BALINT

Componistică feminină românească (III)

Marți 6 martie 2018, la Aula Palatului Cantacuzino, în stagiunea muzicală a Muzeului Național George Enescu am urmărit un recital cameral în interpretarea Ansamblului de muzică contemporană **Archaeus** al Centrului Național de artă Tinerimea Română, dirijat de Mircea Pădurariu. Seara de muzică a cuprins un program definit sub sigla de componistică feminină românească. A fost al treilea recital de acest fel.

Recitalul a fost dedicat zilei de 8 martie, Ziua femeii.

Ansamblul **Archaeus**, format din Anca Vartolomei, violoncel, Rodica Dănceanu, pian, Ana Radu, oboi, Ion Nedelcu, clarinet, Şerban Novac, fagot, Sorin Rotaru percuție şi Marius Lăcraru, vioară, este creația regretatului compozitor

Liviu Dănceanu. Instrumentiştii au la activ numeroase prezențe pe afişele festivalurilor anuale de muzică contemporană derulate la Bucureşti, cu participare națională şi internațională. Activitatea acestui ansamblu continuă şi după dispariția mentorului lor, ceea ce exprimă o tradiție creată şi le conferă totodată o autoritate în acest gen de artă interpretativă.

Prima lucrarea audiată a fost ***Tăcere cu variațiuni*** pentru ansamblu, de Maia Ciobanu. Compozitoarea face aici grafii sonore pe care le proiectează în spațiu. Aşa am văzut, tăcerea marelui infinit cu toate felurimile lui, chiar dacă totul porneşte de la una şi aceeaşi temă constituentă. Şi mi-am amintit ce-a spus Pascal în *Gândirile* sale, anume că „*Tăcerea spațiilor infinite mă înspăimântă*”.

Laura Ana Mânzat ne-a delectat cu creația sa ***Fancy... a quatro*** pentru vioară, violoncel, clarinet şi pian, în primă audiție absolută. Laura Ana Mânzat are talent de melodistă, conturând stări de spirit într-un climat de factură lirică.

Carmen Petra-Basacopol scrie cu seriozitate şi conştiință profesională. În compoziția ***Picturi naive*** pentru ansamblu, se învolbură vibrații de policromii, ca într-o artă a umbrei şi a luminii. Şi narațiunea sonoră se petrece cu grație şi umor fin şi cu o multiplicitate de sensuri.

Marina Vlad a fost prezentă în program cu ***Trio*** pentru vioară, oboi şi clarinet, față de partitura originală, acum flautul a fost înlocuit cu vioara. Marina Vlad compune manevrând esențe în viziuni surprinzătoare. Ea lucrează inteligent şi cu surâsul bunătății. Dezvoltă pasiunea expresiei şi instinctul formelor din misterele ceremonialelor de strictețe intelectuală.

Dana Probst ne-a reconvertit cu piesa sa ***Hanging Vaults***, în traducere aproximativă în română**,** *Salturi spânzurate***.** Reconvertirea este una de istorie culturală, ca pe vremea dadaismului. Muzica exprimă un context expresionist integral şi imperturbabil. Există în sonoritățile decantate de Dana Probst un desen linear, senin şi distinct.

Ceasuri pentru ansamblu de Doina Rotaru este o compoziție de repertoriu, pe care am auzit-o pentru prima oară prin anii 1970 la Tescani, la Casa Enescu, în interpretarea unor instrumentişti de la Filarmonica din Bacău. Posesoare a unei tehnici componistice determinante, la care se adaugă aporturile sensibilității sale personale, Doina Rotaru are marca valorii şi reuşita de a face muzică.

Mircea ŞTEFĂNESCU

Concert simfonic la Sala Radio

Sub bagheta dirijorului Cristian Măcelaru, Orchestra Naţională Radio a susţinut în 2 martie ac, în studioul Mihail Jora un concert simfonic de înalt nivel artistic. Solistul serii a fost apreciatul violonist Gabriel Croitoru, cel care încântă publicul întotdeauna prin interpretările sale emoţionante şi bogate în semnificaţii. În debutul programului am ascultat ***Sinfonia da Requiem op. 20*** de Benjamin Britten, creaţie complexă ce a oferit dirijorului şi orchestrei prilejul de a realiza o adevărată demonstraţie de gândire muzicală profundă şi de performanţă artistică. Lucrarea a fost scrisă în

Gabriel Croitoru

Foto: Virgil Oprina

anul 1940, în perioada celui de-al doilea Război Mondial şi este marcată de dramatismul şi tensiunea caracteristice epocii respective. În elaborarea acestei creaţii tulburătoare, compozitorul dovedeşte multă imaginaţie şi măiestrie; acestea sunt dezvăluite în arhitectura ce păstrează trei părţi ale requiemului tradiţional - *Lacrimosa, Dies irae, Requiem aeternam* -, în utilizarea elementelor limbajul muzical, în originalitatea sonoră şi expresivă. Am admirat viziunea dirijorului materializată în abordarea unitară şi convingătoare a partiturii. Împreună cu ansamblul orchestral, Cristian Măcelaru a reuşit să evidenţieze coliziunile şi contrastele sonore, să contureze cu măiestrie detaliile şi liniile de amplă respiraţie, să evoce bogăţia conţinutului şi varietatea imaginilor muzicale, asigurând continuitatea discursului simfonic.

Următoarea lucrare din program a fost C***oncertul nr. 2 în re minor pentru vioară şi orchestră, op.*** 22 de Henryk Wieniawski, în care Gabriel Croitoru a evoluat în postură solistică. Pe parcursul celor trei mişcări ale acestei creaţii romantice inspirate, am admirat arta interpretativă a violonistului, muzicalitatea sa excepţională, dar şi măiestria cu care a fost susţinut de dirijor şi orchestră. Dacă în *Allegro moderato*, violonistul a impresionat prin discursul pasionat, plin de avânt, de patos şi virtuozitate, în *Romance. Andante non troppo*, el a întruchipat un evantai bogat de stări sufleteşti marcate de interiorizare şi lirism. Ascultând frazele cantabile, pline de poezie, de vibraţie şi nobleţe sufletească, spectatorii au pătruns în universul magic al compozitorului romantic polonez. Finalul efervescent, *Allegro con fuoco - Allegro moderato* a cucerit publicul prin optimismul, verva, entuziasmul şi strălucirea pe care le-a transmis. La această adevărată sărbătoare plină de farmec şi culoare, alături de muzicienii de pe scenă au fost capacitaţi şi spectatorii din sală. La bis, solistul a interpretat ***Capriciul nr. 13*** de N. Paganini, piesă remarcabilă prin virtuozitatea şi lirismul pe care le degajă. A fost un nou prilej de etalare a artei violonistice infailibile a artistului, care a încântat şi emoţionat puternic publicul.

Partea a doua a concertului a fost dedicată unei creaţii simfonice extrem de frumoase şi dificile în acelaşi timp, scrisă de Edward Elgar: ***Variaţiuni pe o temă originală "Enigma", op. 36.*** Inedita lucrare este bazată pe trei teme, pe care autorul le prelucrează cu măiestrie pe parcursul celor 14 variaţiuni cu rezultate expresive şi estetice de excepţie. Compozitorul evocă muzical trăsăturile unor personaje cunoscute; de-a lungul timpului au existat multe supoziţii şi controverse legate de acest demers. De fapt, pentru Elgar a fost un prilej de a întruchipa muzical personaje, stări sufleteşti şi evenimente ce i-au marcat viaţa. Departe de preocuparea de a descifra enigmele muzicale, spectatorii au fost cuceriţi de minunatele secţiuni lirice, narative, dramatice ori meditative ale profundei creaţii. În interpretarea partiturii, dirijorul a vizat evidenţierea complexităţii sonore şi expresive a discursului muzical, reliefarea imaginilor contrastante precum şi valorificarea particularităţilor specifice ale limbajului artistic al autorului. Publicul a fost captivat de gestica firească, elegantă şi precisă, de personalitatea carismatică a dirijorului, care a entuziasmat orchestra şi a contribuit la realizarea unei versiuni de excepţie a enigmaticei lucrări. Am admirat în egală măsură culminaţiile expresive, dozarea subtilă a nuanţelor, momentele lirice interiorizate, imaginile sonore tensionate, pline de dramatism şi energie debordantă, preocuparea de a reliefa timbralitatea originală a diferitelor instrumente ori partide instrumentale. Nu în ultimul rând trebuie să menţionăm preocuparea lui Cristian Măcelaru de a prezenta lucrări valoroase ale repertoriului simfonic, mai puţin cântate în sălile de concert. Performanţa de la Sala Radio demonstrează că abordarea cu profesionalism

Cristian Măcelaru

şi dăruire a creaţiilor muzicale conduce la rezultate de excepţie şi oferă satisfacţii deosebite artiştilor şi spectatorilor.

Carmen MANEA

Muzică germană cu Orchestra Naţională Radio

Concertul săptămânal prezentat de Orchestra Naţională Radio la mijlocul lunii martie a oferit publicului meloman care a umplut sala până la refuz, precum şi milioanelor de ascultători fideli ai postului Radio România Cultural, opere de referinţă din creaţia lui W. A. Mozart şi a lui Fr. Schubert. În deschidere, am audiat uvertura la opera *Così fan tutte*, opus mozartian din perioada maturităţii

timpurii. Muzica axată pe dramatizarea unor motive caracteristice din cuprinsul partiturii, a sunat spumos, cu voioşie sprinţară şi transparenţă timbrală, sub controlul şi voinţa dirijorului.

Concertul în mi bemol major K.V. 365, lucrare unică pentru două piane (clavecine) şi orchestră, a fost compus la începutul anului 1779, special pentru a fi interpretat de autorul însuşi în compania surorii sale Nannerl. Textul pianistic, repartizat ingenios pe cele două claviaturi, prezintă efecte de ecou, jocuri de colorit şi contraste în registraţie. Interpreţii au conferit lucrării acel ton destins, apropiat, afectuos şi tandru, rezultat din comunicarea plină de farmec a protagoniştilor, Valentin şi Roxana Gheorghiu. Auditoriul a savurat efectele acestei muzici graţioase şi delicate, de mare rafinament, făcură să trăiască de către întregul ansamblu cu simpatie liberă, simplitate şi sinceritate. În ovaţiile recunoscătoare ale publicului, i s-a dedicat lui Valentin Gheorghiu, cel mai mare pianist român în viaţă, în pragul împlinirii vârstei solemne de 90 de ani, un moment aniversar spontan, prin intonarea tradiţionalului *La mulţi ani!* de către orchestră, flori şi rechemări la rampă. A fost o manifestare spontană prin care maestrul a primit odată mai mult, după 75 de ani de carieră concertistică glorioasă, omagiul şi respectul publicului care îl adoră. Cuplul solistic a cântat ca supliment, cu plăcere nedisimulată, o primă grupare din *Valsurile op. 39* de Johannes Brahms.

Valentin şi Roxana Gheorghiu

Foto: Virgil Oprina

Povestea dramatică a *Simfoniei a IX-a în do major D. 944* de Franz Schubert începe la 10 ani după moartea autorului. În anul 1838, manuscrisul este identificat şi scos la lumină de către Robert Schumann şi se cântă în premieră patru ani mai târziu, de către Gewandhaus din Leipzig, datorită eforturilor statornice ale lui Felix Mendelssohn-Bartholdy. Iniţial a fost primită reticent, dar pe parcursul deceniilor următoare a exercitat o influenţă semnificativă asupra unor opere ca *Simfonia scoţiană* de Felix Mendelssohn-Bartholdy sau *Simfonia primăverii* de Robert Schumann. Criticul Stasov o recomandă ca fiind genială prin suflul inspiraţiei, forţa, elanul, frumuseţea, exprimarea caracterului popular şi prezice că va fi una din creaţiile muzicale supreme ale omenirii. *Simfonia a IX-a* este inovatoare, ca şi *„Neterminata"*, susţine intelectualul rus, dar în alt fel, prin alte trăsături. Ceaikovski o îndrăgeşte, considerând-o operă gigantică, ce se distinge prin forţa ei colosală şi prin bogăţia inspiraţiei, îi relevă, la rândul său, originalitatea excepţională, farmecul armonizării, prospeţimea elementului popular ce predomină în desenul melodiei. Robert Schumann vedea în această capodoperă întruchiparea muzicală a Vienei, oraşul de baştină al lui Schubert, viaţa ei romantică luminoasă şi înfloritoare, a cărei imagine îi răsărea înaintea ochilor mai limpede ca oricând. În varianta ascultată în acest concert, simfonia a sunat ca un adevărat triumf al luminii, al armoniei şi al solemnităţii asupra copleşitoarei tristeţi schubertiene, prezentă în întreaga, imensa creaţie de lieduri. Sinteză a gândirii simfonice a celui mai vestit creator de lied din toate timpurile, această lucrare singulară a făcut, în plus, demonstraţia bogăţiei şi a complexităţii orchestraţiei, venită din partea celui considerat de istorici ca un modest orchestrator. Paradoxurile şi antagonismele formulate s-au putut observa şi pe parcursul audierii actuale. Căci *Simfonia a IX-a în do major*, numită şi *Marea Simfonie,* a reprezentat şi prin varianta sonoră creată în concertul de faţă, o emblemă a întregii opere schubertiene. Prin culoarea şi expresiile atribuite partiturii, interpreţii au făcut ca această operă fundamentală a marelui vienez să sune transparent şi omogen, transmiţând mesajul unei autenticităţi stilistice admirabile.

La capătul acestor însemnări de meloman entuziast, se cuvine să subliniem aportul deosebit al dirijorului Philip Mann la reuşita deplină a unei seri muzicale privilegiate. Oaspetele american este un şef de orchestră format la şcoala înaltă a unor maeştri ca Esa – Pekka Salonen, Colin Metters, Alexander Vedernikov, Marios Papadopolous şi ai altor celebri aşi ai baghetei dirijorale, cu numeroase şi impresionante distincţii obţinute în contexte internaţionale prestigioase. Posesor al unei arte de mare performanţă, precum şi al unui farmec personal degajat de profilul său plăcut, tineresc, de gestica sugestivă şi de o foarte expresivă mobilitate a mimicii, artistul ne-a stimulat interesul şi curiozitatea de a-l mai auzi evoluând în cadrul vieţii muzicale bucureştene.

În ansamblu, foarte numeroşii participanţi s-au bucurat de o seară încântătoare, când au savurat în versiuni alese, muzici plăcute, cu finalitate precumpănitoare de divertisment elevat.

Lavinia COMAN

Spirit american, măiestrie românească şi muzică romantică

Obişnuitul concert simfonic susţinut de Orchestra Naţională Radio în cadrul Stagiunii Orchestrelor şi Corurilor Radio, a programat vineri, 23 martie 2018, o întâlnire cu doi muzicieni experimentaţi şi rafinaţi: dirijorul american Philip Mann, aflat pentru a doua oară la pupitrul Orchestrei Naţionale Radio şi pianistul Horia Mihail, care a marcat prin această apariţie împlinirea a 35 de ani de la debutul său pe scena Sălii Radio.

Programul, atrăgător pentru publicul numeros ce a ignorat condiţiile meteorologice nu tocmai favorabile, a cuprins trei lucrări aparţinând stilului romantic din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, primul opus audiat fiind Uvertura *Carnaval* op. 92 de Antonin Dvorak, a doua din tripticul de uverturi de concert prin care compozitorul ceh intenţiona să ilustreze sonor trei aspecte ale forţei vitale a universului – natura, viaţa şi dragostea. Dezinvolt şi cunoscător al celor mai importante detalii ale partiturii, Philip Mann a realizat o versiune dinamică a lucrării compuse de Dvorak, în care dincolo de sonorităţile ce aminteau de folclorul ceh sau momentul liric-contemplativ ce rupe pentru

puțin timp atmosfera de carnaval, am putut remarca contribuția personală a lui Philip Mann ce a imprimat o anumită alură americană variantei prezentate pe scena Salii Mihail Jora, prin gestica aleasă şi prin modul de comunicare cu membrii orchestrei.

A doua lucrare propusă în programul simfonicului de vineri seara a fost *Concertul nr. 2 pentru pian şi orchestră* de Camille Saint-Saëns, în care l-am putut revedea şi reasculta pe Horia Mihail, unul dintre cei mai apreciați virtuozi români ai claviaturii din generația sa. Partitură reprezentativă pentru repertoriul romantic pianistic, *Concertul nr. 2* de Saint-Saëns i-a prilejuit lui Horia Mihail crearea unui discurs interpretativ complex, ce a reliefat crescendo-ul dinamic al mişcărilor lucrării, pornind de la adagio-ul primei părți a cărui temă a fost împrumutată de la Gabriel Faure şi ajungând la presto-ul final, dar şi bogatul tablou stilistic al concertului, în care subsumate unui limbaj original de tip francez întâlnim deopotrivă cadențe în stil lisztian, secvențe improvizatorice concepute în manieră bachiană sau chiar linii melodice de largă respirație mendelssohniană. Toate aceste elemente au fost punctate în variantă interpretată de Horia Mihail printr-o bogăție de nuanțe alternate inspirat, balansul atent controlat, delicatețea şi eleganța frazărilor şi atenția acordată detaliilor din sfera tehnicii pianistice pure, ce au construit un discurs solistic echilibrat completat de buna comunicare cu dirijorul, care a evidențiat rolul de succint comentator al excursului melodic al pianistului pe care l-a avut orchestra.

Ultima parte ne-a oferit şansa reîntâlnirii cu unul dintre cele mai frumoase opusuri simfonice romantice, suita *Tablouri dintr-o expoziție* de Modest Musorgski, compusă inițial pentru pian şi orchestrată magistral de Maurice Ravel. Opus ofertant pentru cei mai mulți dintre dirijori, *Tablouri dintr-o expoziție* a

Horia Mihail

Foto: Virgil Oprina

fost prezentat pe scena Sălii Radio într-o versiune construită în crescendo de Philip Mann, muzicianul american surprinzând caracterul divers al celor zece tablouri, de la apariția aproape grotescă a gnomului la aluziile la folclorul evreiesc din tabloul *Evreul bogat şi cel sărac*, generatorul întregului discurs muzical fiind *Promenada*, episod ce sugerează trecerea de la un tablou la celălalt. Punctul culminant al partiturii aşa cum l-a perceput Philip Mann, care este şi unul firesc prin aspectul său structural şi muzical, l-a constituit ultimul tablou evocat de Musorgski, *Marea poartă a Kievului*, impresionant prin masivitatea sonorităților orchestrei dar şi prin maiestuozitatea liniilor melodice, acestea având rolul de a ilustra sonor impozanta poartă care poate fi deopotrivă a intrării în oraşul Kiev dar şi cea a Raiului. De asemenea, dirijorul american a accentuat în acest ultim tablou alura de imn a temei a doua, dar şi trimiterile la două dintre atributele Rusiei natale a lui Musorgski: măreția şi spiritul ortodox.

Menționând că în secvența *Cum mortuis in lingua mortua* dirijorul a adăugat şi un moment special construit printr-un sugestiv joc de lumini, în spiritul spectacolelor de peste Ocean, putem nota că simfonicul de vineri a avut ceva din spiritul american adus pe scenă de Philip Mann, a reconfirmat măiestria muzicienilor români şi a dezvăluit noi valențe ale

Philip Mann

muzicii din a doua jumătate a secolului al XIX-lea impregnate de elementul național şi preocuparea pentru virtuozitate.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

ONR/ Schubert/ Rossini/ Gabriel Bebeşelea

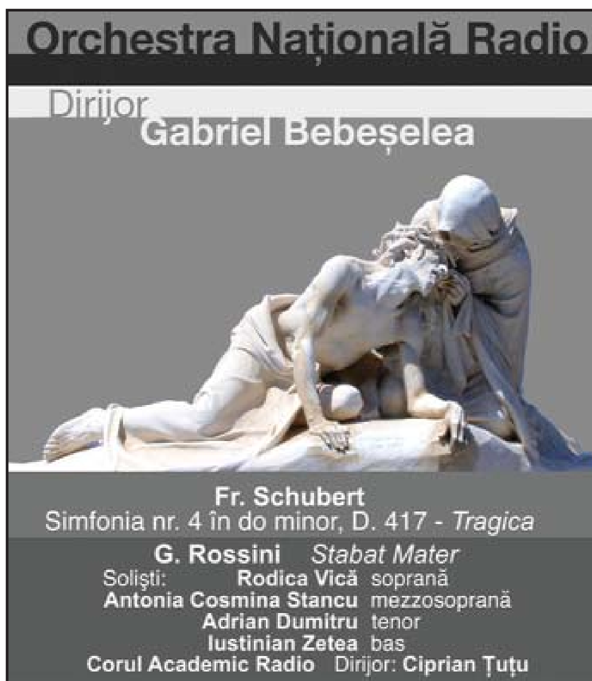
Începutul primăverii aduce cu sine nu doar trezirea naturii la un nou ciclu de viață, dar şi pregătirea spirituală pe care toate credințele o recomandă pentru celebrarea acestui moment major, a cărui semnificație este considerată a fi esențială pentru progresul umanității în ceea ce are el mai bun. În tradiția europeană acesta este marcat de "Trecerile" pe care monoteismul le re-aminteşte prin manifestarea lor gestuală şi ritualuri specifice. În acelaşi timp este prilejul în care, alături de muzica pur liturgică se mai pot audia mari lucrări vocal simfonice scrise de celebri compozitori.

În acest context Orchestra Națională Radio a programat *Simfonia a IV-a* în do minor *D417* de Franz Schubert şi *Stabat Mater* de Gioachino Rossini, la pupitru aflându-se binecunoscutul dirijor Gabriel Bebeşelea. Se pare ca publicul a fost la fel de surprins de grația şi eleganța simfoniei scrise de Schubert la doar 19 ani, în 1816, căreia, din motive necunoscute, ceva mai târziu, i-a ataşat subtitlul de *Tragische* ca o premoniție a faptului că nu o va asculta niciodată în timpul vieții (p.a. în 1849). În ultimul secol muzicologia s-a aplecat cu multă atenție asupra universului muzical schubertian şi a ajuns la concluzii surprinzătoare.

Tocmai acestea s-au regăsit subliniate în interpretarea oferită de dirijorul Gabriel Bebeşelea, care a ales cele mai potrivite mijloace pentru a construi acest opus, dându-i o alură concisă prin alegerea unor tempi foarte potriviți care au relevat coerența arhitecturii, transformările tematice şi mişcările armonice neobişnuite, uneori şocante, pentru un autor despre care până nu de mult s-a afirmat că ar sta "la umbra" Clasicismului Vienez. Dirijorul a evidențiat acel contrast magistral dintre linia melodică foarte caldă a mişcării secunde şi cea a Scherzo-ului, cea din urmă celebră pentru aspectul său cromatic şi versatil. Finalul a surprins acel moment de virtuozitate orchestrală, în care ideea răpeşte întreaga linie muzicală propulsând-o într-un câmp intens modulant, de o mare inventivitate, astfel încât interesul ascultătorului a crescut o dată cu epuizarea partiturii şi cu

regretul că acea "amploare temporală schubertiană" nu se poate extinde… cumva. Orchestra a fost foarte bine antrenată, sincronizată, implicată în actul interpretativ, iar partida instrumentelor de suflat a evoluat în sonorități expresive și de mare calitate.

Despre *Stabat Mater* în viziunea lui Rossini s-a scris în epocă foarte mult, iar dacă este să consemnăm câte ceva care s-ar potrivi și pentru seara de 30 martie a.c. ar fi bine să citām textul poetului Heinrich Heine: "teatrul (adică locul unde avea loc concertul) părea o antecameră a Cerului"… "audiența era profund emoționată de frumusețea sumbră a amplei Introduceri (motivul ascendent, misterios, cu adânci semnificații estetice, intonat de violoncele în unison cu fagotul n.n.), captivată de minunatele linii melodice ale mișcărilor care i-au succedat". Gravitatea cu care Rossini a abordat acest subiect este relevată și de măreața și extraordinara dublă fugă, scrisă după cele mai autentice reguli bachiene, cu care acesta încheie lucrarea.

Reacția publicului românesc a fost, firește, una similară; la finalul concertului aplauzele s-au revărsau în cascade, asociate cu vocile admirative care au ovaționat această realizare. Toate compartimentele și toți participanții și-au interpretat rolurile la cel mai înalt nivel oferind o execuție fără cusur. Corul Academic Radio, condus de Ciprian Țuțu își menține poziția de lider al formațiilor de gen prin omogenitate, sincronizare și mai ales intonația care păstrează acordajul propus, cunoscută fiind tendința entropică a vocilor umane. Cvartetul soliștilor a fost la rândul lui omogen, aria *Cuius Animam* susținută de tenorul Adrian Dumitru evidențiindu-se în mod deosebit prin coloraturile care înfrumusețează linia melodică și care necesită bravură și tehnică vocală deosebite. Vocile grave, (mezzosoprana Cosmina Stancu și basul Justinian Zetea) au imprimat desfășurării frazelor o susținere care a excelat prin cantabilitate și expresie adecvate. Soprana Rodica Vica a depășit cu ușurință dificultățile stilului Rossini având o voce cu tehnica lejeră a coloraturii bine pusă la punct, iar accentele dramatice ale dificilului *Inflammatus* au fost foarte convingătoare. Per ansamblu cvartetul a fost perfect și foarte bine integrat în dramaturgia "specta-colului", termen pe care nu l-am folosit întâmplător, întregul opus - o capodoperă târzie - păstrează elemente care s-ar preta la o montare scenică, ceva în genul misterelor medievale transpuse într-un spațiu solar. Bineînțeles că finalul, care a cuprins Fuga dublă a dat măsura acestei lucrări, în care orchestra foarte bine condusă de Gabriel Bebeșelea a încheiat apoteotic seara.

În epocă, mulți critici au considerat opusul prea "lumesc" însă, precum afirma istoricul Gustave Chouquet, trebuie să luăm aminte că aspectele religioase ale Sudului (Italia) sunt foarte diferite de cele ale Nordului (Germania) dar, când vine vorba despre Creator, cu toții sunt de acord că Fuga reprezintă ilustrarea sonoră ideală a omniprezenței Acestuia.

Corina BURA

În țară

Unirea cea Mare – Idealuri, mărturii, fapte muzicale
(Simpozionul de Muzicologie de la Iași)

Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România (UCMR), în colaborare cu Universitatea Națională de Arte „George Enescu" din Iași și Academia de Muzică, Teatru și Arte plastice din Chișinău, au organizat la Iași, pe data de 20 martie 2018, Simpozionul de Muzicologie cu tema *Muzică și muzicieni în anul centenarului Marii Uniri (1918-2018)*.

Evenimentul a avut loc în sala *Eduard Caudella* a Universității Naționale de Arte „George Enescu" și s-a bucurat de participarea unor importante personalități ale învățământului muzical academic din București, Iași, Cluj-Napoca și Chișinău.

Lucrările simpozionului au fost deschise de prof. univ. dr. **Gheorghe Duțică** (Universitatea Națională de Arte „George Enescu" din Iași) – moderatorul manifestării – care s-a referit pe larg la semnificația istorică a Marii Uniri de la 1918, la contextul geo-politic și premisele care au stat la baza înfăptuirii acestui deziderat multisecular, dar și la personalitățile politice și diplomatice care au contribuit la recunoașterea existenței noului stat național pe harta Europei și a lumii întregi. Un loc aparte în cadrul acestui expozeu l-au avut considerațiile cu privire la situația artelor și, în special, a muzicii în perioada Primului Război Mondial, cu sublinierea rolului excepțional pe care l-a jucat personalitatea marelui George Enescu în viața artistică a României în acei ani de grele încercări.

Victoria Melnic, Gh. Duțică, Nicolae Gheorghiță

Prima comunicare – aparținând prof. univ. dr. **Carmen Chelaru** de la Universitatea Națională de Arte „George Enescu" din Iași (*La Centenar. România n-a fost a mea și nu e a voastră, ci a urmașilor voștri…!*) – cu un titlu-parafrază (re)născut din replicile memorabile ale voievodului Ștefan cel Mare (*Apus de soare* de Barbu Ștefănescu-Delavrancea) – ne-a

propus o interesantă incursiune pe axa trecut-prezent, în cadrul unei sinteze laborioase, atent documentate, cu privire la cauzalităţi şi contexte mai puţin cunoscute legate de procesul înfăptuirii Marii Uniri de la 1918, dar şi la „reculul" produs ulterior prin amputările teritoriale suferite de noul stat naţional român.

Tabloul postbelic, dominat de spectrul ideologiei totalitare, dar cu forme de autentică „rezistenţă culturală", a fost completat de consideraţiile referitoare la perioada „post-decembrie 1989", cea de căutare a unei noi identităţi în concertul valorilor europene ale secolului XXI. Pilduitor, în acest sens, a fost filmul documentar (prezentat selectiv de către autoare) centrat pe ampla acţiune de reconstituire a Casei memoriale „George Enescu" de la Mihăileni.

Cultura muzicală a Basarabiei după Unire (1918-1940) – sinteză a unei cercetări de anvergură semnată de prof. univ. dr. **Victoria Melnic** şi **Elena Mironenco** de la Academia de Muzică, Teatru şi Arte plastice din Chişinău – ne-a prilejuit intrarea în atmosfera de înaltă efervescenţă spirituală ce cuprinsese (pe segmentul temporal menţionat) ţinutul românesc dintre Prut şi Nistru.

Această radiografie complexă, convertită subtil într-o adevărată pledoarie, a cucerit publicul simpozionului ieşean, care a devenit deosebit de receptiv la elementele de noutate referitoare la viaţa concertistică a Basarabiei, la organizarea învăţământului muzical, la instituţiile şi aşezămintele de cultură, la numeroasele personalităţi care au contribuit la definirea şi chiar autodeterminarea vieţii cultural-artistice autohtone, date fiind tendinţele autoritariste/ expansioniste ale „marelui vecin" de la răsărit.

Carmen Chelaru

Un loc aparte l-au ocupat mărturiile despre George Enescu – prezenţă emblematică în teritoriile româneşti ale Primului Război Mondial –, mărturii care au subliniat, o dată în plus, latura patriotică şi înalt umanistă a uneia dintre cele mai mari personalităţi artistice a secolului XX.

Toate demersurile de acest fel au intrat în rezonanţă directă cu iniţiativa lăudabilă a Muzeului Naţional „George Enescu" din Bucureşti de a organiza expoziţia itinerantă de fotografii intitulată *George Enescu în vremea Marelui Război (1914-1918)*. În perioada 20-31 martie 2018 expoziţia – realizată de muzeograf dr. Irina Niţu (în concepţia grafică a lui Horia Niţu) – va fi găzduită de Universitatea Naţională de Arte „George Enescu" din Iaşi, chiar în imediata apropiere a sălii *Eduard Caudella* (unde s-au desfăşurat şi lucrările Simpozionului de Muzicologie la care ne referim).

Revenind la evocarea istoriei centenare a spaţiului cultural naţional prilejuită de omagierea Unirii celei Mari, vom semnala o altă contribuţie ştiinţifică importantă, aparţinând tinerei cercetătoare **Hristina Barbanoi** de la Chişinău: *Activitatea preotului-compozitor Mihail Berezovschi în contextul evenimentului istoric al Marii Uniri din 1918*. În demersul său, autoarea a pus accentul pe rolul major al activităţii muzicale desfăşurate în epocă de Mihail Berezovschi, creaţiile şi interpretările corale ale acestui vehement promotor al ideilor unioniste devenind în timp veritabile modele ale muzicii patriotice de profundă şi autentică simţire românească.

Schimbând registrul observaţiei, dar în deplin consens cu tematica aniversară a simpozionului, **Nicolae Gheorghiţă** – prof. univ. dr. la Universitatea Naţională de Muzică din Bucureşti – ne-a oferit un incitant periplu prin lumea muzicilor militare, a fanfarelor care au însoţit mereu armata română în toate teatrele de operaţiuni, inclusiv în cele ale Primului Război Mondial. În comunicarea cu titlul: *Muzică şi muzicieni ai Armatei Regale în timpul Războiului de Întregire a României (1916 – 1944)*, profesorul Nicolae Gheorghiţă a reconstituit tabloul acţiunilor directe ale acestui gen de formaţii, invocând numele sonore ale unor şefi de muzici militare şi ale unor fanfare care, în anumite circumstanţe, au reuşit să schimbe chiar soarta unor bătălii ce se anunţau deosebit de dificile.

Pentru Simpozionul de la Iaşi şi-au anunţat participarea (cu lucrări trimise din vreme) mai multe personalităţi ale învăţământului muzical academic din România care, datorită binecunoscutelor situaţii generate de iarna capricioasă, nu s-au putut deplasa pentru a-şi susţine comunicările. În finalul Simpozionului, însă, atmosfera a fost „încălzită" printr-un recital de muzică românească susţinut de soprana Eliza Solomon, lector univ. dr. Călin Fărcăşel (flaut) şi prof. univ. dr. Aurelia Simion (pian), de la Universitatea Naţională de Arte „George Enescu" din Iaşi.

Încheiat în atmosfera muzicii româneşti contemporane, *Simpozionul de Muzicologie* de la Iaşi poate fi considerat – datorită momentului, dar şi locului încărcat de istorie în care s-a desfăşurat – un preambul simbolic al ansamblului de manifestări artistice şi ştiinţifice prin care va fi omagiat, pe tot parcursul anului 2018, Centenarul înfăptuirii României Mari.

Luminiţa DUŢICĂ

Colocviul Naţional de Muzicologie, Iaşi 2018

Amintiri post festum

Aşa cum promisese cu un an în urmă, profesoara **Maria Georgeta Popescu** a coordonat în februarie anul acesta, pentru a douăzecea oară, evenimentul muzicologic devenit binecunoscut. De data aceasta i-a acordat un plus de energie (şi nu numai de energie!), având în vedere vârsta manifestării de la Iaşi.

Deşi îşi menţine contribuţia organizatorică într-o constantă penumbră, rezultatele din jurul derulării acestui colocviu dezvăluie nucleul energetic ce animă întreaga echipă, colaboratorii, pe toţi cei solicitaţi într-o măsură mai mare sau mai mică; şi rezultatele nu sunt puţine, nici lipsite de substanţă: colocviul însuşi, volumul cu lucrările integrale, momentul festiv-artistic de deschidere, secţiunea *In honorem*, website-ul, presa, iar anul acesta – albumul retrospectiv cu imagini şi cuvinte…!

De data aceasta, personalitățile onorate în secțiunea festivă de deschidere au fost preotul conferențiar universitar doctor **Florin Bucescu** – reputat bizantinolog şi folclorist – şi vechiul său prieten şi colaborator, profesorul, etnomuzicologul şi dirijorul **Viorel Bârleanu**.

Nu mi-am propus de astă dată o relatare a evenimentului, ci o evocare a unui trecut relativ îndepărtat – sau relativ apropiat (depinde din ce unghi temporal îl privim) – un trecut semnificativ din perspectiva prezentului şi mai ales din cea a viitorului.

În toamna anului 1978 intram în anul al treilea la Conservatorul ieşean, secția muzicologie. Decidenții de-atunci ai instituției găsiseră de cuviință, întrucât eram prima generație de „muzicologi" în formare (generație care număra… două studente!), să ne înzestreze de-a lungul anilor cu tot felul de discipline muzicologice şi componistice; chiar materiile aşa-zis „tradiționale" (istoria muzicii, folclor, forme muzicale) noi le învățam altfel, mai în detaliu, neconvențional, prin parcurgerea prealabilă a bibliografiei şi discuții uneori chiar în contradictoriu, de la egal la egal cu profesorul – pe scurt, „clasa de muzicologie" se profila ca o *agora* în miniatură.

Viorel Bârleanu

În acea toamnă l-am cunoscut pentru prima dată pe profesorul Florin Bucescu, care îşi începea cariera universitară cu disciplina *paleografie muzicală bizantină.* Chiar şi pentru noi, obişnuite cu atmosfera nonconformistă, aproape colegială, din strâmta clasă de muzicologie, noul profesor reprezenta o figură inedită, insolită chiar.

În pofida apelativului „domnişoarelor", la care n-a renunțat niciodată, profesorul *nostru* Florin Bucescu s-a dovedit un amestec unic de savant şi copil, o energie vulcanică, optimism şi poftă de viață, un irezistibil simț al umorului, dar şi un bun simț de necontestat, tenacitate şi determinare de furnică. Primele noastre impresii au fost că n-avea un plan riguros pentru cei doi ani pe care urma să-i petrecem împreună pe tărâmul neumelor şi al cântărilor psaltice. Foarte repede am realizat însă că ne înşelam. Am învățat mult şi cu folos. Am intrat în ceasloave bisericeşti, pe care le căra în servieta burduşită, am răsfoit şi neprețuitul fond de manuscrise rare de la Biblioteca Centrală Universitară din Iaşi, unde nu oricine avea acces, unde el cunoştea şi era cunoscut; de multe ori ajungea în ultimul minut (nu țin minte să fi lipsit vreodată), având în spate un rucsac cazon, îmbătrânit de vreme şi de intemperii pe drumurile satelor bucovinene, pe care le bătuse împreună cu mai tânărul său prieten, profesorul Viorel Bârleanu, la culegeri de folclor. Întrucât venea de obicei de la Liceul *Negruzzi*, unde era profesor de muzică, în rucsac ducea pick-up-ul cu care făcuse audiții elevilor matematico-fizico-chimişti de la cunoscutul liceu ieşean.

Constanța Cristescu, Maria Georgeta Popescu, Gheorghe Duțică, Gheorghe Gheorghiță Vornicu

După ce l-am cunoscut mai bine, l-am asociat cu legendarul actor francez Bourvil, cu care semăna nu numai (oarecum) fizic, ci mai ales prin acel amestec inedit de rigoare şi libertate, întipărit în ținută, în comportament, în abordarea celor două ştiințe principale pe care le-a slujit cu talent şi pasiune: etnomuzicologia şi bizantinologia.

La fel cu Bourvil, profesorul nostru Florin Bucescu ascundea în spatele jovialității, al zâmbetului poznaş, al nedezmințitului optimism, o viață deloc uşoară, necazuri şi suferințe atât de des întâlnite la generațiile din perioada bolşevismului românesc, ce a urmat imediat războiului (fiu de preot, absolvent el însuşi de teologie, născut în Bucovina de „dincolo"). Despre acestea n-am aflat însă decât târziu şi nu de la el.

Mereu m-am întrebat cum reuşea, cu aparența sa de învățător de țară, să comunice cu atâta eficacitate cu elevii Liceului *Negruzzi*, pe un tărâm aparent atât de străin de preocupările lor, muzica, ştiut fiind că istoricul aşezământ a fost mereu dominat de spiritul ştiințelor exacte. El, cu ținuta sa oarecum neglijentă şi ponosită (nedepăşind însă niciodată limitele acceptabilului) se impunea în fața adolescenților elitişti, cu uniformele lor inconfundabile. Această determinare nu se rezuma la activitatea şcolară; liceenii matematicieni, fizicieni, chimişti, biologi aveau cele mai multe abonamente la concertele Filarmonicii dintre toți elevii Iaşului, atât în stagiunile educative, cât şi în cele dedicate melomanilor pasionați. Negruzziştii erau singurii elevi ieşeni care, în număr impresionant, *chiar onorau* aceste abonamente cu prezența în sala de concert, urmând îndemnurile profesorului lor de muzică.

Florin Bucescu

Aşa l-am cunoscut pe octogenarul de astăzi, părintele profesor Florin Bucescu!

Un atribut al personalității sale inconfundabile a fost prietenia constantă cu mai tânărul profesor Viorel Bârleanu. Toți, dar absolut toți cei care îl cunoşteau pe unul, aflau neîntârziat şi despre celălalt, de parcă fire nevăzute, dar trainice îi legaseră pentru vecie.

Deşi n-am avut şansa să-l cunosc direct pe profesorul Viorel Bârleanu, am admirat popularitatea sa în viața muzicală a Iaşului, proverbiala prietenie de nezdruncinat a celor doi, rarele apariții publice în cuvântări de un umor cuceritor şi nu în ultimul rând rezultatele substanțiale ale unei cercetări ştiințifice de-o viață. Pentru muzicieni şi mai ales pentru folclorişti, tandemul Bucescu–Bârleanu a devenit emblematic de-a lungul mai multor decenii.

Cine i-a cunoscut mai îndeaproape pe cei doi profesori înțelege că harul pedagogic nu cunoaşte vârstă. În plus, amândoi au menținut deschise şi au îmbogățit două domenii ştiințifice aflate din păcate, în ultima vreme, în mare suferință la noi: folcloristica şi etnomuzicologia, pe de-o parte şi bizantinologia, pe de altă parte.

În pofida anilor adunați, cei doi prieteni-muzicieni s-au dovedit din nou, în acest februarie 2018, deținătorii secretului *tinereții fără bătrânețe*!

Cinste lor şi cinste celor care i-au sărbătorit din nou!

Carmen CHELARU

Hope VI

Andrei Licareţ

Ateneul Român a devenit din nou neîncăpător, cu ocazia celei de-a şasea ediţii a Hope Concert, un eveniment organizat de Hope and Homes for Children în sprijinul copiilor vulnerabili. Pe scenă au urcat Andra (laureată recent cu Premiul "Vedeta anului" la Gala Premiilor Anuale ale Revistei „Actualitatea Muzicală" a Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România), Smiley, violonistul Alexandru Tomescu, soprana Irina Iordăchescu, Zoli Toth Project, Doru Trăscău, liderul trupei The Mono Jacks, actorul Marius Manole şi pianistul Andrei Licareţ, acompaniaţi de Ansamblul Violoncellissimo condus de Marin Cazacu. Concertul a fost prezentat de Amalia Enache, alături de Dragoş Bucurenci. Numeroase personalităţi, vedete, reprezentanţi ai companiilor partenere, alături de cei peste 700 de spectatori au ales să îşi arate sprijinul pentru programele umanitare desfăşurate de Fundaţie. Alţi 78.000 de oameni au urmărit online momentele artistice impresionante dedicate celor mai vulnerabili copii ai României.

Violoncellissimo

Pentru a şasea oară, aşadar, la Ateneul Român, muzica clasică şi-a dat întâlnire cu teatrul şi muzica pop şi rock, în numele speranţei şi carităţii. Pe scena Hope Concert au răsunat acordurile binecunoscutei piese *„Dragostea rămâne"*, interpretată de Andra. Artista participa pentru a doua oara la Hope Concert, după ce anul trecut a interpretat piesa *„Iubirea schimba tot"* acompaniată tot de Ansamblul Violoncellissimo: *„Sunt fericită că, prin muzica mea, pot ajuta copiii vulnerabili, din familii cu venituri mici, copii care riscă să ajungă în grija statului, copii care sunt crescuţi în orfelinate. Mereu am susţinut faptul că muzica schimbă vieţi şi destine. Acest eveniment demonstrează cum şi cât de mult. Am vrut să transmit publicului ce mult înseamnă pentru mine familia şi că împreună putem schimba destine în bine. Am cântat din tot sufletul pentru această cauză"*. În decembrie 2017 ea a susţinut, tot la Ateneul Roman, concertul extraordinar de colinde *"Andra for Hope"*, în sprijinul copiilor aflaţi în programul de prevenire a separării copilului de familie, derulat de Hope and Homes for Children.

Andra

Smiley i-a invitat pe toţi cei din public să cânte alături de el refrenul melodiei *„Acasă"* - piesa dedicată familiei şi iubirii; el a fost acompaniat, în premieră, de violoncelele "dirijate" de Marin Cazacu, într-un aranjament orchestral special realizat de compozitorul Andrei Tudor.

Violonistul Alexandru Tomescu - Ambasador Hope and Homes for Children din 2012, a impresionat

acompaniamentul violoncelelor. Doru Trăscău, liderul trupei The Mono Jacks a interpretat împreună cu 35 de copii din ansamblul „Cor cu Dor" dirijat de Teodora Jaworski melodia rock „*1000 de Da*". Spectacolul s-a încheiat cu două melodii vibrante, emoționante - „*One day I'll fly away*" şi „*Ave Maria*", cântate de soprana Irina Iordăchescu, prim solistă a Operei Naționale Bucureşti.

Hope Concert 2018 a fost umbrită de dispariția în acest an a uneia dintre cele mai fervente susținătoare ale fundației, Prințesa Marina Sturdza. Toate dezideratele propuse de fundație vor prinde contur şi prin organizarea unor astfel de evenimente culturale de ținută, al căror personaj principal este MUZICA…. (Foto: **Mihnea Ciulei**)

Oana GEORGESCU

audiența prin interpretarea a două lucrări semnate de compozitorul Astor Piazolla. Actorul Marius Manole, care a interpretat un fragment din "*Micul Prinț*", acompaniat, la pian, de Andrei Licareț, a spus: „*Suntem norocoşi că putem dărui, că îi putem ajuta pe alții, dar planează şi asupra noastră o îndoială, ca şi în povestea Micului Prinț, cel care avea o floare. Şi viața noastră e ca o floare pe care poate să o strivească într-o dimineață cineva şi să nu o mai avem. Cred că această îndoială ne face să fim mai darnici, să fim mai aproape de semenii noştri. Fundației Hope and Homes for Children îi doresc să aibă putere, să viseze, să fie la fel de generoasă, de puternică şi de tânără şi să ajute toți copiii din instituții să ducă o viață normală.*"

Membrii Zoli Toth Project au adus muzica neconvențională pe scena Ateneului, prin piesele „*Cocoon*", „*Puls*" şi „*Hiperboreea*" interpretate la instrumente de percuție cu

Eveniment... distins

Al doilea album al trio-ului vocal masculin Distinto, prima trupă de pop-opera din țara noastră, marchează în acelaşi timp un deceniu de existență. Lansarea s-a făcut printr-un eveniment de bun gust, într-o atmosferă intimă, alături de artişti prieteni (Ianna Novac, Gheorghe Turda, Gabriel Alexandrescu, Gabriel Fătu, Marius Chină), presă, producători, impresari, colaboratori, nemaivorbind de familiile celor trei. Au ținut de asemenea să fie prezenți senatorul Ioan Chelaru, Tuncay Ozturk (fostul soț al Andreei Marin), designerii Dragoş Săndulache şi Ştefan Burdea, Radu Groza, fost manager al formației. Albumul intitulat semnificativ "10" conține 13 arii din opere, canzonette, evergreen-uri, melodii tradiționale reprezentative din circuitul internațional, piese de muzică uşoară românească – totul cântat în manieră pop-opera. De altfel, la lansare a fost oferit numerosului public un recital ce a inclus titluri originale de pe disc, între care "Aripi să zbori" de Daniel Alexandrescu, "Open your eyes" (feat Ianna Novac şi Anthony Icuagu) de Cristian Faur şi "Nu vreau să te pierd", interpretat chiar alături de compozitorul lucrării, Adrian Romcescu, dar şi remarcabila versiune a şlagărului lui Jolt Kerestely, "Copacul". Ca şi Ianna Novac, de altfel (soția tenorului Octavian Dobrotă), trupa Distinto este decisă să nu renunțe la tradiția pop-opera, care este, după cum se vede... în familie.

Lelia PRUNDU

Un Big Band, un Trio, un dirijor: „Jazz pe româneşte”

Dintre cei doi “Vărsători anunțați” pe afişul concertului „JAZZ PE ROMÂNEŞTE” din seara de 22 februarie a. c. a funcționat cu indubitabil succes pianistul **Petrică Andrei**, celălalt, bass-istul **Decebal Bădilă** fiind indisponibil, pe motive de sănătate. Ca invitat de marcă al tradiționalei gazde – **Big band-ul Radio** coordonat cu recunoscută competență de dirijorul **Ionel Tudor**, virtuozul claviaturii în alb şi negru **Petrică Andrei** s-a manifestat măiastru în ambele ipostaze, ca solist al Big band-ului şi deopotrivă lider de trio, alături de el evoluând în sincronă concordanță de spirit şi pulsație ritmică bass-istul **Adrian Flautistu** şi bateristul **Vlad Popescu**. Totuşi. numele marelui absent **Decebal Bădilă** s-a regăsit înscris împreună cu **Andrei** şi **Popescu** pe genericul albumului discografic de trio numit „Second Meeting”, lansat în foaierul Sălii Radio la finele concertului.

Primele trei momente muzicale ale programului oferit publicului prezent în sală dar şi concomitent radio-ascultătorilor posturilor **România Cultural** şi **România Muzical** au beneficiat nu doar de admirabile aranjamente orchestrale, în chip fidel concretizate sonor de instrumentişti, ci şi de aportul creativ realizat solistic de **Cristian Soleanu** - saxofon tenor, saxofon sopran, **Silviu Groaza** - trompetă, **George Natsis** - pian, valoroşi improvizatori; ne referim la piesele „Groovin’ Hard” (**Don Menza**), „Cute” (**Neal Hefti**), „Heartland” (**Pat Metheny**, **Lyle Mays**, arr. **Peter Herbolzheimer**)

A fost apoi rândul lui **Petrică Andrei** să-şi fructifice în compania **Big band-ului Radio** fecunda inventivitate improvizatorică în veritabile tirade sonore şi învăluitoare armonii pe claviatură, ca protagonist al cunoscutelor piese: „Round Midnight” de **Cootie Williams** şi **Thelonious Monk** cucerind prin seducătoarele alchimii timbrale ale aranjamentului semnat de **Dave Barduhn**, apoi „Night In Tunesia” – creație a trompetistului **Dizzy Gillespie**, regândită într-un avatar alert, plin de vitalitate, de compatriotul nostru **Peter Herbolzheimer**. În cea de a doua piesă menționată s-a remarcat solistic, pe lângă **Petrică Andrei**, mereu inspiratul trompetist **Sebastian Burneci**.

Absolvent al **Universității Naționale de Muzică din Bucureşti**, înzestrat discipol al regretaților mentori **Marius Popp** şi **Anton Şuteu**, abil mânuitor al clapelor, şef de formație şi prolific compozitor, având la activ sute de apariții live în țară şi dincolo de fruntarii, şase albume discografice ca lider şi sideman şi un important palmares de meritate recunoaşteri – distincții şi prezențe în finalele unor competiții naționale şi internaționale, la Costineşti, Cluj, la Vilnius în Lituania, la Gexto/Bilbao în Spania, la Paris ca finalist al exigentului Concurs de piano-jazz „Martial Solal”, răsplătit şi cu două premii de creație acordate în anii 2001, 2006 de **Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România**, uniune de creație al cărui membru este din anul 2000, **Petrică Andrei** a continuat concertul de la Sala Radio în formulă de trio. Astfel, în extatic parteneriat interpretativ cu versatilul contrabass-ist **Adrian Flautistu** şi **Vlad Popescu** – un ritmician de forță şi de fantezie, pianistul a dat măsura talentului şi a înzestrării sale artistice, într-un veritabil ***concert în concert*** cuprinzând tălmăcirea a nu mai puțin de şase secvențe sonore: „Poinciana”, autori **Nat Simon** şi **Buddy Bernier,** „Bluesette” de **Jean-Baptiste Toots Thielemans**, „What Is This Thing Called Love” de **Cole Porter**, „October Day” – autor **Petrică Andrei**, „The Eye Of Hurricane” – de **Herbie Hancock** şi „Dedicated Waltz” – o altă compoziție a lui **Petrică Andrei** (inclusă în discul omonim).

Şi fiindcă totul e bine când se termină cu blues, în epilogul reuşitului act de devoțiune interpretativ-creativă pe altarul jazz-ului, cei trei invitați, cei şaisprezece instrumentiştii ai **Big band-ului Radio** şi dinamicul dirijor **Ionel Tudor** şi-au unit forțele în scintilanta interpretare conferită uneia dintre cele mai reprezentative creații aparținând muzicianului de excepție care a fost **Peter Herbolzheimer**, „Blues In My Shoes”, repetată la cererea insistentă a publicului. O temă-vitrină în transfigurarea căreia au preluat succesiv ştafeta solistică **Achilles Pitoulias** la saxofon bariton, **Diana Suciu** la saxofon tenor, **Paolo Profeti** - saxofon alto, **Silviu Groaza** şi **Sebastian Burneci** la trompete, **Cristian Soleanu** la saxofon tenor, **Vlad Popescu** - baterie, iar la pian, desigur, **Petrică Andrei**.

Petrică Andrei

Un regal de muzică bună, îndelung aplaudată!

Florian LUNGU

BLUZĂU

Se ştie mai puţin că la Buzău, unde se organizează longevivul şi valorosul festival de rock "top t", aceiaşi pasionaţi organizatori au pus pe picioare un festival de blues, care are şi el, iată, o vechime de 21 de ani sub o titulatură extrem de ingenioasă: BLUZĂU.

Ultima ediţie, BLUZAU 21, s-a desfăşurat timp de trei seri pe două scene - No Limit şi Cafeneaua Artiştilor - cu o "reţetă" care se pliază exact pe profilul declarat al festivalului: blues, jazz şi altceva.

Florentin Milcof "Othello" a propus un nou concept de recital, Călin Pop (Celelalte Cuvinte) şi Marius Pop, tată şi fiu, alături de muzicieni de marcă, oferă un "fusion" care

Florentin Milcov

lipsea din peisajul muzical românesc, Berti Barbera şi Nicu Patoi, un duet care a prezentat piese din viitorul album "The Blue Drop". Capetele de afiş au fost ABRA, o constelaţie de muzicieni timişoreni (Adrian Dinu Schwartz, Christian Podrazky, Horea Crişovan şi Florin Cvasa) foarte greu de "prins" pe scenele româneşti, respectiv Mike Godoroja and Blue Spirit cu invitat special, actorul Eugen Cristea, în spectacolul "Diavolul şi Robert Johnson", o poveste despre originile bluesului cu muzica lui Robert Johnson şi poemele lui Langston Hughes şi Walt Whitman. Prima seară a aparţinut concertului special cu Phoenix, în deschidere Iron Cross. S-au adăugat la aceste recitaluri lansări de discuri şi cărţi, expoziţii de artă, întâlniri prieteneşti cu muzicienii.

„Festivalul Castanilor – In memoriam Gabi Dobre"

Cea de-a XVIII-a ediţie a Festivalului Concurs Naţional de Muzică Folk „Festivalul Castanilor – In memoriam Gabi Dobre", festival organizat de Casa de

Vasile Şeicaru

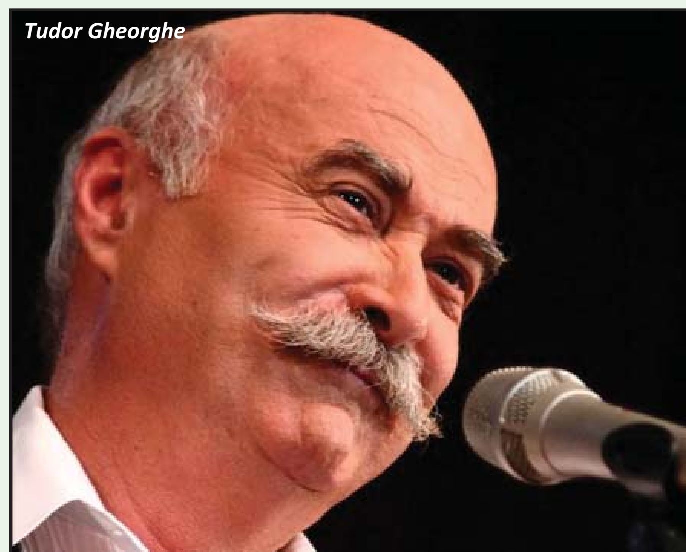
Cultură "Ion Luca Caragiale" a Municipiului Ploieşti, director Luminiţa Avram, s-a desfăşurat timp de două zile la Teatrul "Toma Caragiu".

În prima zi a avut loc Concursul Naţional de Interpretare a Muzicii Folk, urmat de recitaluri: grupul Arhaic, Ducu Bertzi & Friends, Vasile Şeicaru & Nicolae Matei (claviaturi). În a doua seară a avut loc Gala Laureaţilor, apoi recitaluri: Tatiana & Marius Ojog, Cosmin Vaman, Alexandra Andrei şi Trupa Spam, Alifantis & Fragileband.

Juriul format din: Titus Andrei - preşedinte, Mihai Cosmin Popescu, Viorel Gavrilă, Ducu Bertzi, Iulian Anghel - profesor de chitară la Liceul "Carmen Sylva" Ploieşti a stabilit acordarea premiilor după cum urmează: *Marele Premiu şi Trofeul Festivalului – Grupul Cântec Nou din Ploieşti, judeţul Prahova; Premiul special „Gabi Dobre" – Kethy Bivolaru din Bucureşti; Premiul de interpretare grup – Grupul Unda din judeţul Braşov; Premiul de interpretare solist –Radu Comănescu din Moineşti, judeţul Bacău; Premiul de creaţie – Liviu Băiţel din Eforie Nord, judeţul Constanţa; Premiul de măiestrie instrumentală – Cosmin Mariciuc din Săveni, judeţul Botoşani; Premiul de popularitate – Octavian Broşteanu din Alexandria, judeţul Teleorman; Premiul special BES România – Şerban Goşa din Alba Iulia, judeţul Alba; Premiul Redacţiei Radio România Actualităţi – Patricia Thomits din Sibiu, judeţul Sibiu;*

" Iarna simfonic aniversar"

Împătimit interpret al baladelor şi poeziilor româneşti, Tudor Gheorghe a susţinut nu unul, ci două concerte (la cererea publicului) intitulate **"IARNA SIMFONIC ANIVERSAR"** la Sala Palatului, care au încheiat ciclul "ANOTIMPURILE POEZIEI ROMÂNEŞTI"

Tudor Gheorghe

Lucrarea constituie o suită simfonică în cinci părţi, în care au fost integrate organic, pe lângă poemele de iarnă, motive melodice din sfera colindelor tradiţionale. Tudor Gheorghe a fost acompaniat, pentru prima oară, de Orchestra şi Corul Naţional Radio, sub bagheta dirijorului şi orchestratorului Marius Hristescu.

Din frumoasa prezentare a concertului spicuim: "Pe maestrul Tudor Gheorghe îl putem vedea foarte rar la televizor şi mai des pe scena Sălii Palatului, atunci când mai pregăteşte un spectacol atipic vremurilor pe care le trăim. Nu face parte din showbiz, el este un truditor pe tărâmul culturii, iar posturile de televiziune nu au niciun interes să promoveze cultura, fug doar după vedetele care le aduc audienţa".

Dorin MUNEA

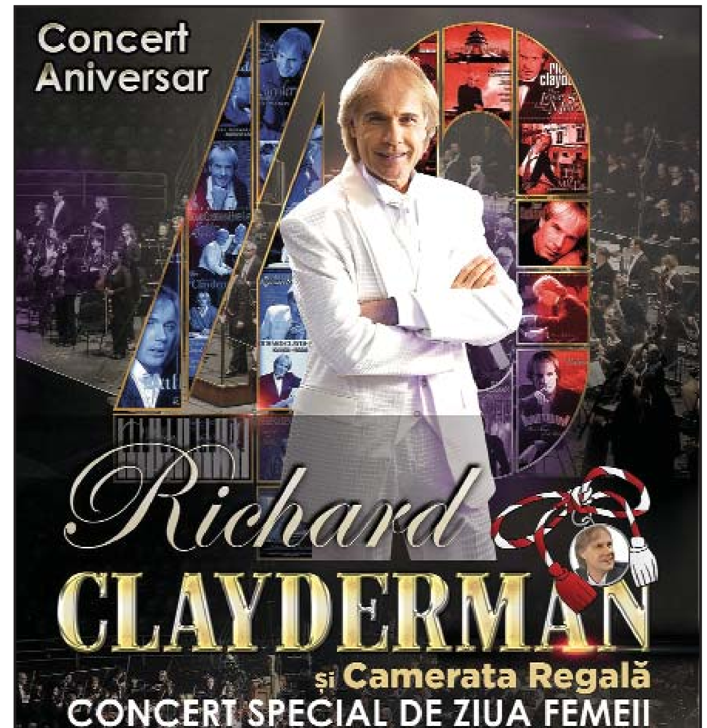
Richard Clayderman, călător prin România

Richard Clayderman a revenit în țara noastră la început de martie, la invitația organizatorului turneului național, Stoian Anghel, special pentru a celebra Femeia, prin concerte desfăşurate sub semnul iubirii, muzicii şi sensibilității. *"The Prince of Romance"*, aşa cum este recunoscut artistul (după cum l-a numit Nancy Reagan), a fost protagonistul unor seri de neuitat alături de Camerata Regală, care l-a acompaniat.

Turneul a început pe 6 martie la Braşov (Sala Sporturilor), după care a doua zi a urmat Cluj Napoca (Opera Națională Română). Pe 9 martie celebrul muzician a concertat la Casa de Cultură a Sindicatelor din Constanța, apoi a fost prezent la Bacău, pe 10 martie, la Teatrul de Vară "Radu Beligan", iar pe 11 martie la Piteşti, la Casa de Cultură a Sindicatelor.

Intrat în Cartea Recordurilor cu titlul de *"cel mai de succes pianist din toate timpurile"*, Richard Clayderman (este de origine franceză, pe numele său real Philippe Pagès, născut la Romainville, lângă Paris) creează o fascinantă poveste de iubire cu fiecare concert pe care îl susține. Acordurile de pian, compozițiile de excepție care l-au făcut celebru şi carisma care încântă publicul de pretutindeni se îmbină perfect, generând o stare de grație care învăluie spectatorii.

Cu o carieră impresionantă, de peste 40 de ani, Richard Clayderman este şi a rămas un artist de excepție, pentru care spectaculosul nu are limite. Poate fi considerat un recordman absolut: a vândut peste 80 de milioane de discuri, a înregistrat peste 1000 de melodii şi a susținut peste 2000 de concerte, a cucerit 340 de Discuri de Platină pentru vânzările de albume, iar muzica sa continuă să emoționeze orice generație. A susținut numai în Japonia peste 850 de concerte, mai bine de 25 de ani din viața sa i-a petrecut în străinătate, în turnee, a parcurs peste 3 milioane de kilometri (practic a înconjurat de 70 de ori Pământul şi a parcurs de 9 ori distanța de la Pământ la Lună). Iar spectaculozitatea cifrelor - record ce caracterizează cariera muzicianului, nu se opreşte aici: a călătorit de 5.000 de ori cu avionul, de 30.000 ori cu maşina, de 400 ori cu trenul, de zeci de ori cu vaporul şi de câteva ori cu elicopterul. A fost de 50 de ori în Japonia, de 40 de ori în China, de 60 de ori în America de Sud, de zeci de ori în SUA şi Australia, a cântat pe 4000 de piane diferite şi a fost invitat de peste 700 show-uri de televiziune. A evoluat în fața a peste 6 milioane de spectatori, a primit 50.000 de buchete de flori, a semnat peste 70.000 de autografe şi a interpretat de aproape 9.000

de ori *"Baladă pentru Adéline"*. Richard Clayderman i-a acompaniat şi pe compatrioții săi, Michel Sardou, Thierry LeLuron şi Johnny Hallyday.

În România este un obişnuit al scenelor lirice şi al marilor săli de concerte unde concertează aproape în fiecare an. În 2013, cu ocazia aniversării a 60 de ani, Richard Clayderman a revenit spectaculos în atenția mondială cu noul său album intitulat *"Romantique"* (Decca) care s-a bucura de un succes răsunător. Acesta conține 13 adaptări pentru pian ale celor mai frumoase teme din musicaluri celebre - *"West Side Story"*, *" Les Misérables"*, filme - *"Lista lui Schindler"*, arii celebre din opere – *"Nessun' Dorma"*, *"O Mio Babbino caro"*, fără a uita *"Balada pentru Adéline"*, care a stat la originea carierei sale fulminante. Pentru acest album, Richard Clayderman a înregistrat pe pianul său "Steinway Grand Concert" în studioul Meudon şi a insistat să fie acompaniat de Orchestra Simfonică a Bulgariei, la Sofia.

Richard Clayderman a început să studieze pianul al vârsta de 6 ani, sub îndrumarea tatălui său, profesor de pian. La 12 ani era admis la

Conservatorul de Muzică, iar patru ani mai târziu cucerea primul mare premiu. Totul îi prevestea o mare carieră de pianist, când, la 16 ani a vrut să abandoneze studiul muzicii clasice şi doar la rugămintea tatălui său, bolnav, a acceptat să devină pianist acompaniator şi muzician de studio… In 1976, la 23 de ani, hazardul îl alege cu ocazia unei audiţii pentru interpretarea "*Baladei pentru Adéline*", moment care îi deschide porţile unei cariere strălucitoare de pianist de excepţie. Atunci, un cunoscut producător francez, Olivier Toussaint, căuta pentru prietenul său, Paul de Senneville, un pianist care să îi interpreteze balada compusă cu ocazia fiicei sale nou născute – Adéline... *"Mi-a plăcut imediat!"* – spunea Paul de Senneville despre tânărul muzician. "*Modul special în care atingea clapele pianului, personalitatea şi look-ul special ne-au impresionat şi pe mine şi pe Olivier, iar decizia am luat-o pe loc! L-am ales pe Philippe*". Noul nume - Richard Clayderman, l-a luat după cel al bunicii sale, iar *"Balada pentru Adéline"* s-a vândut în 22 de milioane de exemplare în aproape 40 de ţări.

Richard Clayderman a fost acompaniat de mari orchestre ale lumii, dintre care amintim London Royal Philharmonic Orchestra, Tokyo Symphony Orchestra, Beijing Radio Symphony Orchestra, Queensland Symphony Orchestra – Australia, New Zealand Symphony Orchestra, Hong Kong Symphony Orchestra.

Celebrarea aniversării a 40 de ani de carieră cu *Richard Clayderman World Tour 2017* (84 de concerte în peste 20 de ţări) continuă şi în acest an, prima escală fiind România, după care urmează Brazilia (aprilie), Japonia (mai), Belgia (iunie) şi Rusia (septembrie). Deocamdată… (Credit foto: **James McMillan**)

Oana GEORGESCU

Patru decenii de carieră artistică

În caleidoscopicii ani `70. intrarea în scenă a "noii simplităţi" coroborate tendinţei din ce în ca mai accentuate de a promova Neoromantismul ca replică de stare dată anterioarei explozii a orientărilor avangardiste şi debuşeurilor experimentale, a atras după sine un cumul de reacţii; în acest context, fenomenul **Clayderman** a fost investit cu o relevanţă cu totul aparte, întruchipând practic tipologia omului-artist care modelează, cu eleganţă dar şi familiaritate, elementele proprii stilului clasic pentru a le insera în arhitecturi structurale specifice altor genuri precum pop ori jazz.

foto: Marius Vârjoaica

Supranumit Prince of Romance, parizianul Philippe Pagès sau, după numele cu care a devenit cunoscut în întreaga lume, **Richard Clayderman**, şi-a marcat cu brio, peste ani, evoluţia artistică. Tranziţia lui Philippe Pagès de la postura de interpret "clasic", apoi cea de acompaniator al unor figuri marcante precum Michel Sardou sau Johnny Hallyday, către investirea cu atributele personalizate ale unui veritabil star a fost clar favorizată de recordul de vânzări înregistrat odată cu lansarea inocentei *Ballade Pour Adéline*. Arc peste timp, recenta aniversare a celor patruzeci de ani de carieră s-a metamorfozat într-un grandios turneu mondial derulat consecutiv în 2017 şi 2018, acoperind nu mai puţin de patru continente (pe teritoriul Chinei, Lituaniei, Letoniei, Finlandei, Armeniei, Spaniei, Croaţiei, Serbiei, Macedoniei, Cehiei, Coreei de Sud, Japoniei, Australiei, Taiwanului, Americii Centrale şi de Sud, Singaporelui, Irlandei, Canadei, SUA, Israelului, Braziliei, Belgiei, Iranului, Rusiei şi României).

După cum ne aşteptam, ideea de a particulariza prezenţa pianistului francez pe scena Sălii Palatului printr-un eveniment centrat pe sărbătorirea zilei de 8 martie s-a bucurat de un previzibil succes. Am regăsit intacte, pe parcursul întregului concert, principalele atuuri ale manierei sale interpretative: modul calm, relaxant, de adresare sonoră, firescul şi căldura rostirii instrumentale, îmbinarea expresivă a stilurilor abordate care i-au justificat ascensiunea, înregistrările sale fiind recompensate de-a lungul timpului cu peste 260 Discuri de Aur şi 70 de Platină. Evident, nu aveau cum să lipsească, din rememorarea listei hiturilor sale (acompaniate cu acurateţe şi sensibilitate de către talentaţii membri ai Cameratei Regale bucureştene) *Ballade pour Adéline*, *Souvenirs d`Enfance*, *Marriage D' Amour*, *Nostalgy*, mostre din arsenalul componistic al prolificului Paul de Senneville şi din creaţia producătorului Olivier Toussaint, aşa cum nu puteau lipsi evocările retro – amintind de epoca ragtime-ului sau de celebrele titluri care portretizează Parisul muzical, asezonate cu exemplificări din coloanele sonore ale unor pelicule de referinţă semnate de compozitori de top precum Ennio Morricone ori Vangelis, dar şi din arhicunoscutele *La La Land* şi *Agentul 007*. Reperelor deja enumerate li s-au adăugat un colaj din piesele lui Elton John şi câteva inspirate momente jazzistice – pete de culoare care au evidenţiat varietatea disponibilităţilor improvizatorice şi a spectrului dinamic, calităţi pe care **Richard Clayderman** şi le valorifică, de altfel, cu vizibilă plăcere, în decursul fiecărei apariţii publice.

Traversând deceniile, în anul de graţie 2018 al unei epoci în care fiecare dintre noi şi-a asumat vulnerabila condiţie de trăitor al unui mileniu frământat, din ce în ce mai înstrăinat de emoţia ingenuă, aplauzele auditoriului au demonstrat la finalul spectacolului că simbolistica fenomenului **Clayderman** a învins, cel puţin până acum, trecerea timpului!

Loredana BALTAZAR

"Providența" Margaretei Pâslaru

Lansarea albumului aniversar *"Providența"* al Margaretei Pâslaru a coincis cu sărbătorirea celor 60 de ani *"activi pe multiple planuri"*, muzicale, artistice şi caritabile. Să ne amintim faptul că *"visătoarea care luptă pentru visele sale"*, a debutat în 1958 la Casa de Cultură *"Grivița Roşie"*, fiind acompaniată de Paul Ghentzer. Zece ani mai târziu, Margareta Pâslaru a fost aleasă să reprezinte România la prima ediție a Festivalului *„Cerbul de Aur"*. Juriul internațional i-a acordat o Mențiune, fapt ce a plasat țara noastră printre laureații ediției inaugurale. Astfel, artista a fost invitată în anul următor să susțină un recital extraordinar acompaniată de formația condusă de Rolf Albricht.

De mai bine de 25 de ani, toate albumele realizate şi lansate au avut o finalitate umanitară. Şi de data acesta, drepturile de autor obținute din vânzarea albumului vor fi donate Asociației Nevăzătorilor din România, reprezentată la eveniment de preşedintele acesteia Tudorel Tupiluşi, dar şi de numeroşi membri. Şi toate acestea pentru că, aşa cum spunea Margareta Pâslaru, *"în tinerețe ne străduim să ne facem un nume. La maturitate trebuie să folosim* <<numele>> *spre binele altora"*...

Albumul de autor, ce cuprinde 20 de melodii (muzica aparține Margaretei Pâslaru, care semnează şi versurile câtorva dintre piese) este un proiect discografic produs de *"e-Multimedia"* (Andrei Enescu, director Radio Clasic, unde emisiunea *„Margareta Pâslaru de vorbă cu...."* se bucură de mare audiență) şi sponsorizat de Ion Antonescu (Marshal) şi UCIN. Înregistrările au avut loc în studioul

cu George Nicolescu şi soția acestuia

compozitorului Jolt Kerestely, cu care artista lucrează din anul 1964, iar masterizările au fost realizate de Andrei Kerestely.

''Numeroase CD-uri au inclus compilații cu sutele de piese ale celor 65 de compozitori care m-au solicitat, au fost peste 800 de înregistrări, iar altele, din repertoriul internațional - filme, compoziții muzică şi text, sau inspirate de versurile poeților, au adus bucurie milioanelor de ascultători. Prin urmare, la ceas aniversar, vă dăruiesc proprii compoziții izvorâte din preaplinul frământărilor'' - a mărturisit artista. *"De-a lungul anilor, m-au ales 65 de compozitori, regizori de televiziune, teatru, film, Radio, ceea ce a devenit un stimulent constant. Astfel, mi-am*

diversificat paleta posibilităților artistice. Şi noul album de autor confirmă varietatea melodică şi tematică. *Gândul mă poartă acum către George Grigoriu, primul compozitor care mi-a remarcat timbrul vocal; inspirat, a scris pentru mine 29 de piese apărute pe zeci de discuri, inclusiv cele din coloana sonoră a filmelor <<Tunelul>> şi <<Împuşcături pe portativ>>"*...

Celebra piesă *"Lasă-mi, toamnă, pomii verzi"* - cel mai longeviv şlagăr, se bucură de participarea actorilor Emilia Popescu, Marius Manole, Rodica Mandache, Mihai Bisericanu, Anca Sigartău, Silviu Biriş, Florin Zamfirescu. Încă de la finele anului trecut, artista lansase un prim single de pe acest nou disc cu melodia *„O furnică poetă"* (muzica: Margareta Pâslaru, versuri: Ana Blandiana): *„Distinsa doamnă Ana Blandiana mi-a oferit un volum de versuri ilustrat de Doina Botez"* – mărturisea artista onorată de UARF (Uniunea Autorilor şi Realizatorilor de Film) în 2016 cu Premiul de Excelență pentru întreaga carieră şi cu placheta "Artist plurivalent". *"Am savurat lectura cărții* <<Întâmplări din grădina mea>> *schițând la pian diverse melodii. Versurile care m-au inspirat şi-au păstrat prospețimea..."*.

Compozitorii Jolt şi Andrei Kerestely, Stela Enache, George Nicolescu (piesa „Nani Făt-Frumos" este interpretată de George Nicolescu şi fetița Angela Gheorghiu), Natalia Guberna, actrițele Emilia Popescu, Eugenia Şerban şi Monalisa Basarab, Venera şi Paul Stângă (Casa de Discuri EUROSTAR), Alexandra Cepraga, Lucia Popescu Moraru, Augusta Lazarov Petrescu, Florentina Opriş au fost doar câțiva dintre cei care au ținut să o susțină şi să obțină primele autografe pe albumele caritabile, alături de zecile de admiratori.

„Fericită coincidență! 2018 marchează Marea Unire, 90 de ani de Radio, iar pentru mine 60 de ani activi, de la debutul care a creat un impact durabil." – mărturisea Margareta

Pâslaru. *„În 1968 serbam primii zece ani* One-woman *show cu trupa Rolf Albricht; aveam 25 de ani. Peste Ocean, în 1998, am recapitulat 40 de ani activi prin recitalul* <<Vine, vine... Margareta>> , un *turneu în Canada şi SUA cu trupa Radu Goldiş, apoi a venit 2008 şi am aniversat cei 50 de ani de carieră, în Aula Uniunii Compozitorilor... Viața artistică dăruită publicului a continuat prin creații proprii, muzică populară, emisiuni radiofonice, cartea* <<Eu si Timpul>>, *susținerea tinerilor, acțiuni în folosul societății. Numeroase CD-uri au inclus compilații cu piesele celor 65 de compozitori care m-au solicitat, sute de piese. Prin urmare, la aniversarea din 2018 vă dăruiesc proprii compoziții izvorâte din preaplinul frământărilor mele. (...) Risc de când mă ştiu, cu fiecare primă audiție, cu fiecare emisiune TV, cu fiecare compoziție proprie, risc! Longevitatea creatoare, activitatea neîntreruptă pe multiple planuri au perpetuat dinamica maturității roditoare. O constantă în diversitatea albumului rămâne starea descrisă de poetul Virgil Carianopol, în care m-am regăsit:* <<Sunt flacără, sunt jar, sunt pară, merg printre oameni luminând... Şi ard şi ard aşa într-una...>> (compoziția „Flăcări" – n.a.). *Instinctiv, am păstrat melosul românesc adăugând ritmuri contemporane. În fiecare deceniu am rezonat la prezentul acelei epoci, beneficiind de orchestrații ancorate în actualitate. Mulțumesc orchestratorilor Andrei Kerestely, Călin Grigoriu, George Popa, Nicu Patoi şi Radu Goldiş, pentru flexibilitate, pentru că mi-au respectat armoniile, sugestiile, ceea ce a sudat colaborări de durată".* Printre orchestratorii pieselor incluse în albumul *„Providența"* s-au numărat şi Mircea Drăgan, Rolf Albrich, Adrian Antonescu, remarcând şi piesa *„Ceasul vrăjitor"* cu Margareta Pâslaru, la pian, solo-ul de violoncel al lui Ştefan Cazacu şi cel de acordeon al lui Paul Gheorghe. (Foto: Lucian Năstase)

Oana GEORGESCU

cu Emilia Popescu, Alexandra Cepraga, Jolt Kerestely, Oana Georgescu, Andrei Enescu

Fuego: „Am încredere-n dragostea ta"

Sub etichetă Euromusic, Paul Surugiu-Fuego ne-a propus un album ce reuneşte creații ale compozitorilor şi poeților din România şi Republica Moldova, în maniera care l-a făcut atât de iubit de ambele maluri ale Prutului. Încântă titluri cum ar fi "Steaua mea" de Jolt Kerestely, "Eşti visul meu" de Adrian Romcescu, "Am încredere-n dragostea ta" de Petre Găluşanu (primul compozitor care i-a încredințat melodii originale), "Hai cu mine, dragostea mea!" de George Nicolescu, "Cât trăim", "Poveste" - ambele de Paul Surugiu-Fuego, "Gândurile mele" de Yan Raiburg, dar şi momentele poetice pe versuri de Nicolae Dabija, Narcis Avădănei, Laura Niculescu. Artistul este, iată, nu numai interpret, dar şi compozitor sau actor, repertoriul său fiind absolut incredibil, cu sute de piese cântate în concerte sau gravate pe discuri.

Les Elephants Bizarres: „Seen"

Formația bucureşteană s-a format in anul 2007 şi a lansat albumele "Hello" şi "Zoologic" în diverse formule de echipă. Acest al treilea este imprimat în formula Enver Mamut, Mihai Marin, Ştefan Matei, Teodor Amarandei, Bogdan Alexandrescu. Stilul eclectic al formației, numit deseori "electro-pop-rock", este prezent şi în cele 11 piese ale discului, cântate în majoritate, ca de obicei, în engleză (doar trei în română). Acest album este încă un pas spre evadarea formației din zona underground.

Istoria unui festival (V)

Erori

În 2015, la prima sa ediţie ca director artistic şi prezentator, Carlo Conti şi-a propus o audienţă de 38% şi a depăşit-o. Lumea urmăreşte în Italia festivalul de la Sanremo cu sufletul la gură, sistemul de desfăşurare şi jurizare pare ideal, cu toate acestea au fost eşecuri şi erori grave, în sensul că melodii foarte bune (cum s-a dovedit ulterior) sau interpreţi tineri talentaţi au avut clasări modeste în ierarhia finală, deşi fiecare ″campion″ finalist are nu mai puţin de 4 ocazii de a-şi dovedi valoarea, iar tinerii – de 2. Dar iată exact desfăşurarea festivalului, în cele 5 zile. Prima seară: cântă 10 ″big″ (Campioni), evoluţia fiind notată cu 50% prin televot şi 50% de jurnaliştii din ″sala stampa″. Seara a II-a: cântă ceilalţi 10 ″campioni″, la sfârşitul concertului anunţându-se o primă clasificare; cântă 4 ″nuove proposte″, notate tot aşa prin televot şi de jurnalişti. A III-a seară: concert ″cover″, în care toţi cei 20 de ″campioni″ reiau titluri celebre; cântă ceilalţi 4 de la ″nuove

C. Conti cu Virginia Raffaelli şi Mădălina Ghenea

proposte″ şi 2, din ambele seri, sunt eliminaţi. A IV-a seară: cântă iarăşi cei 20 ″big″ şi 4 dintre ei vor fi eliminaţi; cântă tinerii rămaşi în concurs şi se anunţă învingătorul secţiunii lor, ″Nuove proposte″. Sâmbătă (Gala): cei 16 ″big″ reţinuţi cântă din nou şi se anunţă ordinea primilor 3 clasaţi, cu următoarea contribuţie la procentele de vot: 40% televoting, 30% juriul specialiştilor şi 30% juriul demoscopic. Dar, cum spuneam, nimic nu este infailibil, tot publicul restabilind, în timp, ″clasamentul″ - am dat la un moment dat exemplul lui Tony Renis cu imensul succes mondial ″Quando quando quando″, dar au fost zeci de situaţii similare. Vasco Rossi, Gino Paoli, Zucchero, Renato Zero, Ornella Vanoni, Elio e le Storie Tese, Patty Pravo, Enzo Jannacci, Fiorella Mannoia sunt doar câţiva dintre cei care au ieşit cu tristeţe din scenă la Sanremo, cântecele lor nefiind premiate (să nu uităm totuşi că e un concurs de creaţie, la urma urmei, dar insuccesul se răsfrânge automat asupra vedetei). Au rămas cu gura căscată toţi melomanii când au aflat că foarte tânărul Vasco Rossi s-a clasat... penultimul în 1983, cu ″Vita spericolata″, cântec care a devenit un adevărat ″clasic″ al

Patty Pravo

muzicii italiene şi un manifest pentru toate generaţiile. Anul următor piesa a ocupat locul 6 în topul discurilor single, iar starul rock a făcut, tot la Sanremo, un gest de frondă, salutând publicul şi părăsind scena, cântecul continuând în playback... Alt caz de talent nerecunoscut la timp la Sanremo a fost al lui Zucchero ″Sugar″ Fornaciari: în 1984 melodia sa ″Donne″ a fost desfiinţată de critici şi ignorată de jurii, situaţia repetându-se în 1986, la a patra participare a artistului la festival, când a fost clasat pe... penultima poziţie cu ″Canzone triste″, ceea ce nu l-a împiedicat să devină unul din cei mai mari interpreţi de blues, nu numai din Italia. Situaţia lui Renato Zero a fost uşor diferită, pentru că deşi s-a clasat pe locul 2, datorează festivalului renaşterea sa artistică. A participat în 1991

Fiorella Mannoia

pentru prima oară, cu ″Spalle al muro″, piesă scrisă de Mariella Nava, publicul ovaţionându-l în picioare la finele evoluţiei; a câştigat atunci, cum am consemnat, Riccardo Cocciante cu ″Se stiamo insieme″, dar pentru Zero a fost un triumf. La aceeaşi ediţie 1991 un alt monstru sacru, Enzo Janacci, a trebuit să se mulţumească doar cu un premiu al criticii, pentru ″La fotografia″, cântată ″în dublură″ cu

actriţa Ute Lemper. Din 8 prezenţe la festival, Patty Pravo (pe numele real Nicoletta Strambelli) a ajuns de 7 ori în finală, fiind recompensată doar cu două premii ale criticii, în 1984 şi în 1997... În 2013 a câştigat Marco Mengoni (fără succes apoi la Eurovision, conform regulii căreia

Autorul cu Zucchero

câştigătorul de la ”Campioni” reprezintă Italia la competiţia europeană), dar Elio e le Storie Tese merita mai mult cu ”La canzone mononota”, dovadă că a obţinut toate cele 3 premii speciale! Cel mai dureros a fost însă cazul lui Luigi Tenco, care a venit în 1967 la Sanremo cu melodia ”Ciao amore ciao”, cântată, cum era regulamentul atunci, de doi artişti diferiţi. Piesa n-a fost apreciată de public şi n-a intrat în finală, clasându-se pe locul 12 în ierarhia ”votului popular”. Disperat, cantautorul s-a întors la hotel şi s-a sinucis, dar cântecele sale continuă să fie apreciate, aşa cum veţi afla din paragraful următor.

Respect

Seara a treia a festivalului este rezervată în mod tradiţional unei secţiuni cu rol în aprecierea generală, fireşte (deşi la gală, ca la gimnastică, se reporneşte de la zero), dar şi cu un câştigător separat: omagiul (poate încetaţi să mai scrieţi ”tribut”, dragi tineri confraţi, tributul sau haraciul erau cu totul altceva!) adus marilor cântece italiene din toate timpurile de către cei 20 de concurenţi, plus câţiva invitaţi. Ce ne-a împiedicat oare şi pe noi românii să preţuim ca atare bijuteriile muzicii noastre uşoare, în concerte retrospective, nostalgice, la Mamaia sau la ”Cerbul de aur”? Evident, necunoaşterea acestora şi lipsa crasă de respect faţă de înaintaşi! Trecând în revistă seara reluărilor (”cover”, s-au molipsit şi italienii...) ne dăm seama cum şi interpreţii peninsulari foarte tineri şi care abordează alt gen muzical, să zicem hip-hop, cunosc, respectă şi îndrăgesc marile şlagăre ale trecutului. Aşadar Annalisa a cântat ”Ti sento” (Matia Bazar), Bianca Atzei fatalul ”Ciao amore ciao” al lui Luigi Tenco (tot de la Tenco a preluat Gianluca Gignani ”Vedrai vedrai”), Malika Ayane - ”Vivere” (Vasco Rossi), Alex Britti - ”Io mi fermo qui” (I Dik Dik – vă mai aduceţi aminte de ei?), Chiara - ”Il volto della vita” (Caterina Caselli), Dear Jack - ”Io che amo solo te” (Sergio Endrigo), Grazia Di Michele şi Platinette (Mauro Coruzzi) - ”Alghero” (Giuni Russo), Lara Fabian - ”Sto male” (Ornella Vanoni), Lorenzo Fragola - ”Una citta per cantare” (Ron), Irene Grandi - ”Se perdo te” (Patty Pravo), Il Volo - ”Ancora” (De Crescenzo), Marco Masini - ”Sara per te” (Nuti), Moreno - ”Una carezza in un pugno” (Adriano Celentano), Nek - ”Se telefonando” (Mina), Nesli - ”Mare mare” (Carboni), Raf - ”Rose rosse per te”, Nina Zilli - ”Se bruciasse la citta” (ambele ale lui Massimo Ranieri), Anna Tatangelo - ”Dio come ti amo” (Domenico Modugno).

Pippo Baudo şi soţia sa, celebra soprană Katia Ricciarelli

Aşadar, Tenco şi Ranieri au fost evocaţi de câte două ori, în rest unele titluri pe care le găsiţi, la un moment dat, şi în serialul de faţă, fiindcă ele reprezintă istoria şi legenda festivalului de la Sanremo, dar mai ales ale muzicii uşoare italiene...

Octavian URSULESCU

Diversitate?

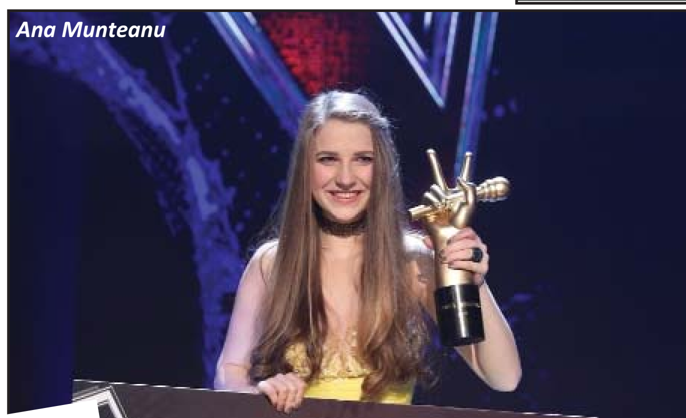
Spațiul sonor al muzicii noastre pop este tot mai aglomerat: casele de producție muzicală se îmbulzesc să lanseze solist după solist, de obicei de gen feminin, cu vârste din ce în ce mai fragede - de la studente s-a coborât la liceence, iar acum sunt căutate premiante ale concursurilor pentru copii. Din păcate, cântecele înregistrate par a fi concepute în aceeaşi fabrică, pe bandă rulantă, cu orchestrații simpliste scoase din computer. Iar competițiile - în topuri sau pe scene - încep să fie dominate de tinerii din Republica Moldova, foarte bine pregătiți. Pentru un tablou cât de cât mai complet, am selectat câteva nume de pe toată scala de vârstă, de la veteranul Gabriel Cotabiță la puştoaica Daiana Popa.

Giulia lansează single-ul şi videoclipul „Îmi dă fiori". Videoclipul este o poveste de dragoste, iar personajul

Giulia

principal masculin din videoclip este cântărețul Silviu Paşca, cunoscut online şi ca baiatulcubarbamare. Giulia Anghelescu, singura #badassmom cu acest titlu în România, îmbină muzica şi meseria "full time" de mamă, iar publicul o cunoaşte online prin vlogurile pe care le face pe propriul canal de YouTube.

Ana Munteanu, din Republica Moldova, cel de-al 7-lea câştigător la Vocea României, este primul premiant care lansează, alături de Universal Music Romania, single de debut, la scurt timp după finala concursului – "Măşti" - compus de Roland Kiss, Şerban Cazan, Ana Maria Stancu, Lucian Nagy, Alexandru Stancu şi Smiley. Pe parcurs ea a interpretat "Bensonhurst blues", "It's a Man's World", "Of, inimioară", iar în finală "De unde vii la ora asta?", duet cu Smiley, "The Prayer" (Andrea Bocelli & Céline Dion), într-un duet cu Marcel Pavel şi "La Bohème", de la Charles Aznavour.

Ana Munteanu

După o lungă pauză muzicală, **Gabriel Cotabiță** revine cu un nou single – "Mi-e dor de mine" – o piesă compusă de Keo, pe care a dăruit-o artistului cu ocazia aniversării a 62 de ani. Cu versuri inspirate din viața lui

Gabriel Cotabiță

Cotabiță, piesa vorbeşte despre dificultățile prin care a trecut acesta de-a lungul carierei. Gabriel Cotabiță a debutat în 1975 în muzica rock alături de grupul Redivivus, iar în 2016 a primit Premiul de Excelență Radio România la cea de-a XIV-a ediție a Galei Premiilor Muzicale Radio România.

Lavinia: „Replică de cinema" - compusă în studiourile DeMoga Music, de Robert Toma şi Adrian Klein, piesa zugăveşte o poveste de dragoste, cu videoclip

regizat de Silviu Mindroc cu doi dansatori profesionişti, Hera Zaulet şi Marius Moldovan – finalişti ai emisiunii „Românii au talent". Lavinia a mai lansat şi "Honey Boy", "Dragoste cu împrumut", "Poveşti cu zâne" sau "Aroma Del Amor", cu un dans autentic de flamenco.

După ce la finalul anului trecut a lansat primul său album, "No Sleep", **Vanotek**, artist Global Records, a cucerit topurile din Rusia. Piesa "Tell Me Who" feat. Eneli este în topurile din România, Rusia, Polonia, are peste 8,5 milioane de vizualizări pe YouTube şi a ajuns pe locul 6 în Bridge TV Rusia, iar "Back To Me" feat. Enelli este deja în top Shazam din Rusia pe locul 6. Pe numele său real Ion

Chirinciuc, a studiat acordeonul, este originar din Republica Moldova, s-a mutat în România la numai 11 ani,

Daiana

a început să studieze muzica la Liceul de Artă „Octav Băncilă” din Iaşi şi a compus pentru Dan Bălan, Antonia, Corina, Anda Adam.

“Luni erai” este cel mai recent single lansat de **Daiana** (Popa). Printre orele de la şcoală, programul său mai include şi cursurile de canto, antrenamentele de dans, dar şi sesiunile de studio. Încă de la 6 ani, Daiana a început cursuri de canto cu Crina Mardare. Pe lângă single-urile lansate, precum “Tu Y Yo”, “Chico Chico”, Daiana a lansat şi coveruri ca “Despacito”, “Take Shelter”, dar şi vloguri săptămânale cu poveşti din viaţa unei adolescente.

Alexandra Crişan reapare după o pauză muzicală de 2 ani, cu un nou single, “Război pe câmp deschis” produs în studiourile Fly Records, o colaborare cu Cornel Ilie, solistul formaţiei Vunk. Alexandra şi- a descoperit pasiunea pentru muzică la doar 3 ani, cântând duete alături de tatăl sau, având peste 30 de premii şi diplome de excelenţă obţinute la concursuri de operă şi devenind cunoscută ca urmare a participării la X Factor.

Katarina revine cu un nou single – Love Me The Way I Am. A terminat Colegiul Naţional de Muzică George Enescu, unde a studiat atât canto jazz, cât şi chitara, o prezenţă constantă la festivalurile şi concursurile de muzică din ţară. A debutat în 2015, la doar 16 ani, cu single-ul “Love Me If You Dare”, urmat de “Last Of Us” în 2016, dar şi cu o serie de reinterpretări.

Dacă la începutul anului trecut **Sybro (Alex Bittman)** prezenta EP-ul omonim şi debuta în muzică, acum tânărul lansează piesa “La ea”, în colaborare cu Hype. După ce şi-a şlefuit talentul, remixând piese cunoscute din muzica românească, fiul solistului de la Holograf urcă o nouă treaptă, prin modul matur cu care abordează sound-ul actual al muzicii electronice. Piesa “La ea” este compusă de Sybro şi Maida pe versurile scrise de Hype, iar proiectul video a fost filmat în Bucureşti.

Alexandra Crişan

Lilly Drumeva “of the West”

Promotoarea Dana Cristescu, mereu interesată de apariţii speciale, inedite, a organizat la Clubul Ţăranului Român, prin firma sa, Prom’Art Creative, o prezentare (showcase) a artistei bulgare Lilly Drumeva (căsătorită O’Riley). În vârstă de 48 de ani, ea este nu numai solistă, chitaristă şi compozitoare, ci şi redactor radio-TV şi autoarea unui volum muzical. În 1996 a fondat cvartetul bulgar de muzica country Lilly of the West cu care a lansat nouă albume (ultimul - “Swings & Heartaches”), toate axate pe popularizarea muzicii country şi bluegrass (stiluri populare în Polonia şi mai ales în Cehia), cu multe distincţii internaţionale, printre care şi premiile Asociaţiei Mondiale de muzică Bluegrass din Nashville!

La Club ea a evoluat solo, cu intervenţii reuşite la muzicuţă ale lui Marcian Petrescu, alegând un repertoriu divers - cântece irlandeze, scoţiene, germane, proprii şi - surpriză - două româneşti, preluate de la Maria Gheorghiu şi Narcisa Suciu (de fapt compoziţie Mircea Rusu). Nu este de mirare că Maria şi Mircea au susţinut şi ei două recitaluri consistente, urmaţi de showul actorului- cântăreţ Ovidiu Niculescu. Pe fundal, proiecţii ale desenelor create pe loc în nisip (!) de graficiana Mariana Pachiş (a se vedea fundalul fotografiei).

Popularizarea evenimentului a fost solidă, cu apariţii la multe televiziuni şi posturi radio, dar asistenţa - firavă: bucureştenii puteau urmări un spectacol aparte, dar se dovedeşte încă odată că play-listurile radiourilor noastre strică definitiv gustul publicului pentru muzica bună.

Pagini de **Florin-Silviu URSULESCU**

ANUNŢ

Festivalul Naţional de Interpretare şi Creaţie a Romanţei "Crizantema de Aur", ediţia a 51-a,

desfăşurată sub patronajul
Comisiei Naţionale a României pentru UNESCO, organizează

Preselecţia naţională pentru concursul de Creaţie şi Interpretare

Romanţele în primă audiţie trebuie expediate până la data de 10 iunie 2018 prin una dintre următoarele modalităţi:

- prin poştă/curier la **Centrul Cultural pentru UNESCO „Cetatea Romanţei" Târgovişte, str. Tudor Vladimirescu, nr. 46A, et. 2, Târgovişte, jud. Dâmboviţa, cu menţiunea - pentru Festivalul Naţional de Romanţe „CRIZANTEMA DE AUR" 2018, Concursul de creaţie**,
- pe e-mail la adresa centrul.cultural.unesco.tgv@gmail.com

Concursul de Creaţie este deschis atât compozitorilor şi textierilor profesionişti, membri ai uniunilor de creaţie, cât şi celor amatori.

Condiţiile de participare la **PRESELECŢIA NAŢIONALĂ** pentru Concursul de Creaţie şi Interpretare a Romanţei sunt prevăzute în **REGULAMENTUL OFICIAL** al Festivalului Naţional "Crizantema de Aur" postat pe site-ul www.crizantemaaur.ro

Preselecţii regionale pentru concursul de interpretare

- la **Constanţa**, preselecţie regională, în data de ***30 aprilie 2018***, la ***ora 11.00***, la ***Teatrul de Operă şi Balet „Oleg Danovski" din Constanţa, Strada Mircea cel Bătrân nr. 97.***
- la **Craiova**, preselecţie regională, în data de ***19 mai 2018***, la ***ora 11.00*** la ***Opera Română Craiova***, adresa ***7, Craiova, Dolj.***
- la **Cluj**, preselecţie regională, în data de ***23 mai 2018***, la ***ora 11.00*** la ***sala Radio România Cluj***, adresa ***Str. Donath nr. 160, Cluj Napoca***.
- la **Iaşi**, preselecţie regională, în data de ***25 mai 2018***, la ***ora 12.00*** la ***Ateneul din Iaşi***, adresa ***Strada Ion Creangă nr. 14, Iaşi***.
- la **Bucureşti**, preselecţie regională, în data de ***31 mai 2018***, la ***ora 11.00*** la ***Radio România, studioul T3*** adresa ***Strada G-ral Berthelot, nr. 60-64, Bucureşti.***
- la **Târgovişte**, preselecţie regională, în data de ***2 iunie 2018***, la ***ora 11.00*** la ***Casa Romanţei, Bd. Regele Carol I, nr. 3, Târgovişte, jud. Dâmboviţa***
- la **Chişinău**, preselecţie regională, realizată în colaborare cu **Uniunea Muzicienilor din Moldova, la sediul Filarmonicii Naţionale „Serghei Lunchevici" din Chişinău** *(persoană de contact: director Svetlana Bivol).*

Festivalul este organizat de Consiliul Local Târgovişte, Primăria Municipiului Târgovişte, Consiliul Judeţean Dâmboviţa, Centrul Judeţean de Cultură Dâmboviţa şi Teatrul „Tony Bulandra" Târgovişte, în colaborare cu Ministerul Culturii şi Identităţii Naţionale, cu Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România şi cu Uniunea Muzicienilor din Moldova şi în parteneriat cu Radio România şi cu Televiziunea Română - posturile regionale Iaşi, Cluj, Craiova, Timişoara şi Târgu-Mureş.

*Ediţia din acest an are drept temă „**Romanţa ne uneşte**" şi este dedicată celebrării Centenarului Marii Uniri de la 1918 şi Anului European al Patrimoniului Cultural.*

Sponsor oficial: COTNARI

Loredana: „ADOR"

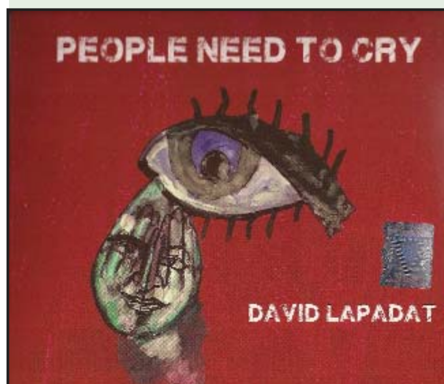
Misiunea cronicarilor muzicali este de a aminti tuturor fapte şi întâmplări din istoria mai veche sau mai nouă a genului. Să ne reamintim, aşadar, că Loredana Groza şi-a lansat primele discuri LP (de vinil) la Electrecord, în 1988 şi 1989: "Bună seara, iubito" şi "Un buchet de trandafiri", albume cu

vânzări uriaşe. Fiecare cu 7 cântece, compuse de Adrian Enescu (şi orchestraţie, mixaj), pe versuri de Lucian Avramescu. Acest CD (editat în colaborare de MediaPromusic şi Universal) conţine 5 cântece de pe primul LP (lipseşte cântecul de titlu!) şi 7 de pe al doilea: toate sună perfect, cuceritor şi acum, încă o dovadă a creativităţii inovative ieşite din comun a regretatului Adrian Enescu, care impunea definitiv stilul synth-pop în muzica noastră uşoară şi consolida total popularitatea Loredanei.

David Lapadat: „People Need To Cry"

Despre tânărul muzician David Lapadat am mai scris pe larg, absolventul UNMB fiind unul dintre cei mai înzestraţi muzicieni ai generaţiei sale. Albumul de faţă,

editat în condiţii grafice excepţionale (designul şi grafica aparţin de asemenea protagonistului!), o dovedeşte din plin. Lapadat este un artist plurivalent – compozitor, poli-instrumentist, textier, pictor, producător, orchestrator, solist vocal, aşa încât, având în vedere faptul că melodiile sale sunt cântate în limba engleză, îi prevedem o promiţătoare carieră internaţională. Cele 10 piese de pe disc îi aparţin în întregime. Ele sunt: „Away", „As we break up", „I could learn to love you", „Just kiss me", „People need to cry", „Would you understand", „Empty spaces", „Love me just the way I am", „Wintertime love", „You are saying goodbye". Un album modern, incitant.

Ileana Şipoteanu: „Ai venit prea târziu"

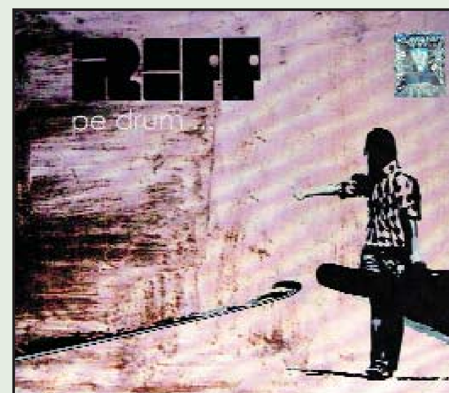
Nu degeaba Eurostar este numită "casa de discuri a muzicii uşoare româneşti", albumul de faţă stând mărturie a preocupării constante întru promovarea şi

editarea celor mai frumoase cântece, care măcar aşa ajung la publicul doritor de melodie şi poezie. Acest CD este de fapt un adevărat "best of", o colecţie a celor mai mari succese ale interpretei şi în egală o oglindă a minunatelor cântece compuse de Dumitru Lupu pentru soţia sa. Dintre acestea, figurează aici nu mai puţin de 15, în frunte cu "Ce mult te-am iubit!", "Romantică femeie", "Iubeşte-mă aşa cum te iubesc" sau, fireşte, piesa titulară. Alte piese sunt compuse de Gheorghe E. Marian ("Cine mi-a luat iubirea?"), Dan Dimitriu sau Marius Cristi Popa, ca bonus fiind oferite amatorilor "negativele" unor foarte cunoscute piese ale lui Dumitru Lupu. Pentru Ileana Şipoteanu este un album al maturităţii interpretative, dar şi unul al durerii la despărţirea de fiinţa dragă şi atât de apropiată în plan muzical...

RIFF: „pe drum..."

Înfiinţată la Sibiu în 1970, cea mai veche formaţie românească în

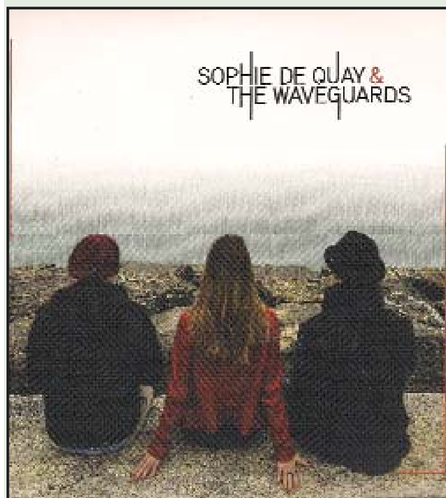

activitate, după Phoenix, ne oferă un CD compilaţie cu 10 cântece bine cunoscute de la Radio sau din concerte. Nu sunt versiunile originale, ele fiind re-înregistrate în perioada ianuarie 2015-iulie 2016, în componenţa Florin Grigoraş (chitară bas, voce, muzică şi texte), Mihaela Grigoraş (claviaturi, voce), Florin Demea (chitară solo), Laur Făgădăr (tobe), cu Ilie Lazăr (backing vocal.) Ca de obicei, este o realizare "de casă": înregistrat în studioul Riff Show Service, firmă care sigură şi distribuţia. Ascultăm un reconfortant hard rock cu tente blues, "old school" de calitate.

Sophie de Quay & The Waveguards

Talentata solistă elveţiană a fost propusă festivalului internaţional "George Grigoriu" de la Brăila, în 2017, de cunoscuta interpretă şi producătoare elveţiană Eliane Dambre, lăsând acolo o foarte frumoasă impresie. Dovada: a fost invitată anul acesta să cânte în câteva cluburi de jazz bucureştene. Pe discul de faţă solista îl are alături pe partenerul de la Brăila, Simon

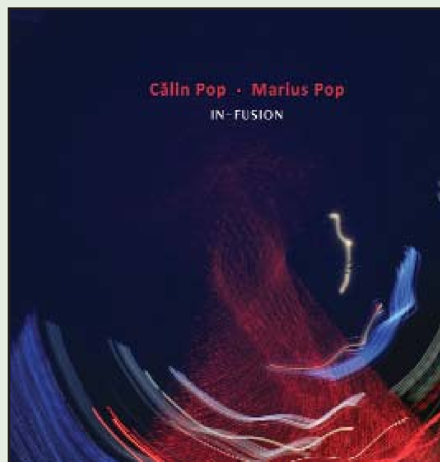
Jaccard (claviaturi, backing vocal), trio-ul fiind completat de Tim

Verdesca (bass). Albumul conține piesele: „Storm", „Wrong train" (cea cântată la festival), „I Don't know", „Why science", „Gilou" (feat. Pascal Auberson).

Călin Pop - Marius Pop: „IN-FUSION"

Tânărul virtuoz al chitarei Marius Pop împreună cu tatăl său Călin Pop (liderul formației Celelalte Cuvinte), o rară alăturare tată-fiu pe un disc, ne oferă acest album (editat de Soft Records) cu 11 piese. Ideea şi compozițiile le aparțin, cu o fuziune de stiluri; Călin la chitară acustică, iar Marius la chitare electrice soft la modul jazz (el asigurând şi mixajul

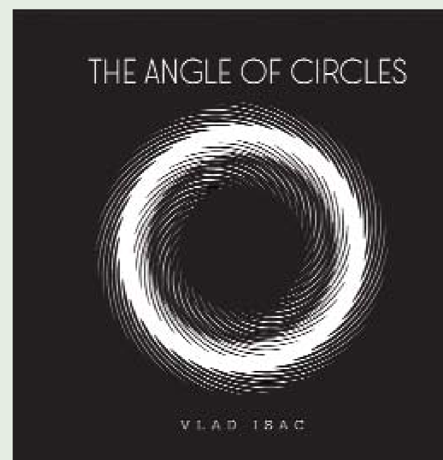

şi masteringul). Au colaborat cu o mulțime de prieteni, la claviaturi, voci, cajon, percuție, chitare, iar Eduard Santha (voce) interpretează compoziția proprie cu care s-a prezentat la selecția națională Eurovision 2017.

În majoritate instrumental, discul ne poartă prin ambianțe ambientale de reverie, cu surprinzătoare ornamente sonore.

Vlad Isac: „The Angle of Circles"

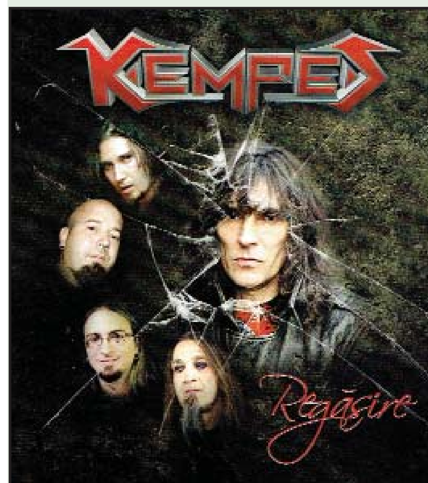
După un prim disc, împreună cu tatăl său, tânărul braşovean absolvent de "percuție" la Conservator porneşte solo şi ne oferă

alte 12 lucrări, bazate pe poliritmii compuse pentru bateria "clasică" (acustică) combinate cu elemente sonore ale sintetizatorului. Aici intervine şi tatăl, Gabriel Isac, care suprapune teme la chitară şi chitară bass. Cei doi asigură şi mixajul-masterizarea în excelentul Isac Studio. Muzică instrumentală ambientală de certă consistență (album distribuit de Soft Records).

Kempes: „Regăsire"

Solistul cu o voce recognoscibilă al formației timişorene Cargo, Ovidiu Ioncu (poreclit Kempes datorită asemănării cu fotbalistul argentinian) a plecat din România, fiind şi suferind. Însănătoşit, s-a întors pentru a reveni pe scenă, alături de formația sa. Acest prim album, editat de Universal Music Romania, conține 8 piese compuse de Ioncu şi Alin Petruț

(chitară, voce), pe versurile folkiştilor Dinu Olăraşu, Florin Chilian şi veteranului condeier timişorean Ştefan Dandu. O revenire spectaculoasă, un rock hard şi totuşi melodios.

Recenzii discografice de **Gabi MATEI**

Revistă lunară de informare, opinie şi dezbatere editată de
UNIUNEA COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA
şi finanțată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII ŞI IDENTITĂȚII NAȚIONALE

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor şef: George BALINT
Redactori: Mihai COSMA, Octavian URSULESCU
Editorialist: George BALINT
Secretar de redacție: Costin ASLAM

Colegiu redacțional:
Petruța MĂNIUȚ-COROIU, Mariana POPESCU, Mihaela Silvia ROŞCA, Vasilica STOICIU-FRUNZĂ, Cristina ŞUTEU

Semnează în acest număr:
Dumitru AVAKIAN, Loredana BALTAZAR, Corina BURA, Carmen CÂRNECI-CAVASSI, Carmen CHELARU, Lavinia COMAN, Anda CONSTANTIN, Luminița DUȚICĂ, Oana GEORGESCU, Florian LUNGU, Carmen MANEA, Doina MOGA, Cornelia PAVLENCO, Adriana ROGOVSCHI, Marcel SPINEI, Mădălin Alexandru STĂNESCU, Mircea ŞTEFĂNESCU, Florin-Silviu URSULESCU, Lena VIERU CONTA

www.ucmr.org.ro

Adresa redacției: Bucureşti, Calea Victoriei 141, sect. 1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL
TEL: 021-242.30.32 ISSN: 1220-742x